

Potrošnik na sejmju: kaže, da so časi, ko je naša lesna industrija razstavljala lepe stvari samo na sejmih, končno minili. Tako je vsaj videti po naši akciji na sejmju pohištva na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču.

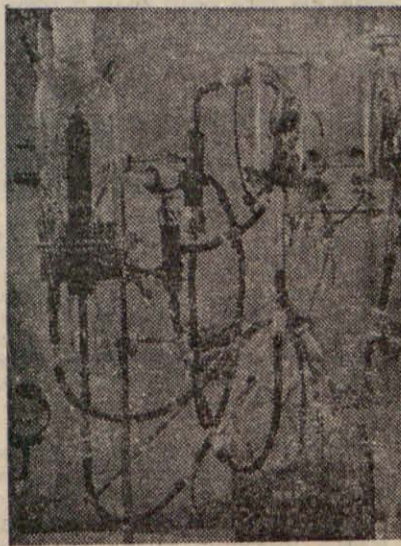
KAR VIDIŠ, LAHKO TUDI KUPIŠ!

stran 5

Bondomanija: gneča pred pariškim kinematografom je natanko taka kakor povsod drugod, kjer je moč videti junaka kriminalnih filmov Jamesa Bonda, iz katerih producenti in dediči lani umrlega Bondovega avtorja Iana Fleminga vlečejo milijone.

BOND, BONDITIS, BONDOMANIJA

stran 3

Medicina: Sodniki so sodili ubijalcu. Zagovornik je dvignil glas: Ni kriv! Pretepena žrtev je umrla šele takrat, ko so zdravniki ustavili stroje. Kdo pa je potem kriv? Sodišče je sprejelo ugovor tožilca: Bolnik ni bil več živ, ko je še živel...

KJE SO MEJE SMRTI?

stran 9

NOVI KUPON V DRUGI SERIJI „SREČNA DRUŽINA“

TT ODMEVI

ČRNA STATISTIKA

Tovariš urednik, Za mnoge bralce TT je bil članek »Črna statistika« zanimiv in popolnoma se strinjam s kurativom, ki jo izvajajo zdravstvene ambulante za odpravo spolnih bolezni. Ni pa učinkovita preventiva prav zaradi tega, ker premalo govorimo o tem problemu. Najmanj govorijo o njem ravno tisti, ki bi morali največ govoriti (vzgojitelji, učitelji v osemletkah i. dr.), pa še ti so pogosto, ne vem iz kakšnih razlogov, različnih mišljenj.

Mnogi bralci TT si želijo malo bolj izčrpno poročilo o tem problemu pri nas. Na primer: od kod prihajajo spolne bolezni k nam in drugo. Saj bi bilo to za nepoučene koristno. Upam, da se dr. Kržižnik strinja z menoj, saj je popolnoma pravilno navedel postopek za rešitev problema, pa čeprav premalo udarno. S tovariškimi pozdravi!

Jurij Kuhar, Kamnik

SAMOUPRAVLJANJE?

Tovariš urednik, smo v času gospodarskega preporoda s ciljem, da postavimo naše gospodarstvo na trdnem temelju — zato pa bo treba marsikje urediti tudi notranje odnose v podjetju. Žal se to ne dela povsod, kot bi se moralo. Tako je tudi v Mzarskem podjetju »Šiška« v Ljubljani, Knezova 28.

Sklepov, ki jih sprejemamo na seji delovne skupnosti, ne izpolnjujejo. Kadar so razveljavljeni sklepi seje upravnega odbora zaradi nezakonitosti, se to ne upošteva in nekateri ljudje delajo zopet naprej po svoje. Delo v delavnicah je slabo organizirano. O reformi se ni nihče spregovoril konkretnih besed, kako ukrepati v bodoče. V kolektivu vlada nedisciplinarnost. Skušali smo go odpraviti, vendar za zdaj to ni mogoče. Najprej bi bilo namreč treba napraviti red v tehničnem oddelku, nato pa še pri ostalih delovnih kolektivih. Na sestankih delovne skupnosti kritiziranje ni zaželeno, kajti največ kritike zaslužijo pač vodilni ljudje v podjetju. Zaradi upravičene kritike, ki ni po volji določenim ljudem, postane član kolektiva njihova tarča, skušajo ga čimprej sprostiti iz podjetja. Delavec, ki pri delu napravi napako, dobi opomin in mora škodo povrniti, če pa strokovnjak zaradi brezvestnosti in nestrokovnosti zavzame precejšnje vsote, ne sme nihče ničesar očitati.

Ves mesec mora delavec delati za skromno plačo, ko pa jo dobi, mu povedo, da so določeno vsoto odtegnili za nagrado tovarišu direktorju, ki bo odšel v pokoj. Po mojem mnenju je tak postopek nezakonit. Pravilno bi bilo, da bi seznanili delavce s tako stvarjo in skupno določili vsoto, ki bi jo bil vsakdo pripravljn odšteti — ne pa da to določi nekdo, ki meni, da lahko ravnja z delavcem po svoji volji. Po tem dogodku je bil sestanek delovne skupnosti. Na njem so bile obravnavane tudi prošnje, ki so jih vložili tehnični vodja, računovodja in predsednik delovne skupnosti za dodelitev dolgoročnega posojila za zunanji omet njihove skupne hiše. Prošnje so bile dane na glasovanje, dvignilo se je nekaj rok in s tem so bile rešene v njihovo korist. Nihče pa ni vprašal, če je kdo proti. Sestanek ni bil vnaprej sklican, zjutraj ob šestih so zbrali člani kolektiva. Zaradi tega tudi precej članov kolektiva ni bilo prisotnih, ker so še pred sedmimi odšli na svoja delovna mesta po stavbah.

Člani kolektiva, ki se trudimo, da bi nekdo kar največ koristil družbi, zapravljamo svoja mladostna leta v preskromnem življenju. Namesto da bi nam pomagali, nam pa grozijo z odpuščanjem.

Ali nam bo tak način vodenja podjetja dvignil delovno storičnost in pripomogel k izvedbi programa gospodarske reforme?

Jože Vene, Ernest Hančič, Ljubljana

PODELITEV PLAKET BRANKA ZIHERLA 24. NOVEMBRA V LITOSTROJU

Ob »dnevu republike« tudi najboljši slovenski športniki in športnice sklepajo enoletne račune, za katere je uredništvo »TT« za telesno kulturo Slovenije in športni uredništvo Dela, Večera, Ljubljanskega dnevnika in Poleta leta 1965 prvič razpisalo celoletno tekmovanje za spominke plakete športnika in borca Branka Zihlerla. Ta priznanja bomo letos podelili že sedmič, in sicer v sredo, 24. novembra t. l. ob 20. uri na javni prireditvi v Titovih zavodih Litostroju v Ljubljani. Na tem prazničnem srečanju bo uredništvo »TT« nagradilo z zlato, srebrno in bronasto plaketo tri najboljši slovenske športnike ter najboljšo slovensko športnico v letu 1965, posebna priznanja za izjemne športne dosežke v letu 1965 pa bodo dobili še nekateri izbrani slovenski športniki.

Na prireditvi v dvorani Litostroja bodo med drugimi sodelovali dobitniki kolajna na olimpijskih igrah, svetovnih in evropskih prvenstvih, državni prvaki in reprezentanti: telovadec Miroslav Cerar, košarkar Ivo Daneu, plavalec Dani Vrhovšek, namiznoteniška igralca Cirila Pirce, smučarski skakalec Ludvik Zajc, judoist Matjaž Smolnikar, košarkar Vital Elselc, nogometaš Franjo Franciškin, športni letalec Ciril Kržižnar.

kanuist Joco Gerkman, alpinist Tone Skarja, hokejist Rudi Hiti, kegljač na ledu Karl Koblar, generalni sekretar »Hokeja 66« inž. Marjan Luxa, trener ANK Olimpija Brane Elsner in mednarodni hokejski sodnik Bertl Kerkoš ter novinarji Dela in TT. Za veselo razpoloženje bodo skrbeli tudi eden izmed najboljših orkestrrov v Evropi — Ljubljanski jazz ansambel pod vodstvom dr. Urbana Kodra in pevčema Marjano Deržaj in Rafkom Irgolčičem ter ansamblom »Veseli Sentvidčani« pod vodstvom Tonea Novaka in pevčama Bernardu in Justu. Režiser prireditve je Tudi Klasič, konferansje pa bo Marjan Kralj.

PRIHODNJA ŠTEVILKA TT: V PETEK, 26. NOVEMBRA

PO STOPINJAH GOSPODARSKE REFORME

TRI IZMENE - STO PROBLEMŌV

Drugod plačujejo delo v drugi in tretji izmeni bolje kot v prvi

Povsem slučajno sem imel pred dnevi priložnost izmenjati nekaj besed z diplomiranim inženirjem, ki je trenutno na seznamu brezposelnih pri ljubljanskem zavodu za zaposlovanje.

V družbi z znancem smo se pogovarjali o tem, kako to, da je brez dela, ko pa vendar vse naše gospodarstvo na čelu z javnostjo dobesedno kriči po kadrih, po kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcih?

— Tako je pač — je dejal. — Ni dela zame. Povsod sem že potikal na vrata, a vedno sem dobil skoraj enak odgovor: »Oprostite, trenutno vas ne bi potrebovali. Veste, »reforma...« — To se mi zdi nemogoče — je dejal znanec. — Pa si res povsod naletel na gluha ušesa? — Povsod... No, le v nekem podjetju so mi dejali, da bi lahko dobil delo, toda v drugi izmeni. Ne, v drugi izmeni pa raje ne delam, saj veš, potem nimaš od življenja prav ničesar: odpade popoldne, tudi k no, gledališče in kavarna! Saj veš, kako je! Zakaj bi moral jaz delati samo popoldne, drugi pa bi lahko lepo ob dveh odšli domov, zvečer pa v družbo in drugam? Ne, sem pa že raje brezposel — je nekako zviška zaključil inženir — brezposelni strokovnjak.

Je mar potemtakem druga oziroma tretja izmena v naših gospodarskih organizacijah nekakošen »bav-bav«?

Odgovor na to vprašanje je kot nalašč izustil direktor ljubljanske tovarne »ROG«, tovariš Zvonimir Tanko:

— Naša tovarna dela v dveh popolnih izmenah, tretjo izmeno pa imamo le na tistih delovnih mestih in v tistih obratih, kjer so tako imenovana ozka grla. Vse poteka nekako v redu in večjih problemov na splošno rečeno, nimamo.

— Pa se ljudje branijo delati v več izmenah?

— Pri delavcih nimamo problema. Pač pa so problemi s kvalificiranimi in visoko kvalificiranimi kadri v proizvodnji in pomožnih dejavnostih. Strugari rezkalci in sploh delavci s podobno kvalifikacijo se upirajo delati v več izmenah, ker lahko zlahka dobe zaposlitev v drugih sorodnih podjetjih, kjer delajo le v eni izmeni. Kar je — vsaj takšno mnenje prevladuje — precej lažnejše in ugodnejše. Še

več, ti visoko kvalificirani in kvalificirani kadri lahko v drugih podjetjih dobe še kak dinar več na uro, kot pa jim lahko damo mi.

Zeolj v tem oziru so problem. Sicer pa ne bi mogli trditi, da je večinsko delo kdove kakšen kamen spotike... — je zaključil direktor.

ŠE MNOGO NEIZKORIŠČENIH MOŽNOSTI

Ko si zdaj, v naši gospodarski vsakdanosti na vse kriplje prizadevamo za večjo proizvodnjo, za večjo delovno storičnost, za boljše izkoriščanje strojev prav na vseh področjih, nikakor ne moremo mimo resnične ugotovitve, da imajo prav povsod še vrsto neizkoriščenih možnosti.

Gotovo je, da smo se znašli iz od z resnico o tem, da smo se navadili lagodno delati, s čim manj napora. Hkrati pa smo pripravljeni na ves glas trditi, da je pri nas življenjska raven še daleč od tiste, ki bi si jo želeli in podobno.

Mnogo govorimo (in celo skrbi nas!) o brezposelnosti, čeprav nam je popolnoma jasno, da kadrov (kvalificiranih in sposobnih) še daleč nimamo toliko, da bi si lahko zadovoljno meli roke. Brezposelnost, o kateri je zadnje čase zelo veliko govora, je le navidezna. Če odpišemo dejstvo, da o splošni brezposelnosti strokovnjakov niti ne moremo govoriti, je tolikanj manj realno trditi, da obstaja, če je v mestih (Ljubljana, Maribor in nekaj deset strokovnjakov, zunaj mest in industrijskih središč pa bi jih potrebovali še in še.

Pa pustimo ob st. mi možnost zaposlitve na relaciji mesto — podjetje. Še mnogo več možnosti je že v obstoječih gospodarskih organizacijah. Dejstvo je namreč, da je v večini naših

podjetij še precej neizkoriščenega delovnega časa prav zaradi tega, ker krakko malo delajo le v eni ali dve izmeni, bi delo rado delali v treh izmenah. Če bi namreč povsod izkoristili te pogoje, bi gotovo sploh ne moglo biti govora o brezposelnosti, pač pa prav nasprotno: potrebovali bi še precej delavcov!

Poglejmo, kakšno je trenutno stanje v naši industriji:

● Izmed delovnih organizacij kjer delajo že zgolj dvainštirideset ur na teden. Je polovica takih, kjer delajo v treh izmenah; tretjina dela v dveh izmenah, drugi v eni izmeni.

● Podobno sliko nam nudijo industrijske gospodarske organizacije, ki so skrajšale svoj delovni teden za tri ure (od 48 na 45 ur):

— polovica jih dela v treh, dobra tretjina pa v dveh, vsi ostali pa le v eni izmeni.

● In slednjič še podatki za tista podjetja ki delajo še polni, osemindeset ur dolgi delovni teden:

— tretjina dela v treh, tretjina v dveh, tretjina v eni sami delovni izmeni.

NI VEDNO LAHKO...

Drugod po svetu, v industrijsko in gospodarsko razvitih državah nimajo težav z večimenskimi delom. Vendar so kljub temu prišli do spoznanja, da je treba delo v drugi in tretji izmeni vendarle bolj spodbuditi. Tako je skoraj večinoma v praksi, da je delo v drugi izmeni za osem odstotkov več vredno. Namreč zaposleni v teh izmenah za služijo za toliko odstotkov več od tistih, ki delajo v prvi izmeni. Če se jim tak način izplačanja, potem mora vsakokrat biti nekaj na tem in morebiti se ne bi smeli bati posnemanja tega dejstva v tistih naših delovnih organizacijah, kjer trdijo, da zaradi težav (objektivnih in subjektivnih) ne morejo organizirati večimenskega dela.

Sicer pa za uvajanje večimenskega dela obstaja tudi pri nas še vrsta drugih težav, ki jih je v nekaj stavkov strnil predsednik občinske skupščine v Postojni tovariš Fajdiga:

— O kaki večji industriji na področju naše komunne sicer ne moremo govoriti; razen o lesni, iz kateri je zaposlenih tisoč tri-

sto delavcev od štiri tisoč petsto zaposlenih v občini.

Podjetje »Javor« v Pivki, ki že zdaj dela v dveh izmenah, bi zelo rado delalo v treh izmenah, a je to zaradi pomanjkanja surovin povsem nemogoče. To so pač napake v predimenzioniranosti in dislociranosti naše lesne ne le slovenske, pač pa tudi jugoslovanske industrije.

Ni govora o kaki brezposelnosti! Če bi imeli objektivne pogoje — je poudaril predsednik — bi lahko zaposlili še trideset odstotkov več delavcev, kot jih je dole!

In če še omenim livarno »LIV« (k' zdaj dela v nepopolnih dveh izmenah in bi tudi imela pogoje za popolno večimensko delo) kjer je izredno peneče pomanjkanje reproduktivnega materiala, smim pa, ne izvažajo, potem so naša prizadevanja za boljše izkoriščanje zmogljivosti industrijskih podjetij v naši občini precej ohromela...

PROBLEM JE TUDI V STORILNOSTI

— Ko že govorimo o večimenskem delu, bi bilo na moč zanimivo izvedeti — je v pogovoru z reporterjem dejal pomočnik republiškega sekretarja izvršnega sveta za delo tovariš Miklič — kakšno je razmerje v delovnih storitvah v prvi, drugi oziroma tretji izmeni? Prepričan sem, da obstajajo velike razlike... Omenil vam bom le primer, ki sem ga doživel v neki naši železarni: Morebiti so me malce debelo pogledali, ko sem jih vprašal, kako to, da v drugi oziroma v tretji izmeni ni obratnega inženirja? No, s tem sem vam že tudi omenil dejstvo, da v naših industrijskih podjetjih druga ali tretja izmena delata po nekih sili inercije (čeprav morda ne povsod!) in je proizvodnja, prav zaradi tega, ker so delavci bolj ali manj prepričani sami sebi, gotovo nižja. To pa je hkrati tudi odgovor na vaše poprej zastavljeno ugotovitve, da smo navajeni lagodno in čim bolj »skomota« delati... Da pa je v večimenskem delu v naših kolektivih, ob objektivno zagotovljenih pogojih, še veliko notranjih rezerv, je nesporno dejstvo. Prav tako pa tudi, da na tem področju še bolj ali manj orjemo ledino...

IZTKO AUSEC

VREME V SLOVENIJI IN OB JADRANU

Kraj	temperature		skupna množina padavin v mm. na m.
	najnižje nočne	najvišje dnevne	
Ljubljana	-3 do 2	-1 do 2	6 44
Planica	-1 do -1	-3 do 2	7 22
Kredarica	-15 do -4	-10 do 0	6 30
Maribor	-4 do -1	-2 do 1	4 18
Novo mesto	-4 do -1	-1 do 5	6 20
Koper	2 do 8	6 do 14	5 74
Pula	3 do 11	8 do 15	6 52
Reka	1 do 10	6 do 11	5 41
Zadar	3 do 11	9 do 17	5 66
Split	4 do 11	10 do 15	5 84
Dubrovnik	3 do 13	9 do 16	5 46
Ulcinj	2 do 14	11 do 17	5 99
Zagreb	-1 do -1	-1 do 2	8 19

V nedeljo in torek je v nekaterih krajih v Sloveniji še snegilo. V prvi polovici minuloga tedna se je nad srednjo Evropo zadrževalo področje visokega zračnega pritiska. — V sredini tedna pa se je razvil od južnega Atlantika do zahodnega Balkana globoko področje nizkega zračnega pritiska, zato je začel dotokati k nam topel in zelo vlažen zrak.

V začetku tedna se padavine, nato ponovno izboljšanje in nekoliko hladnje. Ob koncu padavinskega obdobja bo prešel del v sneg.

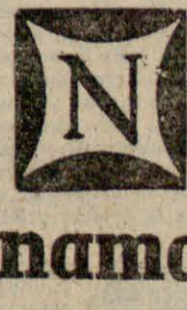
nama Ljubljana

ŠPORTNA NOVOST V III. NADSTROPJU TRGOVSKE HIŠE:

Za smučarje: VARNOSTNE VEZI »TYROLIA« — za otroke in za odrasle — v vseh izvedbah, ki jih izdeluje

priznava avstrijska tovarna »WIENER METALL-WAREN SMOLKA« Nakup tudi na potrošniški kredit.

POLDNEVNIKI IN VZPOREDNIKI

ZR NEMČIJA

BORMANN JE NAPRAVIL SAMOMOR

Martin Bormann, Hitlerjeva desna roka, je napravil samomor. 2. maja 1945 je požrl ampulo s ciankalcijem, potem ko se je znan skrbel prebiti skozi sovjetski obroč, je ugotovil zahodnonemški tednik Stern ter s tem ovrhal predpostavke, da je Bormann še živ ter da se skrivata v Južni Ameriki. Novinarji Sterna so dva meseca raziskovali dogodke iz tistih dni ter naposled našli pet verodostojnih prič, ki so potrdile, da leži Bormann pokopan nekje pod berlinskimi ulicami, kot tisoč drugih vojakov, ki so padli v bojih za Berlin. Doslej je bilo manj več bolj ali manj verjetnih pripovedi o Bormannovi smrti.

Bormann se je naposled ločil od ostalih ter odšel s Stumpfergerjem proti Invalidenstrasse.

Ko je prišel Axmann čez čas tam mrtvo, ju je našel mrtva. »Tako sem ju spoznal,« je pripovedoval. »Sklonil sem se k Bormannu, vendar ni več dihala. Nikjer pa ni bilo videti rane. Mislim sem si torej: ubila sta se.«

Axmannovo pripoved je potrdilo še pet prič, ki so jih zaslišali, ne da bi vedele druga za drugo.

Neki berlinski delavec, Ernst Ott, je našel v žepu mrtvega Bormanna beležnico. Inge Schwandt se tega dobro spominja: »Seveda, Ernst Ott in jaz sva dala beležnico mojemu očetu, staremu komunistu, ki so ga Rusi postavili za župana naštetih čet. Če pa je dal beležnico sovjetskim oblastem.« In res, še danes hranijo to beležnico v sovjetskih arhivih. To je potrdil sovjetski novinar Lev Bezjamenski, ki je napisal knjigo o Bormannu. Na

Sukarno pravi med drugim, da njegova telesna straža edino njega ne more obvarovati. Pri tem pa ne misli na nedavni poskus državnega udara, marveč na svoje ledvice. »Ena moja ledvica je tovarna kamena,« pravi, »druga pa zdravnik neprestano opazuje. Vedno znova me opozarjajo: Če boste mirni ter ne boste vpijali, ne boste dobili raka. To pa me tako razdraži, da takoj pričnem vpijati: Kako naj bom mirna, če vsakih pet minut prihajajo slabe vesti? Zame je edino zdravilo, da vpijem ter takoj sproščam napetost, ki se nabira v meni. Nemara se bo komu drugemu posrečilo, da si ne bo nakopal raka, meni se vsekakor ne bo.«

64-letni predsednik se še ne namerava umakniti, saj pravi: »Ne morem si predstavljati, da bi preostala leta preživel v brezdelju in strahu, da me bo nekdo zadržalo ubil.«

V svoji avtobiografiji Sukarno tudi pravi, da ga je nekdanji ameriški predsednik Dwight Eisenhower namerno ušil. »1960. leta so me povabili, naj obiščem Washington,« piše. »Eisenhower me ni pričakal na letališču. V redu. Tudi me ni pozdravil pred vrati Bele hiše in menim, da je tudi to v redu. Toda ko me je pustil čakati v predsobi, sem bil v dno duše užaljen.«

Sukarno tudi pravi, da ga je Eisenhower javno ušil, ko je obiskal Manilo, povabilo, naj pride v Indonezijo, pa je odbil.

Predsednik Kennedy je obljubil, da bo obiskal Indonezijo, vendar, žal, te obljube ni mogel izpolniti. »Če bi predsednik Kennedy prišel sem,« pravi Sukarno, »bi morda ne prišlo do tolikšnih razlik med našima državama.«

V ZDA PRIMANJKUJE POLICISTOV

V ZDA, kjer bi ljudje morda za denar storili vse, nihče ne bo bit policist. V Philadelphiji manjka policijskim enotam 1000 mož, v New Yorku 1500, v Chicagu pa 2000.

Policija je tako zaskrbljena, da je pričela pridobivati naraščajočo celico preko televizije. V posebnih oddajah pravi policisti navdušeno opisujejo lepoto tega poklica ter vabijo mlade Američane, naj se jim pridružijo. Vendar so imeli doslej navzile vsej propagandi bore malo uspeha, pa čeprav je na trnku zelo prebrljiva vaba — začetna plača blizu 6000 dolarjev letno. Gangsterski sindikati teh težav očitno ne poznajo.

Imeti oddaje v obliki dialoga, bodo smeli izbirati sobesednike samo med politiki istih nazorov.

Po največjih podatkih so francoski volilci razdeljeni takole: za generala de Gaulleja bi jih glasovalo 43 odstotkov; za François Mitterranda 15 odstotkov; za Jeana Lecanuetta 3 odstotke in za Thier-Vignancoura 3 odstotke. V primerjavi z rezultati pred tremi tedni, je de Gaulle izgubil 1 odstotek glasov, Mitterrand prav tako, Thier-Vignancour je izgubil 2 odstotka, pač pa je Lecanuet pridobil 1 odstotek.

36 odstotkov volilcev še ne ve, za koga bodo volili. Med temi je največ kmetov.

ZR NEMČIJA GROFOVSKA AFERA

Bonske politične kroge je te dni hudo razburkala afera »grof Huyna«, ki je še zaostrila nasprija med kanclerjem Erhardom ter voditeljem bavarskih krščanskih socialistov Straussom.

35-letni bavarski grof Hans von Huyn je bil do nedavnega uslužbenec zunanega ministrstva ter se je močno zavzemal za nemško-francosko sodelovanje. 21. oktobra je Huyn prisostvoval seji visokih funkcionarjev zunanega ministrstva, kjer so govorili o Schröderjevemu načrtu, po katerem naj bi okreplili sodelovanje z Veliko Britanijo.

FRANCIJA ZDAJ GRE ZARES

V petek se je uradno začela volilna kampanja v Franciji. To je pred dnevi najveliki minister za informacije Alain Peyrefitte, v televizijskem intervjuju, ki ga je mimogrede izkoristil tudi za drobno poljsko. Povedal je namreč, da general de Gaulle ni hotel prizadejati golističnih voditeljev, ko je v govoru po televiziji 4. novembra dejal, da bi Republika brez njega propadla.

Peyrefitte je objavil, da bo imel vsak kandidat na voljo dve uri radijskega in dve uri televizijskega programa, in sicer dvakrat po 28 minut, štirikrat po 14 minut in 8 minut zadnji dan pred volitvami. General de Gaulle je izjavil, da ne bo porabil vsega časa, ki mu je na voljo; pač pa bo gotovo govoril zadnji.

Kandidati ne bodo smeli uporabljati za propagando filmov, če pa bodo hoteli

S STRANSKIH TIROV

Svojevrsen rekord: dva ameriška novinarja sta že napisala knjigo »Temni noči« v New Yorku. Obsega 160 strani, naslov pa bo imela »Noč brez luči«. Izšla bo te dni.

Neki upokojeni turški visoki uradnik je zahteval od vlade pet milijonov turških lir odškodnine, ker so na bankovcih za pet lir brez dovoljenja natisnili podoba njegove žene.

Mladi Luksemburžani bodo nemara v kratkem dobili od vlade razveseljivo darilo; kaže namreč, da bodo vojaški rok, skrajšali od devet na šest mesecev. To bi bil najkrajši vojaški rok v vseh državah članicah NATO.

Južnoafriški demografski inštitut je priporočil tamkašnjim belim ženskam, naj ne uporabljajo toliko kontracepcijskih sredstev, ker se sicer utegne tehnika še bolj nagniti v prid črnega prebivalstva.

Francija in Italija zalagata svet s ponarejenim denarjem; na Azurni obali in francoski rivieri »pridelajo« kar devet desetlin svetovne »proizvodnje«.

»Naša stara Rusija se je zelo spremenila; ne upam reči, da je sedaj boljše, če pa bi rekel da je slabše, bi lagal,« je zapisal Jevtušenko.

Na newyorški carini so zasegli na stotine južnovietnamskih lutk, ki so jih poslali svojem ameriški vojaki. Utegnilo bi se namreč zgoditi, da bi vietnamski partizani skrili v lutke eksploziv...

»GOD SAVE IAN SMITH«

Britanska krona od 4. julija 1776, leta ne pomni takega odkritega upora. Prejšnji četrtek, 289 let po razglasitvi ameriške Deklaracije o neodvisnosti, se je na spektakularen in dramatičen način odcepila od Velike Britanije Južna Rodezija.

Pred mikrofoni radio Salisburyja je Ian Smith z resnim, tresočim se glasom prebral enostransko razglasitev neodvisnosti. Poudaril je, da je v trenutku, ko mora pretrgati z Londonom »razdvojen«, da do zvestoba do kraljice ostala v srh Rodezije; nad deželo bo še vedno plapolala zastava Union Jack; in nacionalna himna bo še nadalje častljiva »God save the Queen«.

Vendar pa je doslednost v nabelih pomembnejša od navezanosti na Britanijo. »Mi smo hrabro ljudstvo,« je dejal Smith, »zato nam zgodovina nalaga, da prevzamemo herojsko vlogo.«

Doslednost v nabelih pomeni za Iana Smitha in večino trdih rodezijskih naselencev popolno nadlavo 220.000 belcev nad štirimi milijoni Afričanov. Zato se z vsemi štirimi bore proti temu, da bi prišlo do splošnih volitev, kar bi seveda pomenilo konec priseljenške hegemonije. »Dokler bom živ, se to ne bo zgodilo,« se je zaklel Smith.

Ta bojeviti farmar, mesarjev sin, nekdanji igralec rugbyja, pilot RAF, ki so ga med vojno dvakrat sestrelili, je prišel na položaj proega ministra leta 1962. Prvikrat v zgodovini Rodezije so farmarji spodrnili z najvišjih upravnih položajev poslovne ljudi iz mest. Novo skupino, ki se je zagrizeno borila proti osamosvojitvi črncev, so imenovali »cowboyška vlada«.

Vsi napori Londona, da bi preprečil enostransko razglasitev neodvisnosti, so bili zaman. Zaman je prebil premier Wilson teden dni v Salisburyju, kjer se je sestel s člani vlade, plemenskim pogovarjati ter voditelji afriških nacionalističnih organizacij ZAPU in ZANU. Zaman je bila zahteva generalne skupščine OZN, naj Velika Britanija z vsemi sredstvi, tudi s silo, skuša preprečiti razglasitev neodvisnosti. Salisburyjski cowboyi so očitno sklenili, da jih ne bo nihče več zadržal.

Ko je premier Wilson 7. novembra predlagal Ianu Smithu, naj se ponovno sestane na Malti, je leta ponudbo odločno zavrnil. Kocka je padla.

London je sicer osupnil, vendar je takoj reagiral. Vlada je še nekaj tednov pripravljala sankcije, ki naj bi jih uveljavila proti »sporodnikom«. Dve uri po razglasitvi neodvisnosti je Harold Wilson izjavil v Spodnjem domu, da vlada njenega veličanstva ne namerava posredovati s silo, da pa to primorava uveljaviti vrsto »bolečih ukrepov«, večina ekonomskih.

Za rodezijske priseljence utegne biti to hud udarec. Rodezijske devizne rezerve, ki znašajo okrog 23 milijonov funtov, so skoraj v celoti naložene v Londonu, kjer jih bodo blokiral. Tobaka in sladkorja, ki sta poglavitna izvozna artikla, ne bodo mogli več izvažati po ugodnejših cenah na trg Commonwealtha. Samo v Veliki Britaniji je Rodezija izvažala za 82,8 milijarde dinarjev točaka, za okrog 15 milijard dinarjev bakra in za 5 milijard dinarjev cizmeta. Velika Britanija pa je izvažala v Rodezijo električne stroje (20,8 milijarde dinarjev), druge stroje (20,3), avtomobile, tovornjake in avtobuse (16,8), kemične izdelke (7,4), tekstilne izdelke (6,8), obutev (3,4), papir (1,4).

Rodeziji so tudi zaprta vrata do britanskega kapitala. Najbolj bodo zaradi tega prizadeti lastniki plantaž, ki so pogosto najemali kratkoročne kredite v londonskih bankah, dokler niso prodali pridejka. Zlasti pa bi prizadeli Rodezijo, če bi ji ustavili dobave nafte.

V Salisburyju sodijo, da ekonomske sankcije, doslej še nikoli v zgodovini niso bile uspešne, pa naj so bile na papirju še tako stroge. Pristaši Smithove »Rodezijske fronte« upajo predse, da bodo Rodezijo podprle Južna Afrika, Mozambik in portugalska Angola. Tudi mnogi opazovalci drugod po svetu dvomijo o uspehu ekonomskih sankcij ter se sprašujejo: kaj pa potem? Ali se bo Britanija zatekla k sili, ali pa bo Smith nezakovan uresnil svoj načrt?

Na sliki: Ian Smith obvešča novinarje o razglasitvi neodvisnosti

Von Huyn, ki mu to kot izrazitemu progolistu ni bilo po volji, je Schröderjev načrt se topel nesel na nos Straussovemu specialistu za zunanjo politiko von Guttenbergu, ki je dobil v novi vladi resor za evropska vprašanja. Von Guttenberg pa je srdit nasprotnik Schröderja ter je takoj tekel k Adenauerju, ta pa k Erhardu ter mu dramatično oznanil, da Schröder pripravljata tajni posvetovalni paketa z Anglijo. Erhard je bil divji. Proti von Huynu bi bili uvedli disciplinski postopek, vendar je še pravčasno odstopil, z pojasnilom, da ne more podpirati politike, ki je v naspriju s kanclerjevimi navodili. Strauss pa ga je ročno postavil pod svoje okrilje ter ga imenoval za osebnega svetovalca. Von Guttenberg je izjavil, da je von Huyn ravnal »plemenito in pošteno«, Straussovega »vojnuna« pa je izdatno podprl tudi desničarski tisk.

Toda ti fantje niso kar tako. Imajo svoje posebne uniforme in orožje ter se vedno urijo na poljih v okolici Aberystwytha. Pred kratkim so se trje izjedli njih javno pokazali v uniformi in bojni opremljeni. Uniforma je svetle kake barve ter spominja na uniformo ameriške konfederacijske vojske. Čepice pa so take, kot bi si jih sposodili od »fidele Castra«. Razen vojaških vaj imajo pripadniki gibanja tajne sestanke, na katerih razpravljajo o prihodnosti Walesa. Pravijo, da so ti sestanki mnogo bolj obiskani kot vojaške vaje. Eden izmed pripadnikov gibanja Julian Cayo-Evans je nedavno dal zelo bojevit izjavo nekemu novinarju: »Z mirnimi sredstvi ne bomo prišli nikamor,« pravi Evans. »Preostaneta nam le vojna in upor. Prepričan sem, da bo nekoč prišel dan, ko bomo lahko imeli šole, kakršne hočemo imeti, in ko bomo našemu ljudstvu dali vlado, ki bo v ponos Walesu.«

VELIKA BRITANIJA ZA RODEZIJO ŠE WALLESE?

»Na miran način ne bomo nikdar doбили samostojnosti,« pravijo v Walesu. In so ustanovili »Nacionalistično gibanje Wal-

BEN LUCIEN BURMAN

dne se je neki rudar zbudil in slišal, da nekdo koplje v njegovem rovu. Kar v nočni srajci je zdrvel tja in začel metati zemljo v rov. Tatu je segala že do vratu, ko so drugi kopači zaslišali ropot in preprečili to kruto igro.

»Kar nekoliško okostnjakov tafov imamo tu dol,« se je zamišljeno oglasil Kenguru-Jack, »ker ljudje pač niso vedno prenehali zametavati rove.«

JEZIK ISKALCA OPALOV

V nenadnem navdihu je Vojvoda zagrabil majhno rovnico in začel z vso močjo sekati v enega slokih glinastih opalnikov. »Ti hoš pa tale steber kar krepko opraskal, Vojvoda,« je rekel Viski-Bill. »Rekel bi, da ne bo več počakal na naslednji polnočni žegen, če ga hoš še bolj obtolke.«

MUHASTA USODA

Zvečer sem se zapeljal s taksijem naselbine nazaj v Walgett, živahnemu mestecu, ki je dobrih osemdeset kilometrov od Lightning Ridgea. Prizadeven sofer se je rad pogovarjal z menoj.

»Iskanje opalov ni nič drugega kot loterija,« je rekel.

»Imaš preklemano prav, fant,« se je oglašil bas za nama. »Spomini se samo tistih dveh Jugoslovancev, ki sta prišla pred dvema letoma brez belica v žepu. Eden tujec, drugi pa je hotel privoščiti, pa ju je peljal na mesto, za katerega so menili, da na njem ni tisti drobca kakega drugega kamna. »Tu morata kopati,« jima je zabical. Kopala sta tam, kjer jima je pokazal, in takoj naletela na opale. Pred nekaj dnevi sta odpotovala s kovčkom, v katerem je bilo najmanj 35.000 dobrih avstralskih funtov.«

Iznenada so zavcile zavore. Sofer je tih zavrel. »Kenguru!« V rezi luči žarometov sem opazil eno teh čudnih živali, ki je samo meter ali dva pred našim avtom skočila v grmlje.

»Da, opali,« je spet ljubeznivo nadaljeval sofer. »Še več, tisti lubidožer, ki so ga imeli Američanci. Celo premoženje jih je stalo, da so ga kupili in spravili sem. Dve leti so bili tu, našli pa niso niti najmanjšega opala. Pred pol leta so zagreznjeni spet odpotovali. Teden nato je imel

»Christian Science Monitor«, Boston

Najbolj znana je bila verzija Hitlerjevega soferja Kempkeja. Ta je trdil, da je bil Bormann ubit ob eksploziji nekega nemškega tanka, ko se je skušal prebiti skozi sovjetski obroč ter nadaljevati pot proti Schleswig-Holsteinu, kjer je admiral Doenitz prevzel poveljstvo nad razbitimi ostanki Hitlerjeve vojske.

Sternovi novinarji trdijo, da je Kempkova pripoved le deloma točna; Bormann je bil sicer res v bližini tanka, ki ga je rumeslo, vendar ga drobci niso dosegli ter se je umaknil z voditeljem Hitlerjund Arturjem Axmannom — ta je še živ ter je to potrdil — Hitlerjevim zdravnikom Stumpfergerjem ter nekaterim drugimi; skupina se je nato skušala prebiti proti postaji Lahrtjer.

Toda tudi tu se ni bilo mogoče izmazati mimo sovjetskih položajev. Skupina je celo zašla med ruske vojske, vendar jih ni nihče prepoznal. Bormann, ki je prišel iz Hitlerjevega bunkerja v general-ski uniformi, si je odrgal čine ter se ogrnil s usnjenim plaščem, tako da so sovjetski vojaki očitno mislili, da je civilni, ki pomaga pri odstranjevanju mrtvih.

zadnji strani tega vojaškega koledarčka, v katerega si je Bormann zapisoval osebne zapiske, je opis smrti Hitlerja in Eve Braun ter poskusa, da bi se prebili skozi sovjetski obroč.

Novinarji tednika Stern so zahtevali na osnovi tega podatkov nagrado 100 tisoč mark, ki jih je razpisalo tožilstvo v Frankfurtu kot nagrado tistemu, ki bi zvedel kaj gotovega o Bormannovi usodi. Tožilstvo sedaj preučuje članek ter bo v kratkem povedalo, kaj meni.

INDONEZIJA SUKARNOVA AVTOBIOGRAFIJA

V New Yorku je pred dnevi izšla avtobiografija indonezijskega predsednika Sukarna. Knjigo je po Sukarnovem nareku napisala ameriška književnica Cindy Adams.

ISKALCI DRAGIH KAMNOV V AVSTRALIJI

»Tu najdete več nenavadnih čudakov kot opalov,« je rekel dolgonog, rdečelas Avstralec, ki so mu obesili vzdevek Kenguru-Jack. — »Zdi se mi, da smo iskanci opalov najbolj primumknjena družina na svetu.«

»To ni pretirano,« je dostavil Viski-Bill, droben možak z obrazom kot uvelo jabolko.

Sestali smo se v Lightning Ridgeu, odročni majhni naselbini v avstralski zvezni državi Novi Južni Wales, kjer samozavni rudarji kopljejo dragocen črn opal iz rumene zemlje. Marsikateri izmed najznamenitejših opalov, ki so jih odkrili, so našli prav v bogatih ležiščih te pustinske puške, kamena in zverženih evkaliptovih dreves. Sem so baje o dragih kamnih in upanje, da si bodo hitro pridobili premoženje, privabili pestro četo vseh družbenih slojev iz vseh delov sveta.

Vsenaokrog so se dvigali belo rumeni grčič iz krčca in zemlje, približno dva in

pol do tri metre visoki, kar je jalovina, ki so jo spravljali iz ozkih jaškov. Tu in tam je na taht grčič stal možak, ki je z dvigalom spravljaj težka vedra na dan. Nedaleč od tod stoji njegova klavarna koba; nekdo je imel rudar za prenočišče samo prepreči sofar ali star travmavski voz. V soncu, ki je tu, na robu pušave, ne usmiljeno žgalo, se mi je zdelo, da stojim pred odprtim plavžem.

NAVZDOL V JAŠEK

Moja spremljevalca sta me seznanila s postavnim možkim, ki je bil videti kot učenjak in se je izražal v najfitejših oxfordski angleščini. Klicali so ga s prav primernim vzdevkom: Vojvoda Harry.

Povabil me je, naj si ogledam njegovo jamo. Ob vnosu jašek ni bil širši od dveh mož in je vodil sedemnajst metrov navzdol v noč in mrak. Ko je vovjoda pri-

pravil sedalo, na katerem naj bi se spustil v to luknjo, me je ohlila znoj. Sedalo je bilo je tenak, na dveh razefernih vrveh pritrjen kos pločevine; vse skupaj je viselo na klopotačem vitlu, ki pa je bil tak, da ne bi bilo čudno, če bi se vsak trenutek sesul v svoje sestavine.

S tresočimi koleni sem splezal na klavrn sedež. »Dol!« je Vojvoda zaklical Kenguru-Jacku, ki je pomagal ob motovilu. Kot dvigalo, ki se mu strga kabel, sem odviral navzdol v jašek. Lavina kamenkov se je usula name in pravcati nestvor protuteče se je ob poti navzgor obdrgnil ob moj hrbet.

»Pozor! Tudi veliko kamenje je vmes!« mi je zaklical Kenguru-Jack.

Trenutek kasneje sem olajšano začutil trdno zemljo pod seboj. Ni trajalo dolgo, pa so se še drugi trije znašli poleg mene. Vojvoda mi je potisnil v roko »sopalno jamščarico« — nekaj cepin z goroko svečo na koncu — sam je vzel enako pripravo in nas peljal po rovu in po ozki lestvi na tri metre višje ležečo ploščad. Zatem smo prišli v hodnik, ki je bil tako ozek in nizek, da smo ležli po vseh starih. Ne nadamo smo se znašli v velkem, v trdno zemljo izklesanem prostoru, od koder so se cepili prečni rovi v vse smeri. Visoko nad nami se je prikazala svetla odprtina — vhod drugega rova.

»Velika plesna dvorana,« se je izprsil Vojvoda z zanosno kretnostjo roke.

VLAŽNA TEMNICA

V kotu sem opazil velik kup gline in kamenin, ki so se bile zrušile s stropa. Strop ni bil podprt z lesenimi oporniki, temveč samo z glinastimi stebri.

Vojvoda je opazil moj pogled. »Malo je stresalo. Ta šara se je večerj zrušila — rekel bi, da je bo kakih trideset ton.«

SORODNIKI LUBI NAŠI!

NAM POMAĞAJE, DA NE ŽIVIMO SLABO
ALI PA TUDI OBRATNO!

STRICA IZ
AMERIKE JE
DANES ZAMEN-
JAL SRČNO
DOBRI STRIC
Z DEVIZNIM
RAČUNOM V
RODNI ZEMELJICI
DOMAČI!

JOHANU JE
TOREJ DOBRI
STRIC POMAĞAL
DO AVTOTA
NA TA RAČUN
SI JOHAN
NABAVI NEKAJ
KOSOV SESTRIC
ČEN TA OBLIKA
ZLAHTE JE RAZ-
TEGLJIV IN
VEČINOMA
PRIJETEN POJEM!

NA DESNI JE
NAJMANJ LUBA
SORODNICA, KI JE
HEI OD TVOJE
LUBE TASEE!
TO JE ANOMALIČNA
OBLIKA SORODSTVA
ALI KAZEN BOŽJA!

LUBI STRIC OD
STRICEVEGA SVAKA
IMA POLOŽAJ
NEKOČ JE PRESKRBOVAL
IMENITNE SLUŽBE
PO IZBRUHO REFORME
GA UPORABLJAMO ZA
TO, DA PRAVOČASNO
PREPREČI, DA BI NAS
VRGLI JE SLUŽBE
TAK SORODNIK NI DRU-
ŽINSKA VEŠJA, TEMVEČ
NJENA HRBTENICA!

V NEPOSREDNI BLIŽINI DUBROVNIKA

VELIKA DRUŽINA KRALJICE ROŽ

Skoraj redno se dogaja, da pri vsaki gradnji turističnih ali gostinskih objektov sodi olepševanje njihove neposredne okolice med poslednje v načrtih. Često na to celo nihče ne misli, ali pa ob koncu del nič ne ukrenejo za ureditev okolice. Dasi največ turističnih objektov zgradimo v krajih in na mestih, kjer je dosti privlačnosti za turiste, sta vendar sivina in neurejenost okolice dokajšnja pomanjkljivosti. Četudi je kje v bližini plaža, reka, hrib ali samo dobra cesta, to še ne pomeni, da je storjeno vse za priroden, popoln in privlačen videz tistega, kar zgradimo. Dostikrat manjka delo prirode, tisto, kar ustvarja prijetna razpoloženja in vzbuja večjo pozornost obiskovalcev kot same marmorne ali drugačne mojstrovine človeških rok z vsem svojim udobjem, ki ga sicer zahteva sodobni turist. Nedvomno je, da tako okolje poživijo in dopolnijo rože in drevesa, vegetacija nasploh, saj njeni ljubitelji žive na vseh koncih sveta.

Na konferencah o ureditvi mest in zgradb često govorijo o tem, da je treba zasaditi drevesa, zasejati rože, urediti parke in drevo-vede, vrtove in same zgradbe, saj rože z barvami in vonjem zgovorneje govorijo kot pohvale, izražene z besedami. Na žalost še vedno premalo upoštevamo ta element privlačnosti, lepote in okrasitve, zlasti v turistično-gostinski dejavnosti. Nemalokrat je razlog tudi v tem, da ljudje ne vedo, kako in kaj bi dobili sadike, serije ali stebila okrasnih rastlin, največkrat zimzelenih in južnih.

NAJVEČJA DREVESNICA OB JADRANU
Imeli smo priložnost, da smo obiskali največjo drevesnico južnih kultur, ki je edina taka v vsem našem primorju: drevesnico v Čibači pri Mlinu nedaleč od Dubrovnika, ki je ne samo ugledno, pač pa tudi gospodarsko pomembno posestvo Postaje za južne kulture v Dubrovniku.

V tej drevesnici že več kot 50 let gojijo sadike južnega sadja in raznovrstnih okrasnih rastlin. Vendar so v poslednjih desetletjih dela in razvoja te edinstvene drevesnice v Čibači obogatili ne samo količino, pač pa še posebno izbiro cvetličnih in sadnih sadik. Od tu pošiljajo v vse kraje svoje sadike limon, mandarin, pomaranč, oljk, fig, granatnih jabolk in drugega južnega sadja, prav tako trtne sadike - pa sadike breskev, marelic, višenj, češenj itd.; razpošiljajo rože v cvetličnih lončkih ali drugače pakirano, vse strokovno in dobro zavarovano tudi za prevoze v najoddaljene kraje. Nemalo kmetijskih združenj se redno oskrbuje s sadikami prav v tej drevesnici.

Pri hotelih in drugih zgradbah je moč omiliti ali celo premagati sivino kamna in betona tako, da določene površine oblede-
mou. Za to imajo v drevesnici vedno na

voljo raznovrstne zimzelene rastline in grmič-
je. Lovorika ni samo sestavni del venca slave, pač pa predvsem venec lepote v parku ali na vrtu. Če hočemo imeti cvetje čim dalj, se odločimo za oleander, ki je izredno hvaležen, saj cvete tako rekoč vse leto. V drevesnici gojijo eno od najlepših rastlin - pitosporo, z ovalnimi listi, cvete pa spomladi, ko nas obdaruje z belimi nežnikastimi cvetovi. Četudi je obiskovalec v carstvu drugega zelenja niti ne opazi, ga ne pusti ravnodušnega zaradi opojnega vonja.

Kako prazen je kak koticček na vrtu, na terasi, pri plaži ali drugod! Taka praznina prav kliče, da jo izpolnimo z zelenimi listi in bogatimi cvetovi, ki nas razveselijo že v prvih dneh pomladi. Seveda vsakdo nima na voljo prostora za gojenje vsakršnih zimzelenih in okrasnih rastlin. Lahko pa izbira med najraz-
novrstnejšimi cvetličnimi lončki ali morda nekoliko večjimi posodami. V drevesnici imajo vedno na zalogi cele vrste teh posod s sadikami asparagusov, fikusov, oleandrov, pitospor in palm. Ena od najlepših palm je Chamærops excelsa z bogatimi svetlo zelenimi listjem, ki je odporna proti nizkim tempera-
turam, saj ji ne škodi niti -10 stopinj Celzija.

V drevesnici stalno dopolnjujejo assorti-
ment. Lani so začeli gojiti tudi kaktuse. Zdj jih imajo največ vrste Grassula z velikimi listi; te vrste kaktusov so doma iz Južne Afrike, a so že popolnoma prilagojeni naše-
mu podnebjju. Te dopolnjujeta dve vrsti kroglastih kaktusov: Goreus, za katerega menijo, da je najbolj dekorativen med temi bodičasti-
mi rastlinami, in kaktusi vrste Gasteria, ki jih je mogoče postaviti tudi na okna na se-
verni strani, kjer sicer druge rože nerade uspevajo.

KRALJESTVO S TISOČI KRALJIC

Ni znano, kdo je proglasil vrtnico za kraljico rož. Toda če že razvrščajo okrasno cvetje po tej hierarhični lestvici, vrtnici go-
tovo ne more uiti prvo mesto. To vedo in poudarjajo tudi v Čibači, zato v nobenem ka-
talogu in drugem tiskanem gradivu Postaje za južne kulture v Dubrovniku ne manjka misli, da ne bi smelo biti vrta brez vrtnic.

Teško je reči, kako za to skrbe v naših turističnih in gostinskih podjetjih. Laže in bolj za gotovo lahko trdimo, da bi samo ne-
kaj sadik iz Čibače polepsalo vsak objekt, vsak vrt, vsako domačijo.

Pa pojdemo po vrsti. Najprej so tu franco-
ske lepote: vrtnica gospe René Coty, ki je dobila prvo nagrado na mednarodni raz-
stavi v Parizu leta 1957. Poleg nje je tudi naj-
lejša francoska vrtnica iz istega leta po ime-
nu Rose Gaudiard. Malo dalje raste vrtnica
Baccara, ki so jo vzgojili l. 1953 s križanjem
Rouge Meillan in Kordees Sondermeldung in
ima zdaj ovalen rdeč popek. Vrtnica »Slava
božja« z nestrvelnimi otenki barv je pose-
bnost za vse ljubitelje rož. Njeni cvetovi imajo
v premeru do 15 centimetrov, prelivajo pa
se od zlato rumene in svetlo rumene do tem-
nejših rumenih barv. Rdeča vrtnica »Soraya«
je nastala leta 1955 in takoj dobila priznanja
na mednarodnih razstavah v Bogatelju in Ze-
nevi. Tu jih je še cela vrsta: Autumn, Colum-
bia, kontesa Vandal, pa še ta in ona znana
osebnost ženskega sveta. Tudi možje imajo
svoj delež, saj rastejo vrtnice »Maks
Krausa« pa vrtnica predsednika Herberta Ho-
overja itd. Vrtnica »Kraljica snega« je popol-
noma bela in izdatno cvete, »Talisman« je
mešanica barve od izrazito rožaste do bakre-
no rumene. In da bi bil spomin na ta pisani
vrt čimbolj popoln, se trudi vrtnica »Souve-
nir« s podolgovatimi popki, iz katerih se bodo
izvili cvetovi temne rumeno zelene barve,
izredno duhteči in zelo cenjeni.

Tiho zapuščamo to kraljestvo rož. A ne
pozabimo, da vse to cvetje gojijo zato, da
bi krasilo vso jadransko obalo pa mesta,
parke, hotele in vrtove širom po naši zemlji.
V dubrovniški Postaji za južne kulture so
pripravljene sodelovati. Toliko v vednost zla-
sti tistim, ki skrbje za nove gradnje, in tistim,
ki že vodijo hotele, restavracije in druge turis-
tične in gostinske objekte. Pa da ne bi bilo
samo v vednosti

SAVO MARIC

Leta 1937 pa so ameriški letalci od-
krili še višje slapove. Vode na Angel-
skih slapovih padajo 8700 metrov glo-
boke in so torej slavni Viktorijanski
slapovi (100 metrov) ter Niagara (69,9
metra) prava malenkost.

(Mladina, 6. novembra - Naj...
naj... naj...)

Angleški ševlj (foot = 30,5 cm) so
krivi, da padajo Angleški slapovi tako
neznamsko globoko. Po naše so visoki
»komaj« 809-820 metrov.

***

Vsaj obljube... V jeseni bodo v
Zahodni Nemčiji parlamentarne volit-
ve.

(TV - 16. novembra - S ključa
in klina)

Svoje volitve so Nemci opravili že
19. septembra.

***

»Največ prostega časa porabim za
izlete po okolici Maribora in za svoje-
ga konjička, slikanje. Najraje imam
pokrajinske pejzaže.«

(7 dni, priloga Večera - 12.-13. no-
vembra - Receptor Ivo in njegovi
gostje)

Zanimivo bi bilo vedeti še za druge
vrste pejzažev, ki niso pokrajinski.

***

Dovolil mi je in zato lahko objav-
ljam na tej strani fotografijo Ilje
Erenburga, posneto v njegovem stano-
vanju v Moskvi 6. oktobra letos.

(Nedeljski dnevnik, 14. novembra -
Erenburg in Leonov).

Na vesoljni 9. strani najdemo od slik
samo reklamo za Zlatorog in Argo 65.
Na nobeni od teh ni Ilje Erenburga.

***

Vse izpeljanke kot Siptarji, Skipe-
tarji, celo Albanci (latinsko alba =
orel) in Arnavti pa uporabljajo za naš
narod tuji...

(Ljubljanski dnevnik, 12. novembra
- Orišč s sodobnim peresom)

Najnovišje odkritje, da se pravi
oru latinsko »alba«. Doslej je veljalo,
da je »aquila«.

***

Slovan je izgubil z zagrebško Loko-
motivo 5:2 (3:2).

(Delo, 15. novembra - Poraz: ne-
previdnost obrambe) - Lokomotiva :
Slovan 5:3.

(Ljubljanski dnevnik, 15. novem-
bra, na športni strani)

Razne variante rezultata.

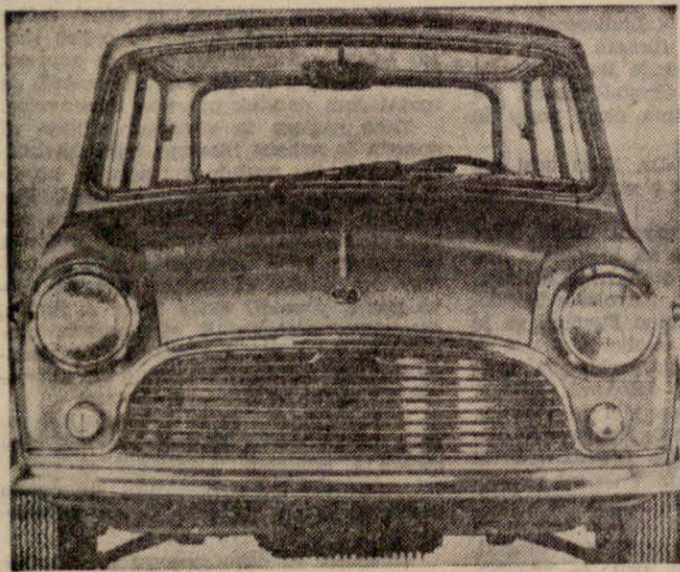
***

»Vzemi tabelo za spanje. Jutri mo-
raš biti spočita in močna.«

(Ljubljanski dnevnik, 5. novembra,
v noveli »Muhac«)

Po celodnevni birokraciji tabela še
za spanje - ta je pa malo prehuda.

BRITISH MOTOR CORPORATION LTD,
LONGBRIDGE, BIRMINGHAM, ANGLIJA

VAM NUDI NASLEDNJE POTNIŠKE AVTOMOBILE
IZ SVOJEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA:

AUSTIN ali MORRIS Mini model 848 cm³ s hidraulično vzmeta-
njem, 904 \$ in 671.000 din za carino in prometni davek.

AUSTIN A 40, 1098 cm³ - 1093 \$ in 774.000 din za carino in
prometni davek.

MORRIS MINOR 1000 model 1098 cm³ - 996 \$ in 712.000 din
za carino in prometni davek.

AUSTIN - MORRIS - MG - WOLSELEY - RILEY 1100 z
hidraulično vzmetenjem - 1178 \$ in 845.500 din za carino in
prometni davek.

AUSTIN A 90 1622 cm³, 1978 \$ in 1.196.000 din za carino in pro-
metni davek.

MORRIS OXFORD 1622 cm³, 1995 \$ in 1.210.000 din za carino in
prometni davek - z Diesl motorjem 1597 \$ in 1.267.000 din

AUSTIN 1800 z hidraulično vzmetenjem 1575 \$ in 1.373.500 din
za carino in prometni davek.

AUSTIN/HEALEY SPRITE MK III 1098 cm³ - športni dvose-
dežni avto - 1159 \$ in 851.000 din za carino in prometni davek

M. G. MIDGET MK III 1098 cm³ - športni dvosedežni avto -
1201 \$ in 859.500 din za carino in prometni davek

M. G. »B« TOURER 1798 cm³ - športni dvosedežni avto ali
coupe z 4 sedeli, 1572 \$ in 1.348.000 din za carino in prometni
davek

KONSIGNACIJSKO SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV IN SERVIS STA ZAGOTOVLJENA. ZA PONUDBE IN VSE
OSTALE INFORMACIJE SE OBRNITE NA GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SFRJ, PODJETJE

INTERPROMET

BEograd, Prote Mateje 45
poštni predal 328
tel. 45-173

ZAGREB, Petrinjska 13
tel. 36-501

LJUBLJANA, Pražakova 12
tel. 31-21-34

JANEZ KAJZER JE ZA POPEVKO

UPRAŠANJA IN UPRAŠANJA

Se napol v megli zaspasnosti tavam po
hiši, ko me sladek in prijeten glas iz
pravkar prižganega radia zbudi in v isti
sapi sprašuje: »Mnogi trdijo, da sta po-
pevka ali šanson lahko umetnost, najdejo
pa se tudi tak, ki temu oporekajo. Upa-
mo, da ne spadate med poslednje in vas
sprašujemo: Ste za popevko ali proti
njej? Sedaj pa boste slišali popevko
»Moj črni konj«.

To je popevka, ki sem jo slišal naj-
prej iz otroških ust. Le poredko poslu-
šam radio, pa sem tako mislil, da je
pesem otroška. Poučili so me, da je kav-
bojska.

Zal na vprašanje nisem mogel odgo-
voriti. Radio je samo mehaničen pred-
met, ki zna vpraševati, ne zmora pa sli-
šati odgovora.

Zvečer sem odprl televizor in sem lah-
ko spet poslušal popevke. Da bi ne bilo
dolčas, pa je reporter spraševal poslu-
šalce, ali so za popevko ali pa morda
proti njej. In kakšni so razlogi za eno
ali drugo?

Biti za popevko ali proti popevki -
to je zdaj vprašanje. Državljanji, občani,
meščani, vaščani, izjasnite se! Povejte
reporterjem, napišite v anketah, pišite
radio, televiziji in časopisom, kakšno je

vaše stališče. V vsakem primeru je
bolje, da ste za popevke, ker boste tako
stopili na stran večine, ohranili dober
glas in ker boste morali kljub negativne-
mu odgovoru še naprej poslušati po-
pevke.

Izjavljam z vsem srcem: sem za po-
pevke in za pevce, še bolj pa za pevke.
Sem za dobre popevke in za dobre pev-
ke. Toda prenesem tudi slabše popevke
in prenesi moram tudi popevkarska
skrupalca. Skratka: jaz sem za.

V prihodnje mi ni treba pošiljati pi-
smenih vprašanj, ni mi treba telefonirati
in me ne ustavljati na ulici. Lahko ste
prepričani in brez slabe vesti lahko za-
pišete: on je za.

Prav rad pa bom odgovoril, če me bo-
ste vprašali kaj drugega. Če me boste
vprašali, kaj mislim o vožnji v ljubljans-
kih trolejbusih in avtobusih, posebno
ob času konic, ko se delovni ljudje na-
gnetejo v vozila mestnega prometa kot
živina v vagono, ko se po osemurnem
delovniku za pol ure sprostito v borbi za
prostor v trolejbusu. O tem, na primer,
imam svoje mišljenje. Rad ga razložim
vsakomur, na tovrstna vprašanja pa rad
odgovarjam tudi po telefonu in pismeno.

Še več: poleg odgovora imam pripravljen
tudi predlog. Ta pa je zelo preprost: kdaj
pa kdaj, saj ni treba hudo pogosto, naj
bi se za spremembo popeljali domov s
trolejbusom tudi predsedniki, podpre-
sedniki, sekretarji in vsi drugi, ki pozna-
jo vožnjo po mestu samo iz perspektive
osebnega avtomobila. Prepričan sem namre-
č, da bi se ob konicah hitro našlo več
avtobusov in trolejbusov.

Nihče me ne sprašuje, kaj mislim o
kopenju v javnem kopalšču v petek ali
v soboto. O dolgi vrsti delovnih ljudi, ki
potrežljivo čaka, da spere umazanijo
s svojega telesa. Tudi na tako vprašanje
bi znal odgovoriti. Za javna kopalšča se
namreč zanimajo samo tisti ljudje, ki ne
premorejo stanovanj ali pa v stanova-
njih nimajo kopalnic. Vsem drugim so
javna kopalšča španska vas.

Nihče me ne sprašuje, kaj mislim o
tem, zakaj še niso položili temeljnega
kamna za novo ljubljansko bolnišnico.
Za tisto bolnišnico, o kateri so govorili
že zdavnaj pred vojno. Za bolnišnico, o
kateri smo prebrali že na kilograme član-
kov in razprav. Za bolnišnico, o kateri
potrebnosti smo več kot prepričani. Mor-
da pa je dobro, da me o tem nihče ne
sprašuje. Saj ne bi znal kaj odgovoriti.

OB DVAJSETLETNICI ZALOŽBE VAM NUDIJO KNJIGARNE
DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE

v Ljubljani, Mariboru, Celju, Jesenicah, Bledu, Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Trzinu, Kamniku,
Litiji, Kočevju, Črnomlju, Brežicah, Trebnjem in Krškem

20% popust na vse leposlovne, znanstvene in poljudnopoučne knjige DZS
POPUST VELJA OD 22. NOVEMBRA DO 4. DECEMBRA!

Akcija „Tedenske tribune“ na Gospodarskem razstavišču

KAR VIDIŠ, LAHKO TUDI KUPIŠ

Kupec in reporter z roko v roki - pa vendar vsak zase

Sejem je razprodaja želja, ki se uresniči ali pa tudi ne. Paša za oči, s skrbjo v žepu, ki je včasih kljub hudim časom dovolj globok, ampak želja še vedno ostane želja, ker imamo, žal, s sejmi slabe izkušnje. Občudujemo, gledamo in se navdušujemo, potem pa smo mnogo manj navdušeni v trgovinah, ker je sejmsko blago le medel spomin z resnično interpretacijo prodajalca: »Nimamo!«

Minul teden je bilo Gospodarsko razstavišče v svojih halah vesoljno stanovanje s pohištvo, lepim in malo manj lepim, z množico stanovalcev, ki so namesto stanarine plačali vstopnico in so potem razneženi postajali pred kuhinjami, spalnicami s sto in več imeni, itd.

No, žal, s sejmi prav zares nimamo najboljših izkušenj. Proizvajalci nas razdražijo z mikavnimi, razstavljenimi vabami, ki jih potem zaman iščemo v trgovinah. Na letošnjem mednarodnem sejmu pohištva in opreme, ki je bil minul teden na GR, je bilo veliko lepega in veliko obetajočega.

Strokovnjaki so nam tedaj dejali: »Namen mednarodnih lesnih sejmov v Ljubljani je pokazati domačim in tujim kupcem napredek pri naših prizadevanjih tako glede izbire izdelkov kot glede kvalitete. Razumljivo je, da želimo po naših možnostih doseči zadovoljiv plama izdelek tako na domačem kot na tujem tržišču.«

Žal pa smo glede prodaje izdelkov na domačem tržišču zelo skeptični. V dnevi, ko je bil na Gospodarskem razstavišču največji živžav, sem krožil med labirintom pohištva in med predstavniki, ki so sedeli za skrivnostnimi zavesami pod napis svojih firm; toda nisem bil sam.

Iz lastnih izkušenj dajemo na znanje (pa ne tisto: otrok se laže naredi kot stanovanje! — kar je napisal že pesnik Mernart), ampak da ponavadi novinarjem na vseh takšnih in podobnih sejmišnih napojitvah ušesa s tako lepimi, laskavnimi in obetajočimi besedami, da mimogrede pozabiš na našo stvarnost.

To pot smo v naši akciji na Gospodarskem razstavišču nastavili majhno past. Nič nisem skrivaj, niti sebe niti svojega poslanstva. Predstavil sem se predstavnikom razstavljalnih podjetij in tovarn resno in odkrito:

»Sem novinar TT, prosim vas, mi lahko poveste, kaj vse bo mogoče kupiti v trgovinah, kar sedaj razstavljate?«

Le nekaj korakov za menoj mi je sledil čisto povprečen obiskovalec, prijatelj Roman.

»Veste, novo stanovanje sem dobil,« je smrtno resen natvezel predstavniku nekaj trenutkov kasneje, ko sem se jaz poslovil. »Zanima me — res nameravam kupiti — kaj bi lahko izbral od tega, kar tukaj razstavljate?«

To je bila past. Z Romanom sva bila domenjena. Predvsem nas je v tej akciji zanimalo, ali bodo predstavniki tako pri-

h nem prostoru razkošne fotelje. Trgovski zastopnik Mirko Ogrizek mi je na moje vprašanje odgovoril, da je moč dobiti vse, kar je razstavljeno, da se ljudje zelo zanimajo zlasti za garnituro »Bleda, ki je dokaj poceni.

Potrošniku Romanu pa je potem še dejal, da mu lahko v tovarni izdelajo fotelje v barvi blaga, kakršnega si sam izbere.

Sli smo do kraja.

Telefoniral smo v tovarno Tapo, se predstavili z izmišljenim imenom in izrazili željo glede foteljev v posebni vrsti blaga. Bili so pripravljeni ustreči naši želji.

1:0 za »Tapo«.

»Stola, Kamnik, ing. Janez Humar reporterju:

»Pisarniško pohištvo lahko dobite takoj v prodaji na drobno, jedilna miza iz tikovega lesa, ki je naš novi proizvod in je zanjo precej zanimanja, pa je že v proizvodnji in jo bomo začeli prodajati čez dobrih štirinajst dni. Tudi drugo pohištvo, predvsem sedežne garniture, bodo v prodaji v enem ali dveh mesecih.«

Romanu: »Vi se verjetno zanimate predvsem za stanovanjsko pohištvo. Vse boste lahko dobili v trgovinah po Novem letu.«

Lesno-industrijski kombinat »Savinja«, Celje, prodajni referent Martin Kolenc je zaupal reporterju:

»Vse, kar vidite tukaj, izdelujemo in tudi radi prodajamo, imamo pa še mnogo več izdelkov raznega kosovnega pohištva, ki ga tukaj ne razstavljam.«

Kupcu Romanu je povedal isto.

»Simos, Vranje, Komerčni direktor Dramik Janjč je bil zelo prijazen in je povedal reporterju:

»Vse, kar razstavljam, bo v prodaji najkasneje konec decembra ali pa v začetku leta. Vse že tudi serijsko proizvajamo.«

Komerčni direktor je kmalu zatem odšel, in tako je kupec Roman naletel na predstavnico, ki pa mu je dejala: »Za sada još nema, ali bit će.«

V hali B smo se najprej ogledali pri predstavniku tovarne Brest iz Cerknice. Tovariš me je sprejel precej čudno: »Oh, že spet novinar!« Po tem ne preveč prijaznem uvodu sem izvedel, da je tovariš le trgovski potnik in da tako, žal, nisem izvedel nič uradnega. Prav žal mi je bilo, kajti tovarna Brest je razstavljala na svojem razstavem prostoru zelo lepo pohištvo in so se ljudje, kot sem opazil, skoraj najbolj zanimali za to pohištvo. Če bi na letošnjem sejmu pohištva podeljevali grand prix, bi ga nedvomno prisodil Brestovi spalnici, kombinirani z rdečim blagom, pred katero je bilo vselej precej občudovalcev.

Pri podjetju »Standard« iz Sarajeva, ki je imelo kar precej velik razstavni prostor, so imeli prav tako marsikaj lepega in so obema povedali, da je vse, kar je razstavljeno, moč kupiti v njihovi trgovini na Novem trgu v Ljubljani.

Lesno-industrijsko podjetje Radomlje je na majhnem prostoru pokazalo nekaj zelo lepih in kvalitetnih kosov pohištva. Njihov predstavnik tovariš Peter Zankar mi je dejal, da v glavnem delajo za izvoz, da je med kupci veliko zanimanja in da kdaj pa kdaj prodajo tudi kaj doma.

Kupcu Romanu je povedal podobno in se dodal, da sodelujejo v kooperaciji s Slovenija-lesom.

MPZ Sevnica je razstavilo svoje stilno pohištvo, ki je bilo prav tako eno izmed središč pozornosti na letošnjem sejmu. Konstruktor Feliks Cafuta mi je povedal:

»Vseh kosov v trgovini ni, to so v glavnem prototipi, zbiramo pa naročila, potem pa v našem podjetju v Sevnici izdelujemo po želji individualnih naročil; imamo pa seveda tudi nekaj serijske proizvodnje.«

Tovariš Cafuta je bil prav tako prijazen tudi z Romanom, še več, povedal mu je celo, da mu lahko pošljejo domov njihovega arhitekta, ki bi mu naredil načrt, po katerem bi mu izdelali pohištvo. Takšno naročilo je, razumljivo, malo dražje, je pa seveda tudi vse bolj izdelano.

V naši akciji resda nismo obiskali vseh podjetij, toda, kot kaže, letošnji sejem pohištva se vsaj delno razlikuje od prejšnjih. Precej razstavljenega pohištva je torej, kot kaže, že moč kupiti, za skoraj vse drugo pa proizvajalci sveto obljublajo, da bo naprodaj najkasneje po Novem letu. Bomo videli, če bodo proizvajalci besedo zares držali, zatorej bomo končno besedo o letošnjem sejmu pohištva napisali šele takrat.

TONE FORNEZZI

Vsaka novost razveseljuje!

Taft — novi lak za lase vas bo še posebej razveselil. Rešil vas bo strahu pred vetrom in vlažnim vremenom. Ekstavno ga nanesite po laseh in vaša pričeska bo obstojna in urejena.

Ce želite prav izbrati — vzemite Taft, novi lak za lase!

Zlatorog

PO NAŠI DEŽELI NEKOČ IN DANES

BESEDA O PRESELJEVANJU V PTUJE DEŽELE

Žalost nas je obsela in v srce nas je zabolelo, da se več naših rojakov, in zlasti na Gorenjskem napravljajo ali saj misli o prvi priliki od naše predrage domovine posloviti in v ptuje, neznanne kraje podati se — košček hleba iskat. Zares daleč je prišlo, da naši rojaki kaj takega mislijo. Pomislili smo, naj se ta stvar od vse strani dobro preudari in v vrsto občnih zadev našega naroda postavi, ter od izvedenih mož pod velikimi našimi lipami dobro razjasni in natanko prepreži, kakor pa siromaku, ki na izseljenje, žalibog! misliti morajo, same sebi in nemili osodi prepustiti: da bi šli, Bog ve, kam, in kako se jim bo godilo — morebiti slabše, ko doma.

Novice, 22. novembra 1865.

SRAMEŽLJIVE ŽENSKÉ

V nekem ameriškem mestu je dobilo žensko društvo za zborovanje dvorano ondote knjižnice, kjer stoji ob straneh več umetnih kipov grških boginj in bogov. Pogled na te klasične lepote je tako žalil sramežljivost članic, da so pokrile kipe s svojimi rutami, predpasniki in krili, ki so jih mogle pogrešati. Ako bi bilo še več nespodobnih kipov, slekne bi si bite brezdvomno še ostalo obleko. Seveda se vpraša, ali bi se potem pokazale tako klasične lepote, kakor so pokrili kipi.

Slovenski narod, 23. novembra 1905.

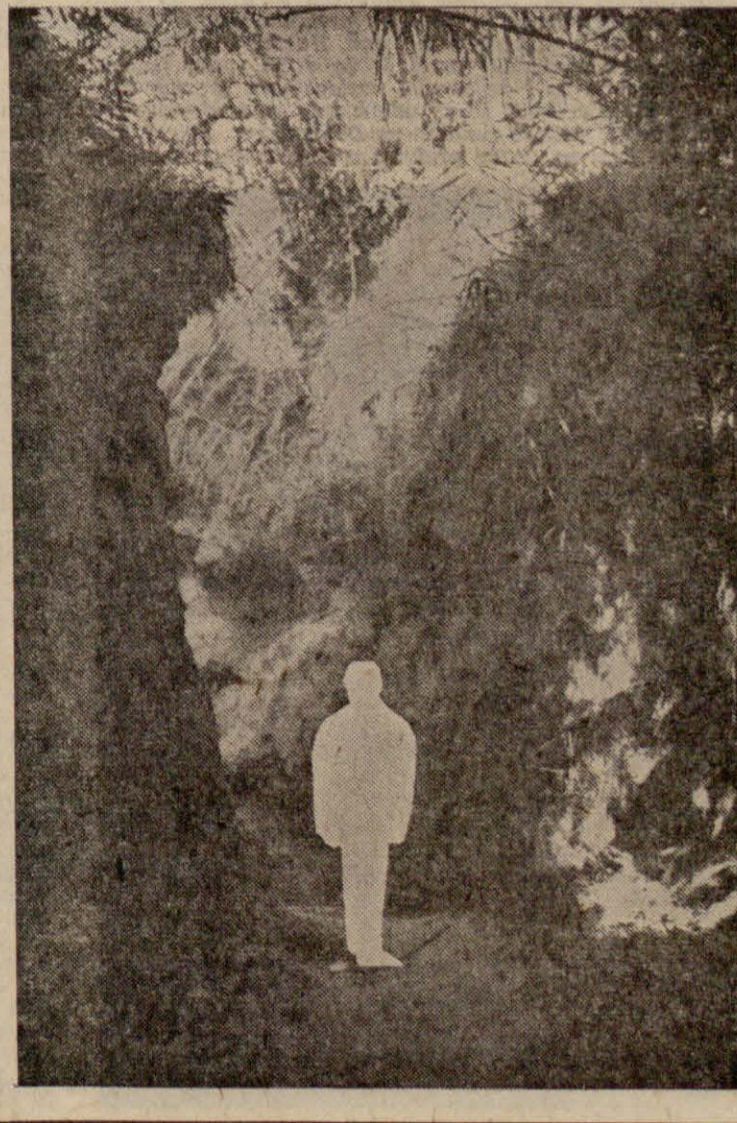
DVAJSET LET BREZ SPANJA

V Istri, v vasi Bale pri Rovinju živi nekdanji partizan Antun Rabi, ki že dvajset let ni zatislil očesa. Dvajset let že živi brez spanca. Svetovnoznani psihiatri so ga že pregledali in ugotovili so, da je duševno popolnoma zdrav, le da ne more zatisliti vek zaradi močnega živčnega pretresa, ki ga je doživel v partizanih.

Pripetilo se je nekako takole: Rabi je bil italijanski vojak in takoj po okupaciji Jugoslavije je bil premestil na francosko-italijansko mejo. Ker pa se je pri nas odporniško gibanje čedalje bolj širilo, so morali tudi Italijani pošiljati čedalje več okrepitev. Tako je Rabi prišel s svojo enoto na Ptivko. Dokler ga neki njegov kolega — vojak ni izdal, je Rabi pomagal partizanom s hrano in strelivom. Potem so ga obsodili na dve leti ječe. Po kapitulaciji se je pridružil partizanom in v neki bitki — 14. oktobra 1944. leta — je v neenakem boju ostal sam s mitraljezom. Vsi drugi so padli. Preden so ju zajeli Nemci, je dobil v telo štirinajst strelcev. Na pol mrtvega, kdo ve zakaj, niso ubili... V naslednjih sedmih letih je bil Rabi sedemkrat operiran, z nespečnostjo pa se bori že več kot dvajset let! Trdijo, da zaradi pretresa, ki ga je doživel 14. oktobra 1944. leta...

EROZIJA

Otok Susak je, kot znano, povsem peščen. V debele plasti mivke so ljudje v stoletjih zarezali meje polj in številne steze, ki pomenijo edine prometne veze po otoku. Ljudem pa je nepoklican prišel na pomoč še dež in uhojene steze poglabljaj, ob nalih jih je spreminjal v prave hudournike, ki so si nenačljivo strugo sami vedno hitreje zgledali v sipko mivko. Danes so nekatere steze že pravi majhni kanjoni, saj se zdi človek v njih že skoraj pritiklavce (glej primerjavo na sliki).

ZANIMIVOSTI PO JUS

ROMAN KOT ZVEZDNO NEBO

V Beogradu se sprašujejo, kdo bo tiskal roman Vlada Radovanovića, knjigo, o kateri trdijo, da je najbolj avangardno delo sodobne svetovne literature. Domnevajo, da roman, kakršnega je ustvaril mladi beograjski skladatelj, pisatelj in slikar, še ni ustvarjen v svetovni književnosti. Roman nosi naslov »Pustolina« (zapuščeno posestvo, brez gospodarja, pustez).

stracaj, ki jih je narisal sam pisatelj, romanu pa je dodan tudi slovar novih izrazov in pojmov in navodilo za branje posameznih strani, ki so ustvarjene v obliki zemljevida zvezdnega neba, samo da se na teh zemljevidih namesto zvezd nahajajo besede, napisane v različnih smereh. Rokopis obsega 60 strani, grafična oblika knjige se menjuje od strani do strani. Roman je pisatelj ustvarjal šest let, na leto torej samo po deset strani.

Na vprašanje, kaj je v njego-

in smereh, tako kot je mogoče gledati zvezde na nebu. Tretji del romana bi moral biti tiskan z belimi črkami na črni podlagi, ker se dogaja v večni temi kozmosa.

Vsebinsko in smisel svojega romana je označil z besedami: »To je roman stanja in dogajanja. Stanja: stvari brez človeka, stanje nekega človeka brez imena in vsega tistega, na podlagi česa on obstaja, na druge ljudi, stanja nekega možnega kozmosa in duha, razpetega med vprašanjem in vprašanjem o vprašanju.«

Zveni hudo učeno in zapleteno, pa saj je pisatelj iskal inspiracijo v zvezdah. Poželelno mu srečo z založniki, založnikom pa srečo s kupci.

doigo, da izgubijo svojo prvotno barvo, da niso podobne več hlačam, kakršne so bile narejene, to je potemtakem slika ekonomske resničnosti kraja, v katerem živi človek s takšnimi hlačami.

Tudi Bradiću se je takoj zdelo, da bi sodila takšna razstava v okvir Zdrženih narodov. V svojem stajenju ima še vedno zbirko zakrpanih hlač. Kadar sreča na ulici koga, ki nosi zares zelo zakrpane hlače, ga pregovarja, naj mu zakrpano revščino odstopi v zameno za nove hlače. Slikar pa pripravljata za tisk tudi knjigo o korenju, ki bo tehtala deset kilogramov (knjiga, ne korenje). Ubogi Zdrženih narod!

trguje si od ust in od skromne uradniške pokojnine. Na lastne stroške je dal natisnit deset zbirki pesmi.

Vedno med knjigami, kot knjižničar nekdanjega ministristva za sunanje zadeve in kot bralec, proučevalec starih kultur in filozofij, ljubitelj in navdušenec, prijatelj številnih naših in svetovnih pesnikov, prevajalec, esejist in ljubitelj klasične, zasluži ta šestdesetletni mož naše občudovanje: z nevsakdanjo vztrajnostjo hodi od založnika do založnika, išče sodbe uglednih osebnosti, zupanje in priznanje. Že šesto leto sklepa pogodbe s številnimi beograjskimi tiskarnami in odhaja v podeželska mesta, da bi tam tiskal svoje knjige. Prodaja in se vojskuje z balzacovsko energijo in vztrajnostjo z vsemi, ki sumijo v kvaliteto in odkritost njegove poezije. S svojimi pesmi ni zaslužil niti dinarja, komaj da je pokrival stroške tiskanja. Milovan Jovanović je pesnik, založnik in prodajalec pesmi, ki jih piše. Dneve in dneve hodi okrog prijateljev in znancev in tako prodaja tudi po tisoč knjig.

V svojih pesmih opeva številne zgodovinske dogodke, piše pa tudi o dogajanju v sodobnosti. Do danes je napisal šestdeset knjig. To brezmejno življenje za posejdo ima prav gotovo bolesten prizvok, v njem je dosti fanatične zanesenosti, toda ne bolešnih ambicij. »Smooodpoved in delo,« pravi sam, »sta postala moja druga narava. Bil sem pod vplivom Bojčića, Dučića in Rakića, sedaj pa vem, da sem našel svoj osebni izraz. Ljubim sonet in sonetni venec, čeprav ga drugi ne marajo. Prepričan sem, da je moja poezija vsakomur razumljiva. Nikoli nisem pisal ljubezenskih pesmi. Živim zaradi poezije. Morda bi si v življenju lahko kupil tudi hišo, toda ne bi mogel živeti v nji brez poezije.«

ORIGINALNOST ZA VSAKO CENO

O vsaki nemnosti, še posebej, če je vsaj malo duhovita, ki jo ustvari, napravi ali uprizori slikar Salvador Dalí, poročila ves svetovni tisk. Kadar pa je Dalí sit svoje klovnске igre in počiva, se mora tisk zadovoljiti z originalnimi idejami drugih. Tako je v teh dneh časopisje, radio in televizija vsega sveta poročala o mladi beograjski slikarki Ljiljani Petrović. Ta je izumila novo smer v slikarstvu, natančneje v grafiki. Domislila se je, da bi lahko na papir odtisnila kanalske pokrove, ki jih je v mestnih ulicah povsod dovolj. Nameravala je celo predlagati Zdrženim narodom, naj organizirajo razstavo odtisnjenih kanalskih pokrovov, ki bi jih ona sama odtisnila v različnih mestih sveta.

Vanjo je bilo uperjenih deset in deset kamer, časnikarji so jo spraševali tisoč stvari. Medtem pa se je pojavil beograjski slikar Kosta Bradić. Izjavil je: »Ona ni mati nove smeri grafike, kot ste jo imenovali. Ideja v nobenem primeru ne more biti njena. Idejo so namreč ukrali meni, ko sem se tega najmanj nadejal.«

Povedal je še, da je bila Ljiljana Petrović njegova učenka in da je delala v njegovem ateljeju. Za svojo predstavitev javnosti je izkoristila njegovo potovanje v Italijo.

Kosta Bradiću so vprašali, kaj je hotel doseči s to novo vrsto grafike. Povedal je zelo odkrito: »Hotel sem ustvariti nekaj novega. In, razumljivo, opozori ti nase.«

Javnost se je sedaj začela poglobljeno zanimati za Kosta Bradića.

Kosta Bradić je rad postregel z novimi odkritji. Povedal je, da pripravljata razstavo zakrpane obleke. Takole pravi: »Če nekdo krpa svoje hlače tako

NAGRADE ZA OPREMO KNJIG

Na letošnjem sejmu knjig v Beogradu je na natečaju za najlepše opremljene knjige sodelovalo 28 založnikov s 170 knjigami. Prvo nagrado je dobil Branko Simčić za opremo obeh Prešernovih knjig, ki ju je izdala Mladinska knjiga.

VELIKO ZANIMANJE ZA IRENO PROSEN

Irena Prosen je še nekaj mesecev v Beogradu. Poročajo, da je zapustila Ljubljano po petih letih čakanja na stalni angažma v enem od obeh ljubljanskih gledališč. V tem času je igrala v trinaestih filmih in se enkrat pojavila na televiziji. V Beogradu je zelo zaposlena. Vsi jo iščejo. Nastopa v gledališču, posnela je prvo oddajo iz TV serije »Pri sodniku za prekrške«, poleg tega pa menda kar dva filmska scenarija pišeta vloge za njo. Irena Prosen izjavlja, da se pet ur na dan uči srbohrvaščine, v redkem prostem času pa prebira članke o nogometu, si ogleda kako nogometno tekmo in plete. V Beogradu je splela že celo obleko. Na ta način si pomirja živce.

Videti je, da se je Irena posled nasmehnila sreča.

DVESTO TISOČ VERZOV

Milovan Jovanović, član Društva srbskih književnikov, je zaradi svoje prevelike delavnosti izgubil zaupanje v založnike. Do sedaj je napisal več kot dvesto tisoč verzov. Toda nobena založba noče teh verzov natisniti. Vseeno ni obupal in ni nehaj pisati. Pred tremi leti je tudi uradno postal književnik. Sprejel so ga v Društvo srbskih književnikov in od takrat dela še z večjim zanosom. Pri-

KRATKE OD VSEPOVSOD BREZ KOMBINEŽE

Anna Magnani po desetih letih spet nastopa v gledališču. V pariškem Gledališču narodov je doživela lep uspeh v Vergajevi Volkulji. Upa, da bo v gledališču nadoknadila vse, kar je bila zamudila pri filmu. »V Italiji zame ni več vlog, hočejo samo komercialnost. Hočejo, da bi me gledalci gledali v kombineži opoldne, v kombineži ponoči, v kombineži ob zori. Ha, saj so nori, ali ne?«

SMRT S ŠALOM

Shirley Mac Laine bo igrala vlogi slavne pesalke Isadore Duncan, ki je Američanka, nekaj let živela tudi v Rusiji in bila poročena z mnogim mlajšim pesnikom Sergejem Jeseninom. Pravi Mac Laine: »Zelo rada bom igrala svečeno modernega pleša Isadore Duncan. Zahtevam samo, da me bo zamenjala lutka v prizoru pesalkine smrti. Kajti zelo sem praznoverna.« Isadora

Duncan je namreč umrla v odprtem avtomobilu: ko se je pejal po deželi, se je njen dolgi šal ovil okoli veje obcestnega drevesa in Isadora se je zadušila. Terence Young, ki bo film režiral, pravi: »Oh, prepričan sem, da Shirley tega prizora ne bo prepustila dvojnici, saj je uteljena vestnost. Če bo treba, se bo pustila tudi zadušiti.«

VSAK PO SVOJE

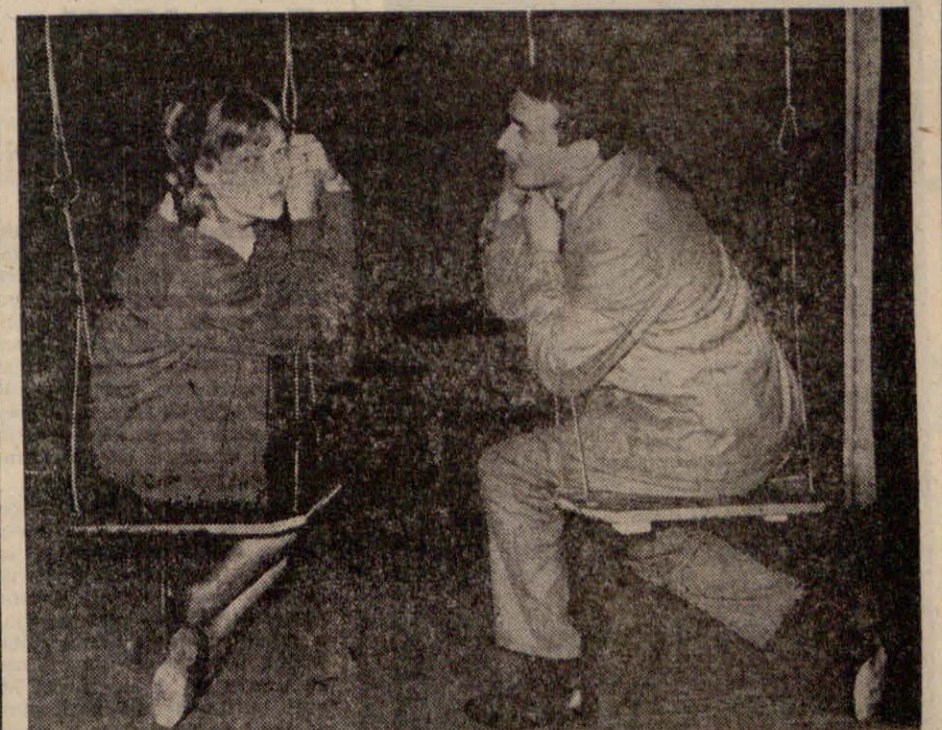
Maria Callas je spet odločno odklonila filmsko ponudbo. »Prepričan sem, da ne zmorem čudeža. Vedno ista pesmica, da imam tako izrazit, spreminljiv, zgovoren obraz, me res ne more ganiti. Saj vem, da ni tako, naj mi še tako dopovedujejo. Nočem se pojaviti na platnu, naj bo veliko ali majhno. Pustijo naj me delati, kar znam — in to je na odru, v operi.«

KULTURNA FOTOKRONIKA

Glavni nosilec kulturnega življenja v Celju je Slovensko ljudsko gledališče; s svojim štirinajstčlanskim ansamblom mora kljubovati težavam, ki že dlje časa spremljajo njegovo dejavnost. (Na sliki M. Goršičeva in režiser Uršič med vajo na odru)

Med člani kolektiva še prevladuje navdušenje, ki je odlika zlasti mlajših članov celjskega gledališča. (Na sliki Minu Kjudrova in Drago Kastelic med vajo za enodejanko »Rendezvous« A. Medveda, ki je v tem gledališču doživela krstno uprizoritev)

Mestna ljudska knjižnica v Celju je ena najsodobnejše urejenih knjižnic pri nas; deluje po načinu samopostrežbe. V dobrih dveh letih so vpisali že 16.528 izposojevalcev. (Na sliki: dijakinji izbirata čtivo)

Knjižnica ima tudi poseben oddelek za pionirje in za »cicibane«, kjer se zbirajo številni mladi bralci, ki se kar ne morejo ločiti od zanimivih knjig in slikanic

KNJIGE IN LJUDJE

Po Shakespeareovih sledih

Shakespeare je avtor, ki ni samo največji, najboljši, edinstven in kar je še takih superlativov, temveč ima tudi to prijetno lastnost, da je razburljiv. Njegovo življenje — tudi če se pridružimo uradni veri in iščemo Willa v Stratfordu — kakšna veriga nepojasnjenih okoliščin in dogodkov! Njegova poezija — koliko priložnosti za erudicijo! In šele njegova dramatika — saj ni, da bi govorili! Tudi če odštejemo tisto poglavitno skrivnostnost, ki jo ima za večino izmed nas, da namreč o njej sicer globokoumno razpravljamo, da pa bi bili malce v zadregi, ko bi nas kdo čisto nedolžno povprašal po nekaterih dejstvih... Kakor je rekel tisti študent pri izpitu: »Mene zanimajo problemi, ne podatki!«

No, tu pa tam se le še najde kdo, ki ceni tudi podatke in dejstva. In da ni nujno, da bi bil zato pri zajemanju problemov plitev in zanič, kaže najbolje knjiga poljskega šekspirologa Jana Kotta: »Shakespeare, naš sodobnik« ali »Eseji o Shakespearu« (Državna založba Slovenije, prev. Uroš Kraigher). Po tihem povedano, tako izvirne in nove interpretacije Shakespeara nismo doživeli vsaj od Brookove režije Tita Andronika z Olivierom in Vivian Leigh (ki smo jo nekateri srečali videli v Zagrebu), tako sočno napisanih študij (ali — če hočete — esejev), pa sploh še ne; če bi od zdajje pa do konca tega zapisa ponavljali »dragocena knjiga«, ne bi rekli nič pre-

več. Pa bomo to rajši opustili. Kot znano, Slovenci se strašno nagibamo k odkrivanju večnih resnic in nestrpnosti proti vsem drugim, pa sta Jan Kott in njegov Shakespeare že tako in tako v nevarnosti, da postaneta pri nas katekizem.

Nič takega se ni bati knjižici »Sto let s Hamletom« (Knjižnica Mestnega gledališča ljubljanskega, uredil Dušan Moravec), v kateri je z ljubeznijo in znanjem zbrano vse tisto, kar nam govori o vračanju Shakespearovega Hamleta v slovensko zavest. O prvem slovenskem prevodu pred ravno sto leti (za dramatikovo 300-letnico, seveda!), prvih študijah, o prvih predstavah in tistih, Sestovih, ko je postal Hamlet slovenska ljudska igra; o trenju generacij ob postavitvi Hamleta v tridesetih letih, o novem doživljanju tragedije po vojni, do tjakaj, ko so zrasli mladi Hamleti tudi zunaj Ljubljane in Maribora, v Celju in Trstu... in o gostovanjih po naših deskah, ki so po svoje nedvomno tudi vplivale na našo predstavo o danskem kraljeviču. Dveh »gostovanj« knjiga ne upošteva in je res vprašanje, kako naj bi ju: to sta Hamleta Oliviera in Kozinceva, ali, če hočete, Smokunovskega. Slovenca ta dva Hamleta seveda nista in tudi namenoma »gostovata« k nam nista prišla — da na naše predstave o Hamletu nista vplivala, bi pa vendarle težko rekli, se vam ne zdi? In kaj je s Hamletom Brankom Plešo v gostovanju Jugoslovanskega dramskega gledališča?

Sicer pa, če nam je do tega, da se jasno in glasno prepričamo, kako se ni samo Hamlet, ampak sploh Shakespeare polagoma pri Slovencih vkožil, zalistajmo najprej po prvih neobjavljenih slavoševih naših prednikov v knjižici »Sto let s Hamletom«, potem pa po ponosni izdaji Maticе slovenske ob mojtvoji 400-letnici, »William Shakespeare pri Slovencih« (Zbornik razprav in esejev, uredil France Koblar), pa bomo videli, koliko globlje, zapleteneje in bolj zidiferencirano nas nase današnji esejisti navajajo na misel, da je bil Shakespeare konec koncev kar sijajen fant. Zabavno branje »Shakespeare pri Slovencih« kajpada ni; užeten je le redko kdaj zabavna in to ponavadi šele z vsaj stoletne časovne perspektive. Zato pa je v knjigi veliko odličnega gradiva, jasnih stališč, bistrih sodb in spoštijevga pa kritičnega obravnavanja avtorja, ki je bil nekdo pri nas toliko da ne tabu. In v njej je tudi odličnega predvajanja in predstav »stratfordskega laboda« na Slovenskem — od začetka, pa skorajda do predčerašnjim — in lepo zbrane slikovne gradiva. To pa na nas — generacijo »priporočničarjev« — še prav posebej veseli.

RAPA SUKLJE

BRANA CRNČEVIĆ:

Piši kot molčiš

Morali bi izdreti zdrav zob iz gnile glave. Sovražim dirkališče, konj zmaga, jezdec pa dobi venec.

Ne bi se čudil, če bi začeli razvijati alpinizem v ravninskih krajih.

Težko tistemu, ki nima svoje ideje, boriti se mora za tujo.

Velikemu človeku ni potrebna velika žena, zadoščata mu dve majhni.

(Književne novine)

Ljubljana

v Palači »Slovenija cesta«
— nasproti Kozolca

Turistična poslovalnica
Titova 38
tel. 315-353, 315-342, 315-352
in poslovalnice:
Idrija, Trbovlje, Hrastnik
Zagorje, Pijan, Brežice.

IZVRŠUJE VSE AVTOBUSNE PREVOZE, IZLETE IN POTOVANJA DOMA IN V INOZEMSTVO.

PRVAK PRVAKOV

Za utemeljitev tega naslova, ki ga pri nas ne poznamo, je treba seči kar četrta stoletja nazaj, v leto 1940, pa še naše meje je treba prekoriniti in se odpraviti v prvo deželo šaha na svetu, v Sovjetsko zvezo. Tam se je namreč navedenega leta porodila ideja o organizaciji štirikrožnega turnirja šestorice za naslov absolutnega državnega prvaka. V SZ so namreč že takrat smeli obličje odličnih igralcev — danes jih imajo še več — pa so se zato odločili, da zadevo razčistijo in dobijo prvaka prvakov. Rečeno, storjeno in absolutni šampion je postal Mihail Botvinnik, po vojni tudi trinajst let svetovni prvak.

Pri nas, razen enkrat, nismo izpeljali niti dvobojev za naslov najboljšega v državi, pa čeprav se je večkrat zgodilo, da sta se na oltar znašla na najvišji, šampionski stopnički, dva igralca. Kar petkrat je bilo tako v dvajsetih letih. Kaj šele, da bi ponovili vsakek zanimivo sovjetsko idejo!

Morda pa to niti ni potrebno, morda imamo ne glede na vse igralca, ki zaslužijo, da ga naslavljamo »prvak prvakov«. Najbrž ste že sami uganili odgovor na to nenapisano vprašanje: to je velemojster Svetozar Gligorić, v povprečju prav gotovo naš da- leč najboljši povojni šahist.

Poskušajmo to dokumentirati, seveda le na podlagi povojnih državnih prvenstev, ki stopajo te dni že v enajdvajseto leto. Izpustimo Gligorićeve velike mednarodne uspehe, v katerih se mu zdaj edini začena počasi približevati Ivkov. Prezirno tudi, da je Gligorić največkrat, kar sedemnajstkrat do Titograda, nastopil na našem največjem domačem pregledu, na šampionskih, kakor tudi, da ni nikoli obstal pod šestim mestom, vsem ko so vsi drugi veliko močnejše nihali ali šele napredujejo.

NAJBOLJŠI. Velemojster Svetozar Gligorić

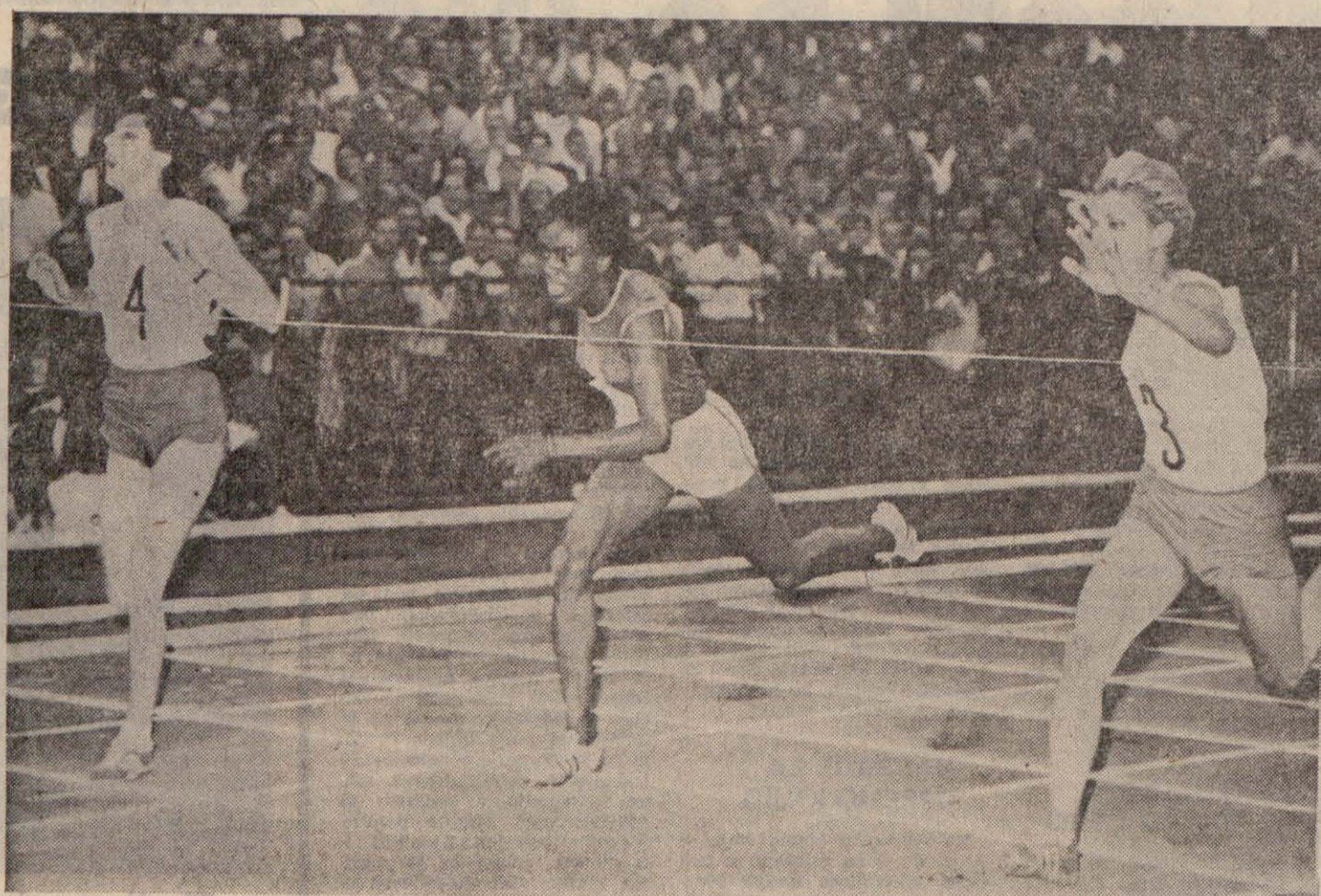
Od dvajsetih naslovov državnega prvaka se Gligorić ponaša nič manj kot z desetimi. Sedemkrat je sam stopil na najvišjo stopničko, trikrat pa sta stala na njej dva, on in še Trifunović, Pirc in Ivkov. Štirikrat je bil sam na vrhu Trifunović. Po enkrat so bili sami najboljši v državi Pirc, Rabar, Karaklačić in Matulović, z dvema polovicama tega naslova se ponaša Ivkov, samo z eno tako polovicco pa so okrašeni Matanović, Minić in Udovičić.

Torej prepričljivo prvo mesto za Gligorića, da dokaz več sikora ni potreben. Pa vendar si ogledmo še enega, naj preprosto zapeljivo številko o vseh partijah, ki jih je Gligorić odigral na državnih prvenstvih, razdeljene v zmage, remije in poraze, pa potem seštevek vseh zbranih točk spremenimo v odstotek. »Soocenje« z vsemi, ki so lastniki morda celo samo pol naslova prvaka, bo pokazalo, da je vsak morebitni dvom odveč in da tudi tu prednjači Gligorić.

Ime	partij	+	=	-	skupaj	odstotek
Gligorić	309	137	147	25	211,5	68,44
Trifunović	300	100	185	15	192,5	64,16
Udovičić	250	84	108	58	138	55,2
Rabar	239	63	139	37	132,5	55,48
Pirc	221	70	125	26	132,5	60,0
Matanović	192	62	105	25	114,5	60,0
Matulović	170	68	69	33	102,5	60,0
Ivkov	168	55	96	17	103	61,31
Karaklačić	164	45	82	37	86	52,44
Minić	101	26	55	20	53,5	52,97

Lahko bi še kar naprej naštevati, vendar bi v našem primeru bilo to podobno ponovnemu odkrivanju Amerike. Slej ko prej drži, da je Gligorić igralec št. 1. Da misli tako tudi SZJ, dokazuje imenovanje Gligorića in Ivkova, našega trenutno drugega najboljšega šahista, za naša zastopnika na konjskih turnirjih za svetovno šahovsko prvenstvo prihodnje leto, brez kvalifikacije, direktno. Toda ne glede na to zasluženo bonifikacijo bo Gligorić to priznanje prav gotovo potrdil tudi z uspešno uvrstitvijo na 21. prvenstvu SFRJ od srede dalje v Titogradu. To tekmovanje pa bo hkrati tudi prilžnost za nov obracun med nekaterimi dosedanjimi prvaki in še nekaterimi, ki imajo visoko ceno na jugoslovanski šahovski borzi. Se bo seznam desetih imen podaljšal vsaj še za eno ime, ali pa bo obstal na vrhu spet kdo od starih šampionov. Kakorkoli že, Gligorić bo ponovno visoko, če ne sploh na vrhu. Tako se za prvaka prvakov tudi spodobi. Vrh vsega pa je tudi zglede športnik, dober šahovski novinar in pisec šahovskih knjig.

FRANCEK BRGLEZ

NAJHITREJŠE NA SVETU. Vse tri sprinterke na sliki (z leve: Poljakinja Kirszenstein, Američanka Tyus in Poljakinja Klobukowska) so že pretekle 100 m v času svetovnega rekorda — 11,1.

POLJSKI ATLETSKI ČUDEŽ

Eden njegovih tvorcev — Jan Mulak — o poljski in naši atletiki

Jan Mulak je za poljsko atletiko to, kar je — naj mi bo dovoljena ta primerjava — Fedor Gradšnik za slovensko. Tesno povezan z razvojem te športne zvrsti na Poljskem, je ta znani atletski delavec še zdaj na ključnih položajih: podpredsednik Poljske atletske federacije, glavni urednik strokovnega glasila »Lahka atletika«, da nastajemo samo dva izmed njih.

Izredno vitalni, sloiki, že nekoliko osiveli pan Jan je bil te dni spet v Jugoslaviji. Vodil je izbrane poljske atlete, ki so po naporni sezoni skupaj aktivno počivali (kot sami temu pravijo) v našem športnem centru v Makarski. Ze petič so bili pri nas ob morju in Mulak je slej ko prej navdušen nad možnostmi za trening, kakršne so v jesenskem pa tudi zimskem in pomladanskem času v našem primorju.

»Zdi se mi pa,« je dejal, »da vi tega ne izkoriščate dovolj — tako »svetovno« kot za vašo rabo. Tudi naš obisk bi, na primer, lahko s pridom uporabili. Med atletinjami, ki so taborile v Makarski, sta bili na primer tudi naši svetovni rekorderki — sprinterki Ewa Klobukowska in Irena Kirszenstein. Slišal sem za vašo mlado talentirano Ljiljano Petnjarič. Mar ne sodite, da bi ji neposredni stik z našima šampionskama, ki sta »v civilu« prav tako mladi in skromni deklici, ne koristil?»

Tak kritični pristop do pogovora je bil nedvomno simpatičen in je prav spodbujal še k nadaljnjim bolj ali manj delikatnim vprašanjem.

— Čemu pripisujete pregrupa- cijo sil v poljski atletiki? Prej je bila vaša poglavitna moč v

tekah na dolge proge, sedaj pa blesite v sprintu? — Nismo slabi niti na dolgih progah, samo šampionov nimamo takih, kakršna sta bila nekoč Krzyskowiak in Chromiek. Pa bodo tudi ti še prišli.

— Kako pa gledate na predlagano povečanje elitnih atletskih prireditiv v Evropi? Evropsko prvenstvo posameznikov naj bi bilo poslej vsako drugo leto, za novo ustanovljeni evropski pokal pa naj bi tekmovali vsako četrto leto, čeprav so mnogi pričakovali prej obratno?

— Sam bom na koledarskem kongresu podpiral ta predlog. Vedeti morate namreč, da je tekmovanje za evropski pokal izredno učinkovita propaganda, s športnega gledišča (samo po en tekmovalcu na disciplino) pa ne zadovoljuje povsem (primerjava z loterijo je skorajda na mestu) in je zato usmeritev na evropsko prvenstvo posameznikov pravilna.

— Kaj svetujete jugoslovanski atletiki ob krizi v njej, o kateri ste gotovo slišali?

— Delati, delati in spet delati. Talentov je pri vas gotovo dovolj. Treba pa jih bo pridobiti za smotrno vadbo, kajti v atletiki z improvizacijo ni mogoče pobirati lovorki. Tudi si morajo mladi priboriti mesta, denimo v reprezentanci, ne pa da jih kdo umetno tvori v ospredje. In še tole: investirati je treba v lastno atletiko, ne pa v pompozna tekmovanja, ki minejo, njihov učinek pa ostaja neznan, če jih ne spremljajo tudi načrtna skrbje za zdravost rast športne zvrsti, v tem primeru atletike.

— Nič posebno novega ni v teh besedah Jana Mulaka, pa velja navzlic temu priznati, da bi da-

leč prišli, ko bi se jih držali tudi v praksi.

Kaj pa, če nam manjka prav

mož njegovega kova, ki ne znajo samo govoriti, marveč tudi delati?

EVGEN BERGANT

Posetnica poljske atletike

22 zlatih kolajn, 4 veljavni svetovni rekordi

Poljska sodi med evropske pa tudi svetovne atletske veselice. Ze med obema vojnama se je z nekaterimi posamezniki povzpela v svetovno elito, po razumljivem padcu po veliki vojni pa je, začeni z evropskim prvenstvom 1958, doživela neslutni vzpon. Tudi zdaj sodi — skupno s SZ in obema Nemčijama — nesporno v evropski vrh, kar sta nazadnje dokazali tudi letošnji prvi preizkušnji za evropski pokal, na katerih je Poljska tako v moški konkurenci kakor tudi med ženskami zasedla tretje mesto.

Podrobnejša razčlenitev najpomembnejših poljskih uspehov v atletiki je naslednja:

OLIMPIJSKE IGRE: Poljska je doslej pri moških in ženskah osvojila po 4 zlate kolajne: Kusoczinski (10.000 m — 1922), Krzyskowiak (steopje — 1960), Schmidt (troskok — 1960, 1964) med moškimi, Konopacka (disk — 1928), Walasiewicz (100 m — 1932), Krzesinska (daljava — 1956), Štáfeta 4 x 100 m (1964) med ženskami.

SVETOVNI REKORDI: Poljska ima za zdaj štiri svetovne rekorde, in sicer Ewa Klobukowska in Irena Kirszenstein v letu na 100 m (11,1), poljska ženska štáfeta 4 x 100 m (43,6) in Josef Schmidt v troskoku (17,03).

EVROPSKA PRVENSTVA: 9 moških naslovov in 5 ženskih si je že priborila Poljska. Evropski prvaki so postali: Sidlo (kopje 1954), Krzyskowiak (5000 in 10.000 m), Chromiek (steopje), Schmidt (troskok), Piatkowski (disk), Sidlo (kopje) in Rut (klativo) — vsi 1958 ter Schmidt (troskok) — 1962 med moškimi ter Walasiewicz (100 in 200 m — 1934), Janiszewska (200 m — 1958) ter Ciepla (80 m ovire) ter štáfeta 4 x 100 m (1963) — ženske.

EVROPSKA ERIPNA UVISITITEV: Na temelju točkovanj po šets najbolje uvrščenih tekmovalcev oziroma tekmovalk z EP (7 točk za prvo mesto, 5 za drugo itd.), dolimo naslednje zaporedje najboljših evropskih reprezentane, po katerem lahko spremljamo izreden napredek Poljske (in tudi delez Jugoslavije):

MOSKI: 1934: 1. Nemčija 82, 2. Finska 80, 3. Madžarska 55, 9. POLJSKA 15; 1938: 1. Nemčija 110, 2. Finska 84, 3. Švedska 77, 10. POLJSKA 12; 1946: 1. Švedska 164, 2. Finska 70, 3. Francija 53; 1950: 1. Francija 82, 2. Švedska 73, 3. Anglija 72, 12. JUGOSLAVIJA 11, 15. POLJSKA 3;

1954: 1. SZ 113, 2. Madžarska 64, 3. CSSR 56, 9. POLJSKA 18, 14. JUGOSLAVIJA 5;

1958: 1. SZ 118, 2. Anglija 93, 3. POLJSKA 84, 13. JUGOSLAVIJA 7; 1962: 1. SZ 123, 2. Nemčija 88,5, 3. POLJSKA 69,5, 15. JUGOSLAVIJA 3; 1966 (evropski pokal): 1. SZ 86, 2. Nemčija 85, 3. POLJSKA 69.

ZENSKKE: 1938: 1. Nemčija 91, 2. POLJSKA 29, 3. Nizozemska 19; 1946: 1. SZ 62, 2. Nizozemska 36, 3. Francija 11, 6. POLJSKA 11; 1950: 1. SZ 73, 2. Anglija 42, 3. Nizozemska 30, 8. JUGOSLAVIJA 4, 12. POLJSKA 2;

1954: 1. SZ 106, 2. Anglija 39, 3. Nemčija 31, 5. POLJSKA 13, 7. JUGOSLAVIJA 5;

1958: 1. SZ 114, 2. Nemčija 60, 3. Anglija 36, 4. POLJSKA 18; 1962: 1. Nemčija 65,5, 2. SZ 63, 3. Anglija 44, 4. POLJSKA 33,5, 8. JUGOSLAVIJA 9;

1966 (evropski pokal): 1. SZ 56, 2. NDR 42, 3. POLJSKA 38 točk.

JURIJ VLASOV

Torsten Tegner, senior švedskih športnih novinarjev, je Jurija Vlasova leta 1960 imenoval najpomembnejšega atleta našega stoletja. Ta vzdevek je Vlasov tudi zaslužil, saj je sanjal o dosežkih, ki so mejili pri 600 kg, čeprav ga je bilo pošteno sram, ko je prišel prvič na oder za dviganje uteži. Njegova kariera je trajala kar 12 let, končala pa se je — s svetovnim rekordom in porazom — 18. oktobra 1964 na olimpijskih letnih igrah v Tokiu. Vlasov se je poslovil, ko je prišel Leonid Zabotinski; bil je pač psihično močnejši od svojega mlajšega tekmeča. Danes, leto dni po igrah na Japonskem, je jasno, da mu ob slovesu ni bilo lahko pri srcu. Njegov zadnji nastop je okronal njegovega naslednika; to je tudi spadalo k vsej legendi.

Jurij Vlasov se je narodil 5. decembra 1935 v Ukrajini. Njegov oče je delal v jarni, mati pa je bila iz kozarške družine. Otroška leta je preživel v Moskvi, mladost pa v Saratovu. Ondi je začel tudi s športom. S 17 leti je tehtal 83 kilogramov, izkazal pa se je kot dober metalec bombe. Ta čas ga je, mladega Herkulesa, zadela želja učitelja na akademiji: dvigal naj bi uteži!

Vlasov je leta 1963 pisal o svojem športnem rekordu in pet državnih prvenstev, ena olimpijska zmagala, ena srebrna olimpijska kolajna in 27 svetovnih rekordov; eden med njimi, prav najljepši, velja še danes: 580,0 kg v olimpijskem trilateralu. Ko je keljučavčar iz Zaporozja, Leonid Zabotinski, zmagal v Tokiu, je Vlasov po svoje počastil tega velikana iz Ukrajine: nikdar več ni prijel za ročko. Leto dni po Tokiu sicer ni nikoli omenil, da je ob odnehal za zmagaj, pa tudi ni zanikal govoric, da se bo vrnil na tekmovalni oder. To je bil pravzaprav zadnji dvoboj z Zabotinskim; njegov naslednik se potemtakem ne sme počutiti preveč varnega...

Jurija Vlasova torej ni več med dvigalci uteži, spodrnil pa ga ni nihče drug kot Vlasov sam — pisatelj.

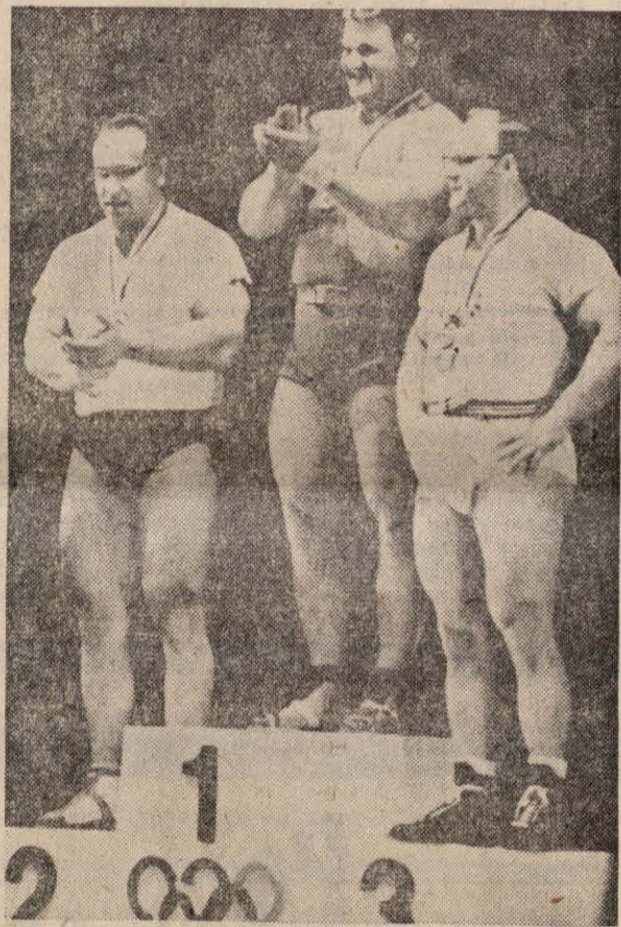
za posebnosti. V Saratovu je čital Tolstoja, Gorkoga, Škakovca, Moliera, Byrona in Hugoja. V Moskvi je odkril pozneje še Jacka Londona, ki je postal njegov literarni vzor. Dviganje uteži pa je s svojim izrednim vplivom odvrnil od cirkuške smeri Paula Andersona. Udarci nazaj so skovali njegov slog in oblikovali njegovo poznejše vedenje. Učil se je tako, da je obenera občudoval: globinost Johna Davisa, žilavost Norberta Scheman- darsa... Brez ameriških vzorov ne bi bil prišel tako daleč, kakor je.

Z zmago nad Bradfordom leta 1959 v Saratovu je pridobil naklonjenost občinstva. V spominih na to prvo zmagoslavje pa seveda ne bomo prav ničesar o radosti, slavi in ponosu: »Doležala me je čast, da sem bil na najvišji stopnički, na desni in nekaj nižje je stal Jim Bradford, levo od mene pa Ivan Veselnov iz Bolgarije. Nisem se preveč veselil, kajti bil sem duševno preveč zdelan. Kar je o tem večeru največ ostalo v mojem spominu, je bila prav ta utrujenost...«

Izkupilec Jurija Vlasova v petih letih: pet svetovnih prvenstev, šest evropskih in pet državnih prvenstev, ena olimpijska zmagala, ena srebrna olimpijska kolajna in 27 svetovnih rekordov; eden med njimi, prav najljepši, velja še danes: 580,0 kg v olimpijskem trilateralu.

Ko je keljučavčar iz Zaporozja, Leonid Zabotinski, zmagal v Tokiu, je Vlasov po svoje počastil tega velikana iz Ukrajine: nikdar več ni prijel za ročko. Leto dni po Tokiu sicer ni nikoli omenil, da je ob odnehal za zmagaj, pa tudi ni zanikal govoric, da se bo vrnil na tekmovalni oder. To je bil pravzaprav zadnji dvoboj z Zabotinskim; njegov naslednik se potemtakem ne sme počutiti preveč varnega...

Jurija Vlasova torej ni več med dvigalci uteži, spodrnil pa ga ni nihče drug kot Vlasov sam — pisatelj.

V Tokiu: 1. Zabotinski, 2. Vlasov (oba SZ), 3. Schemansky (ZDA)

OD DANES NAPREJ V NOVI EMBALAŽI...

Franck-ZAGREB

Avstrijsko glavno mesto se do potegovalo za izvedbo olimpijskih iger leta 1972. Mestni svet Dunaja se je obrnil do zveznega sveta, naj prevzame polovico organizacijskih stroškov. Mnistrski so se že nekajkrat dotaknili tega problema, vendar še niso rekli nič določitega. Predlagatelji naslanjajo to pobudo na povsem svetu priznano

KRATKO TODA NOVO

vlogo, ki jo ima donavska republika na turističnem področju.

Kakor v Franciji in Avstriji so se začeli tudi v Belgiji močno prizadevati za zboljšanje vrhunškega športa. Zadnji čas so že konkretno sklenili, da bodo to nalogo poverili posebni komisiji, ustanovili nalaščen center za trening olimpijcev, zgradili sodoben dom športar za vse upravno poslovanje in sprožili resno akcijo, da bi šport redno podpirala tudi industrija. Tudi belgijski umetniki so pristali, da bodo pomagali športnikom do boljšega in plodnejšega obstoja.

Nogometni strokovnjaki so raziskali in se skoraj zedinili v tem, naj bi bil idealen nogometaš visok okrog 170 cm. Seveda so nekateri večji ali tudi manjši marsikje že pokazali nadpovprečne sposob-

nosti. Res pa je vseeno, da imajo igralci s to mero več ravnotežja na tleh kakor kakšni velikani in so zato tudi pri vodenju žoge gibčnejši. Nemajhna njihova prednost je tudi ta, da so manjšim zmerom kos pri odvajanju žoge z glavo. Najbolj velja ta standardna višina za napadalce...

Neka norveška enajsterica za žogo je večidel sestavljena iz igralcev, ki so zaposleni v nočnih službah. Tako imajo tehnični ljudje pri njej mnogo sitnosti, praden lahko posijejo na igrišče res same dobro prespane igralce. Zgodilo se je že — pomislite — ravno vrtarju, da je nekaj hipov zakinjal, toda bilo je že dovolj, da ga je predramil vik in krič, ki so ga dignili njegovi prišasti, ker so mu nasprotniki potisnili žogo v mrežo. To pa je res prav zadnja inačica — smole...

120.000 kopic iz lepenke je bilo premalo, da bi bili prireditelji šestdnevnih kolesar-

skih dirk v Dortmundu zadovoljili piva žejne gledalce. Po štirih nočeh so potrošniki po-

Francizi imajo pravzaprav redkega nogometnega sodnika, ki je do 43. življenjskega leta vodsošile nič manj kakor 1000 tekem. Koliko je to ur... zračunajte sami! Mož življa zdaj že celih 24 let in se je medtem povzpela v najvišjo kategorijo. Pierre Schwinte — avtoritativen in docela plešast mož — uživa prav dober sloves, menda ne nazadnje zategadelj, ker ne sega rad po izključitvah, ampak rajši že sam pravi čas pritegne vajeji in tako — kakor pravimo — v kali miri prevročno kri prebojenih petelinov. Tudi če niso Francozi...

V rokah imamo daljši sestavek z naslovom »Gospodje v erme«, ki je izšel v »Sport Illustration« in duhovito obravnava svetni problem nogometnih sodnikov, saj ne tako ne drugarje ne morejo uganjati vsem. V ZRN so sestavili posebne zaupne obrazce, po katerih so dolžni opazovalci (torej nadzorni sodniki) ocenjevati delo vsakega posameznika. Ocena se podrobno nanaša na njegovo osebo samo, dalje na nodedne igre, in razlaganje pravil zaradi celotnega reda, ki je lahko dober, zadosten in nezadosten. Opazovalec se mora izreči v najmanj 50 variantah.

KJE SO MEJE SMRTI?

Sodišče v Chicagu je sodilo ubijalcu. Obtoženi je bil znan zaradi togote in že večkrat kaznovan zaradi pretepev. Tokrat je v navalu jeze s pestmi in brncami tako zdelal svojega delovnega tovariša, da je čez nekaj ur v bolnišnici umrl zaradi krvavitve v možganih. Pri prepisu sta bili dve priči, in očitno je bila dokazana krivda obtoženega. Vsi so pričevali ostro kazni zaradi »telesnih poškodb, ki so povzročile smrt«.

Toda proces je potekal drugače, kot so pričakovali. Potem ko je tožilec prebral obtožnico, je vstal zagovornik in izjavil, da njegov klient ni kriv, in da ga v najslabšem primeru lahko obtožijo samo kot »sokrivca«. Smrti namreč ni zakrivil obtoženi, ampak so ga nedvomno povzročili zdravniki bolnišnice.

Na kliniki, kamor so ranjenca pripeljali, je namreč prav takrat ležal bolnik, ki naj bi mu presadili ledvice. Zdravniki so se že nekaj tednov trudili, da bi našli darovalca.

Niso uspeli. Tudi bolnikova žena ni mogla dati možu ledvice, ker ni imela primerne krvne skupine.

Takrat so v bolnišnico pripeljali na smrt pretepega moža. Laboratorijske preiskave so pokazale, da bi lahko daroval ledvico. Tudi žena, ki je bila zaradi nepričakovane surovosti, ki ji je vzela moža, vsa iz sebe, je pristala, da lahko zdravniki poskusijo z ledvicami njenega mrtvega moža rešiti drugo življenje.

Toda še preden začno operacijo presajanja ledvic, zdravniki potrebujejo vsaj 24 ur za pripravo. Ko je postajalo dihanje umirajočega vse slabotnejše, so na njegovo telo povezali aparature za oživljanje.

Naslednjih 24 ur je mož, katerega možgani so bili zaradi krvavitve že zdavnaj uničeni, globoko in enakomerno dihal. Kri mu je še vedno z normalno hitrostjo krožila po žilah, čeprav je srce komaj še delovalo. Posebna naprava mu je stiskala prsni koš in tako stiskala zrak v pljuča, tako da je kri še vedno sprejemala kisik. Posebna električna črpalka je poganjala kri, da je krožila po žilah, in grelec ji je ohranjal stalno temperaturo. Zato je smrtevečevo obraz ime še vedno rožnato barvo in tkivo je bilo dobro prekravljeno. Za zdravnike je bilo pomembno predvsem to, da so ledvice še vedno dobivale kri in niso umrle.

Ko je bilo končno vse pripravljeno za operacijo, so v operacijsko sobo pripeljali telo, ki ga je poganjala stroj. Operacija se je začela. Kirurgi so naglo izrezali ledvico. Nekaj minut potem je bil organ že spravljen v primerno toplo fiziološki raztopini v stekleni posodi. Takrat je nekdo od asistentov prišil na stikalo in ustavil stroje. Darovalčev prsni koš se je v trenutku prenehel gibati, ni bilo več slišati dihanja, in rožnati obraz je prebledel. »Odkloplila« so telo. Niso ga več potrebovali.

In prav na tem »odklopljenju« telesa je zagovornik zasnoval obrambo. Do tega trenutka namreč je, po njegovem, pretepačeva žrtev še živala, pa čeprav samo s pomočjo aparatov. Tako naj torej sodišče upošteva, da je umrl zato, ker so zdravniki ustavili stroje. Smrti torej ne more biti kriv obtoženi, ampak kvečjemu zdravnik, ki je ustavil aparature.

Branilec s svojimi nenavadnimi argumenti na sodišču sicer ni uspel, toda razprava še zdaleč ni potekala tako gladko, kot so pričakovali v začetku.

Vzrok za težave pri določanju krivde ubijalca je v tem, da je napredek medicine razrahljal meje med življenjem in smrtjo, in da razlikovanje, ki je staro kakor človeštvo, da je namreč človek lahko samo mrtev ali samo živ, ne velja več.

Ze od nekdanj je tako, da so bila nova odkritja v začetku v nasprotju z obstoječimi nazori, da pa so končno povzročila

spremembo meril in moralnih norm, ki so pred njimi veljale za absolutne. Zaradi izredno naglega razvoja medicine in biologije moramo biti pripravljeni na vse večja presenečenja.

LJUBEČE MATERINSKO SRCE IZ SILIKONKEGA GUMIJA

Zdravniki in očitno tudi države, ki financirajo njihove poskuse, so prepričani, da bo najkasneje v petih letih že živel človek z umetnim srcem.

Ti prvi ljudje z umetnim srcem bodo menda doživeli kaj nenavadne odnose s svojimi soljudi. Njihova eksistenca bo vendar v nasprotju s starožilno podobo človeka, ki se je že tako zelo ukoreninila v nas. Srce se nam vendar ne zdi samo organ, ki je nujno potreben za življenje, samo votla mišica, ki deluje kot črpalka, ampak nam je danes še vedno sim-

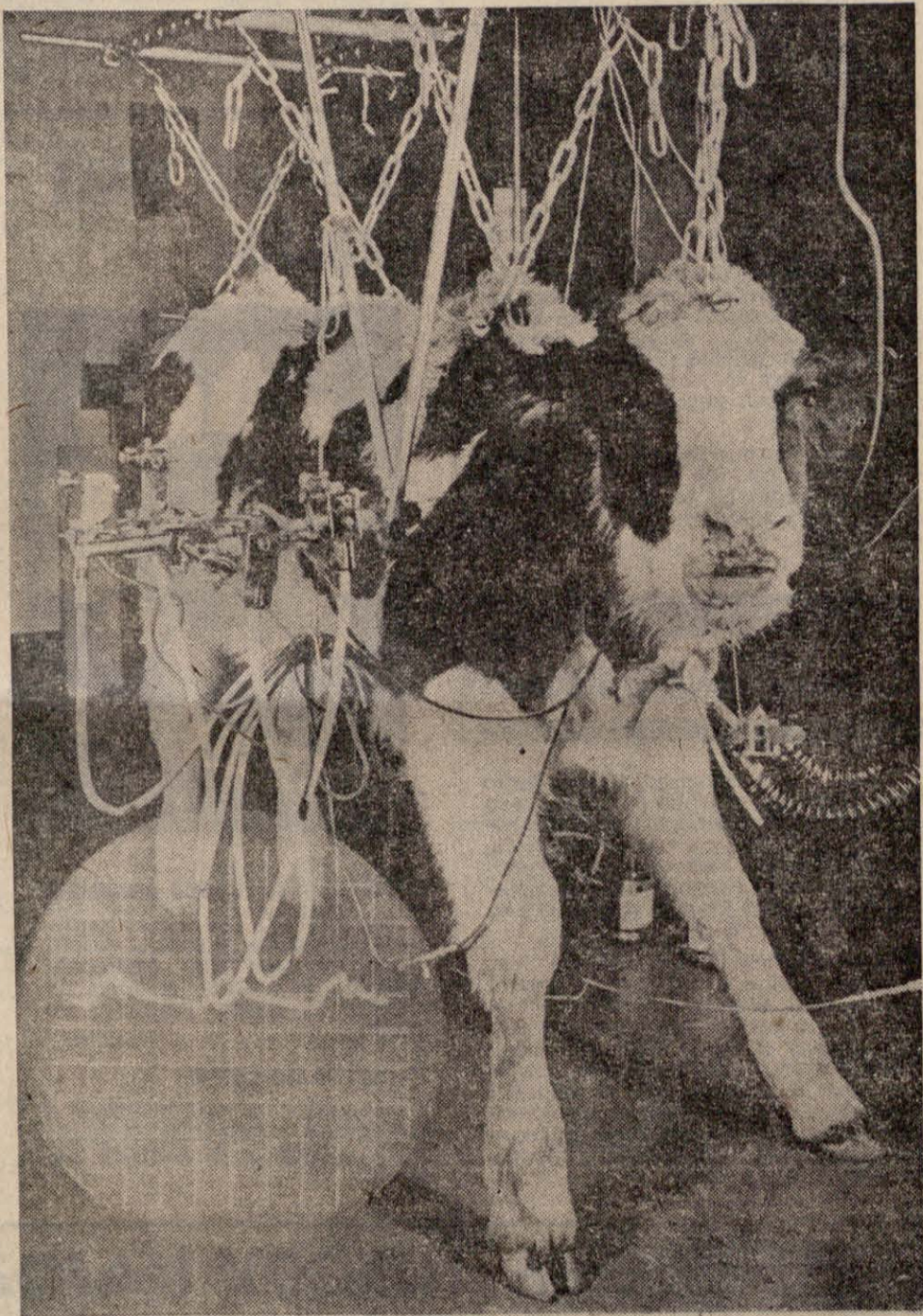
le redki so, ki se zavedajo, da bo ta veliki korak postavil na glavo številne danes samo po sebi umevne nazore o človekovi »indimentit«, in da gre za tako korenite spremembe v človeški družbi, ki jih je mogoče primerjati samo s spremembami, ki jih je v tehniki prineslo odkritje jedrske energije.

Angleški biolog J. B. S. Haldane je pred nedavnim v nekem radijskem predavanju obžaloval, da ne bo mogel po njegovi smrti neki drug človek hoditi z njegovimi nogami. Ko bo prebit »imunitetni zid«, bodo postale možnosti presaditve malodane neomejene.

»Medicina rezervnih delov« bo postala ena od najbolj pomembnih zdravniških specialnosti.

Poskusimo si samo predstavljati, kako bo na svetu, ko bodo potrebovali na leto nekaj sto tisoč src, da bi jih presadili v telesa ljudi, da bi jih sicer umrli zaradi infarkta. Morda si bodo pri srcu lahko pomagali s črpalke iz silikonskega gumija. Toda kje dobiti »rezervna« jetra, ledvice, žleze z notranjim izločanjem?

Nesmiselno si je zatiskati oči. Povejmo naravnost: Da bi dobili dovolj organov za presaditve, bo treba trupla umrlih prav tako razkosati, kot danes razbore stare avtomobile, da dobe še uporabne dele. To bo seveda na začetku gotovo naletelo na ogorčeno nasprotovanje svojcev umrlega. Toda zdi se, da bodo države morale sprejeti zakone, ki bodo

Enaintrideset ur je živel telček na kliniki v Clevelandu, ko mu je dr. Kolff naravno srce nadomestil z umetnim. Krivulja na zaslonu pripoveduje o utripu umetnega srca.

bol življenja. Govorimo o človeku, ki ima hladno ali toplo srce, in pri tem mislimo na njegove človeške odlike.

Toda nikakor ni utopija, da bo čez deset let na svetu že živala mati, ki bo imela srce iz silikonskega gumija, in ki ga bo upravljal elektronski regulator. Pa bo vendarle prav tako ljubila svojega otroka, kot mati z opevanim »naravnim« materinskim srcem. In vendar bodo imele morda prve matere z umetnim srcem težave, da bodo o svoji dobroti pričale druge.

UMOR BO POKOPATI MRTEV ZDRAV ORGAN

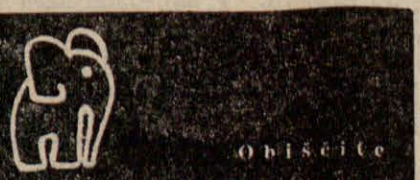
Ze v prejšnjem nadaljevanju naše serije smo zapisali, kako pomembne so raziskave, ki naj bi »preble imunitetnski zid«. Ko bo znanstvenikom to uspelo, bodo spremembe starih »resnic« še veliko bolj radikalne. Ko bodo znali obvladati obrambni mehanizem telesa proti tujim celicam, bodo presaditve organov mnogo pogostnejše in uspešne.

Ce hočejo danes premagati »obrambni mehanizem« človeškega telesa, ki napade tuje beljakovine presajenega organa v telesu, morajo bolniku, ki mu na primer hočejo presaditi ledvice, s hormoni, prevelikimi dozami rentgenskih žarkov in drugimi nasilnimi posegi zelo zmanjšati obrambno moč telesa in s tem ustvariti vsaj majhne možnosti, da se bo nadomestni organ »priljla«. V korak z zmanjševanjem obrambne moči pa morajo bolniku dajati velikanske doze antibiotikov, saj bi sicer zaradi izrednega zmanjšanja telesne obrambe podlegel vsaki, še tako majhni infekciji. Za kratek čas je v telesu mogoče umetno ohraniti opisano ravnotežje, potem pa se nenadoma spet sprosto obrambne sile in tuj organ odmre. Strokovnjaki sodijo, da bodo v desetih letih končno uspeli premagati »imunitetni zid«. To bo odločilni korak. Toda

urejali odnose v zvezi z »rezervnimi« organi. Spremeniti se bodo morale moralne norme. Ljudje bodo spoznali, da je pokopati zdravo srce mrtvega, ki je umrl zaradi tumorja v možganih, pravzaprav sokrivda za umor srčnega bolnika, ki bi mu to srce rešilo življenje.

Ali je vse to samo fantazija? Spekulacije, ki so privlačne za laje? Ne. Ameriški Nobelov nagrajenec Francis Crick je že pozval svoje stanovske tovariše, naj pravočasno razložijo svojim vladam novi položaj, ki ga bo povzročila revolucija v medicini. Znanstvenik sodi, da bi lahko človeštvo zašlo v kaos in spekulacije, če se ne bi že vnaprej pripravilo na opisane posledice znanstvene revolucije.

PRIHODNIC:
»UMETNI« ČLOVEK — MEJE KIRURGIJE — NAJBOLJ OSAMLJEVNI MOZGANI SVETA

HOTEL „SLON“

IN SE PREPRICAJTE O NASIH PRVOVRSTNIH SPECIALITETAH TER SOLIDNI POSTREZBI!

KO BI NEKAJ DNI NE BILO ELEKTRIKE

Kaj bi bilo, če bi »velika tema«, ki je pretekli terek ohromila ameriški severovzhod, trajala pet dni, in ne samo dvajset ur? Trideset milijonov ljudi, ki so samo po dneva ostali brez električne energije, in posledice v gospodarstvu so dovolj zgovorni, da si lahko ustvarimo grozljivo podobo velemesta, ki bi za nekaj dni ostalo brez električne energije.

»Velika tema«, pravijo, je imela vsaj eno dobro lastnost: Na sveto je prišlo, kako nepopolni in lahko zlomljivi so temelji, na katerih je superstehnična družba zgradila svoje metropole.

Kakšna bi bila katastrofa zaradi nekajdnevne prekinitve toka, si lahko predstavljamo, če sklepamo po dogodkih preteklega torka:

Prvih dvanajst ur bi prebivalstvo ostalo še razmeroma mirno. Noč je, in ljudje so odšli spat. Toda trgovina in industrija sta v teh 12 urah brez elektrike imeli za več kot sto milijonov dolarjev (125 milijard dinarjev) škode.

V supermarketih in velikanskih hladilnikih so se odvajala globoko zmrznjena živila. Cele gore sladoleda so se raztopile. V New Yorku so imeli samo »Schraff's Restaurants« čez noč 200.000 dolarjev škode zaradi sladoleda.

Tudi hladilniki v gospodinjstvih so prenehali hladiti. Ko bi čez 12 ur še ne bilo elektrike, bi se začela kvariti živila — najkasneje v dveh dneh bi bili newyorški mesčani navezani samo na konzerve.

Potem bi se začela velika žeja. V nebotičnikih in nekoliko višjih zgradbah bi ne bilo več vode, zakaj vse črpalke, ki dvigajo vodo po ceveh, bi se ustavile zaradi prekinitve elektrike. Cene piva, limonade in sodavice bi zrasle brez primere. Mleka bi ne bilo več mogoče dobiti, saj bi se ustavile aparature za pasteuriziranje in stroji za polnjenje steklenic.

Zejni mesčani bi začeli piti vodo iz Hudsona. Reka je zaradi velikanske industrije tako onesnažena, da bi večina zbolela. Začele bi se nalezljive bolezni. Stranišča ne bi več delovala, ker ne bi bilo vode, in epidemija bi se naglo širila.

Tretjega dne »velike noči« bi prišla smrt v nebotičnike. Telefonsko omrežje bi bilo preobremenjeno, in ker bi se akumulatorji že izčrpali, ne bi bilo mogoče poklicati zdravnika.

Bolnišnice pa tudi prostori, ki so namenjeni za bolnike in jih imajo v vsaki dvajsetnadstropni zgradbi, bi bili prenapolnjeni.

Vse več bi bilo ropov in vlomov v trgovine in živil.

Vlada bi poklicala na pomoč vojsko, da bi napravila red in bi začela prizadeti New York oskrbovati z najpotrebnejšim. V pristanišču bi pristajali konvoji ladij z najnujnjejšim, toda pri iztovarjanju bi bile velike težave, ker nakladalne naprave in žerjavi brez elektrike ne delujejo.

Organizirana evakuacija bi le slabo potekala, saj bi vlaki komaj vozili, ko pa ne bi delovale električne signalne naprave.

Mnogi mesčani poskusijo na svojo roko zapustiti mesto. Toda v nebotičnikih elektrika odpira jeklena vrata garaž. Zmanjka varilnih aparatov, da bi vtočili vrata, ki so blokirana. Dvigala stojijo, in tako je mogoče odpeljati samo avtomobile iz prihlajča garažnih nebotičnikov.

Predori, ki vodijo z Manhattan, so zaprti, ker ne delujejo naprave za prezečevanje.

Nihče prav ne ve, kaj naj ukrene, saj so sredstva za obveščanje odpovedala. Tiskarne stojijo, in samo tisti, ki imajo baterijske radie, še zvedo novice.

Tako bi menda bilo, ko bi New York za nekaj dni ostal brez elektrike.

Toda že prekinitve v terek, ki je trajala samo 12 ur, bi povzročila pravo zmedo, ko bi se na primer zgodila vročega poletnega dne in bi prenehale delovati vse klimatske naprave, ali če bi zmanjkalo elektrike v hudi zimi, ko je že sedaj, novembra, kurjava zelo nagajala.

Seveda mnogi mislijo, da je nemogoče, da bi naenkrat prišlo do takšnih okvar na omrežju, ki bi povzročile nekajdnevno prekinitve električnega toka. V Washingtonu sedaj iščejo krivca. Se vedno raziskujejo tehnične vzroke velike teme. Sum, da je nekdo vklopil eno od napačnih glavnih stikal, opazil svoj napako in jo popravil, toda kratek stik na ogromnem področju se je že začel, se zdi vedno bolj verjeten.

Za letošnjo zimo pravijo, da si velja poleg rezervnih žarnic kupiti tudi svečnike. Navsezadnje pa so večini ljudje živel celi pri plamenicah, nebotičnikov pa še tudi nimamo preveč.

ČELADE NA GLAVO

V preskusnem laboratoriju sika stisnjen zrak. Poskusne sani, na katerih je pritrjen avtomobilski sedež, arse s hitrostjo 50 kilometrov na uro po traci preskusne naprave. Na sedežu sedi mrtič.

S sunkom se sani ustavijo tik pred armaturno ploščo osebnega avtomobila, ki je pritrjena na koncu naprave. Mrti voznik zleti s sedeža in se zaleti v vetrošno šipo.

Može, ki delajo poskus, sedaj začno zapisovati podatke s številnih instrumentov, katerih kontakti so bili pritrjeni na telesu mrtveca. Potem zabeležijo poškodbe, ki so nastale na telesu potem, po je prebilo vetrošno šipo: licični sta zdrobljeni in zlomljene so vse nosne kosti. Nos je skoro odrgalo. Na celu je globoka rana. Prebita je leva arkada.

Grozljiv poskus je le eden od mnogih, ki jih opravljajo na univerzi avtomobilskega središča ZDA Detroita. Gre za najbolj korenite raziskave prometnih nesreč, kar so se jih bili kdaj prej lotili. Prvič v zgodovini avtomobilske industrije uporabljajo pri poskusih trupla.

Velike avtomobilske tovarne v Evropi in v ZDA so že dolgo ukvarjajo z raziskavami, kako zmanjšati usodno delovanje energije zaradi udarca, ko se avtomobil zaleti. Tako na primer Mercedes, ki menda od vseh evropskih avtomobilskih tovarnih največ da za varnost svojih kupcev, že od leta 1960 naprej opravlja preskuse, pri katerih se serijski avtomobili zaletavajo v zidove ali se prevrtačo.

Filmska kamera posname celotno namerno prometno nesrečo. V preskusnih avtomobilih sede človeku podobne lutke iz umetne snovi. Rezultati namernih prometnih nesreč naj bi pomagali bolje konstruirati nove avtomobile. Mercedesu so na osnovi preskusov izdelali nos in krmo tako, da se pri nesreči zelo zmečkata in se tako porabi za deformacijo pločevine velik del kinetične

energije, ki bi bila sicer za potnike usodna. Bolj ali manj dosledno poskušajo tudi drugi izdelovalci avtomobilov zaščititi ljudi, ki so jim zaupali življenje: gumbe za upravljanje na armaturni plošči poglobijo, ročico namestijo tja, kjer naj bi bila najmanj nevarna, oblažijo krmo in senčnike.

Toda poskusi, pri katerih voznika nadomešča lutka, le deloma kažejo realno stanje in rezultatom ne gre posem verjeti.

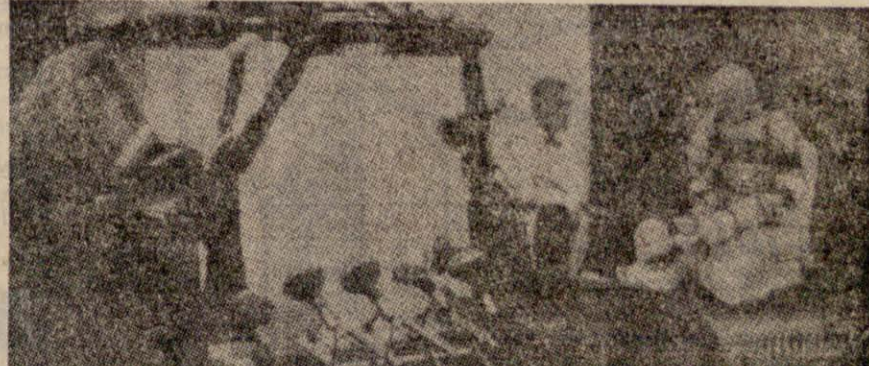
Tako se je skupina raziskovalcev z univerze v Buffalu (ZDA) lotila raziskav resničnih prometnih nesreč. 50.000 prometnih nesreč so statistično obdelali, največkrat so prišli znanstveniki na kraj nesreče kmalu potem, ko se je bila zgodila. Ugotovili so, da sta tretjino vseh poškodb voznikom povzročila krmlino in njegova os, 23 odstotkov armaturna plošča in 17 odstotkov pa vetrona šipa.

Avtomobilska industrija je financirala nadaljnje raziskave. Poskuse so delali s sani, ki jih je poganjali stisnjen zrak, na sedežih pa so sedela trupla, ki so zaradi sunka zletela v krmlino osi, vzvođe za prestave, armaturne plošče in vetrne šipe.

Izkazalo se je, da je v prometnih nesrečah 70 odstotkov poškodb na glavi. Zato so raziskavam poškodb glave posvetili posebno pozornost. Posušene lobanje so toliko časa z vse večjimi pospeški zaletavali v jeklene plošče, da so ugotovili, kolikšna udarna energija in kakšna hitrost je potrebna, da poči lobanja. Lobanje, v katerih so močnega nadomestila z želatino, ki je imela enako specifično težo kot možgani, so zdržale desetkrat močnejše udarce kakor prazne posušene lobanje.

Poskusom, pri katerih so natanko hilmali, kako je truplo zletelo s sedeža in se zaletelo v vetrošno šipo, gre zahvala, da imajo avtomobili iz Detroita danes že vetrne šipe iz posebnega stekla, ki je bolj prožno in tako tudi kompenzira močnejše udarce. Lobanja ne poč tako hitro. Vseeno pa profesor Patrick, ki vodi poskuse, ocenjuje ameriške avtomobile na splošno takole: »Kakorkoli, niso dovolj varni.« In dalje:

»Ukazovati je treba obvezno uporabo varnostnih jermenov in nihče naj bi ne sedel na prve sedeže in pogajl avtomobil, preden si glave ne bi pokrili s čelado.«

Povito truplo je s poskusnih sani zletelo v kulisno notranjosti avtomobila.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

NAGRADNO ŽREBANJE

ZA 200.000 DINARJEV: 1 FIAT ZASTAVA 1300, 1 FIAT ZASTAVA 750, 1 ROČNA MOTORNA KOSILNICA, 12 GARNITUR JEDILNEGA PRIBORA, 10 NAGRAD PO 30.000 DINARJEV ZA NAKUP POHISTVA PO IZBIRI.

ZA 50.000 DINARJEV: 1 HLADILNIK, 1 FRALNI STROJ, 5 MIKSERJEV, 5 SESALCEV ZA PRAH, 10 GRAMOFONOV, 3 FILMSKE KAMERA.

COSMOS

generalni zastopnik za Jugoslavijo Ljubljana, Celovška 34, tel. 313-141

Vam dobavi v 5 dneh po vplačilu deviz z osebnega deviznega računa na devizni račun COSMOS — Narodna banka Ljubljana 600-12-618351-250-493

RENAULT 4L

845 ccm — 32 KM (SAE) — 5 vrat ekonomičen — zložljivi zadnji sedeži — praktičen za vse svrhe

Cena 888,2 US dolarjev ali 3.552,80 DM in v ostalih valutah ter 679.000 din za carino in ostalo

R4 FURGONET

praktičen dostavni avto

iste tehnične karakteristike kakor R4-L ista devizna cena

Plačilo možno kot poklon brez deviznega računa in 603.000 dinarjev za carino in ostale stroške.

Zahtevajte ponudbo!

RENAULT 4L

R4 FURGONET

praktičen dostavni avto

JADRO

sloboda

OSIJEK

FRANKFURT

DENAR ALI ODLIKOVANJE

Svojevrsen rekord bivšega slaščičarja Wilhelma Kleina iz Frankfurta bo težko izenačiti, saj beleži v svoje dobro kar 1800 transfuzij — skupno je dal nemškim bolnišnicam kar 780 litrov krvi. Težko da bi še kdo presegel to število, zakaj novo pravilo medicinskih institucij ne dovoljuje več kot štiri transfuzije na leto. Morebitni konkurent na tem področju bi moral živeti tako vsaj 450 let.

Bivši slaščičar je začel svojo krvodajalsko kariero leta 1935 in od takrat pa do danes ji je ostal zvest. Izračunal je, da bi s 780 litri krvi lahko napolnil štiri kopalne kadli ali 39 bencinskih sodov. Ne da bi hoteli podočjevatati zasluge Wilhelma Kleina, pa moramo vendar povedati, da je bila njegova darežljivost nagrajena, zakaj darovalci krvi so v Nemčiji dobro plačani za svoje usluge. Klein se še do-

bro spominja, kako so ga v povojnem obdobju, še za časa zavezniške okupacije, plačevali s maslom, mlekom, jajci in mesom, ki je bilo v takratnih časih prava redkost za druge Nemce. Vsak mesec je dobil za kri nekako 15 kilogramov masla, sto litrov mleka, 15 kilogramov mesa, 150 jajc, če ne štejemo še drugih dodatkov. Z valutno reformo pa je znova raz prejel tudi marke (600 do 700 na mesec).

Kljub temu, da je bil dvajset let ne-truden darovalec dragocene tekočine, mu država le ni hotela te dni priznati zasluge in je odklonila, da bi ga odlikovali, kot so predlagali nekateri zdravniki. »Poklic gospoda Kleina je bil sicer plemenit, a vendarle samo poklic, zato ne bo prejel nikakega odlikovanja.«

PARIZ

TRIMESEČNI TEČAJI ZA PRIHODNJE LEPTOCE

Zadnje pariško odkritje s področja moške očarljivosti in snobizma se nanaša na ugotovitev, da se lahko vsi moški (res vsi?) uvrstijo v razred »playboyeve«, pa čeprav mati narava ni bila ravno darežljiva, ko je oblikovala njihov zunanji videz. Ni važno, če so grdi (ne pozabimo na plastično kirurgijo), boječji in štorasti. Mag in Lucky, bivši mamečki, zatrujena, da bosta v svojem inštitutu najkasneje v treh mesecih ustvarili generacijo popolnih »dandyjev«. Tisti, ki mu je do tega naslova, se bo najprej znašel pred psihologom — zakaj ne psihiatrom — ki bo dodobra preštudiral značaj in duševne posebnosti novopečenega kandidata, tako da ga bo pripravil na vse možne ovire v njegovi prihodnji karieri popolne osvajalca ženskih src. Ne manj pomemben bo specialist za prehrano, ki bo s preudarno izbranimi dnevnimi obroki, masažo in fizično kulturo spreminjal debeluščke in druga revšeta v atlete in če ne bo šlo drugače, bo še vedno na razpolago plastična kirurgija z vsemi modernimi dosežki.

Za tiste, ki jim srce rado pade v hlače, pa so pripravljene strokovnjaki v rokoborbi, za duševno sprostitve pa izvedenci v jogi. Jasno je, da vsega ne bo moč opraviti v treh mesecih, zato pa bo gojenec dobro poučen, kaj mu je storiti, da bo fizično in duševno privlačen za ženski del človeštva. Aristokratskemu de Savaru so prepustili oblačenje, pouk v izbiri kravat, klobukov in celo robcev. Prav tako jih bo vpeljal v labirint lepega vedenja, »protokolarnih pastí, kako in kaj naj se obnašajo na sprejemih, slavnostnih požitjih, podučil jih bo o tajnostih svetovljanskega življenja in še o mnogih drugih potrebnih nepotrebnostih civiliziranega dvočnoža.

Prav na koncu se jim obeta še voditeljica šole, očarljiva Mag, ki bo kandidate seznanila z zahtevami ženskega sveta, kar mora popoln »playboy« obvladati kar se da dovršeno.

NEW YORK

KONSERVIRANA DARILA

Prideš v veleblagovnico, izbereš darilo in na lastne oči se lahko prepričaš, kako spravijo darilo v konzervno škatlo, zaprejo in zalotajo. Vse gre v konzerve: čevlji, briljantni prstan, večerna obleka, kozarci za šampanjce, parfum. In obdarovanec mora vzeti v roke ključ za odpiranje konzerv, da pride do darila.

Nov način »zavijanja« daril je veleblagovnici »Adam's« že občutno povečal prodajo daril, še večji trgovski uspeh pa si obetajo za božič in novo leto. Dve velikosti konzerv za darila imajo na zalogi: visoko konzervo za velikiodušna darila in manjšo konzervo za »darilo najdražji na svetu«. Za šaljivce imajo pripravljene prazne zaprte konzerve. Obdarovanec se pač zamažni trudi z odpiranjem pločevine, darila ni. Ameriška šala!

DETROIT

LJUBEZEN IN PROFIT — ČE ZNAŠ SUKATI PERO

Petindvajsetletna Laura Pembury je bolj po naključju odkrila, kako je moč s pisanjem pisem zaslužiti lep kupček denarja. Laura je bila še pred meseci le vestna strojevska in neki veliki tovarni avtomobilov. Komaj pol leta zatem pa je že zaslužila kakih petsto dolarjev na teden na še precej lahek in preprost način. Pisala je ljubezenska pisma. Pisala jih je zelo dobro, celo odlično, sicer pa ji pisanje nikoli ni delalo preglavic.

Laura je torej pridno tipkala, stenografirala in sploh je vestno opravljala svoje službene dolžnosti, čeprav je pri tem ne pritrjevala misli na to, kako in kdaj si bo prislužila toliko denarja, da si bo lahko kupila lep Cadillac, ki je bil sen njegovega življenja. Takrat je tudi spoznala mladega inženirja Donaldsona in vzplamtel je ljubezen. Skoraj leto dni je trajalo njuno razmerje, medtem sta se tudi zaročila in se pripravljala za bodoči zakon. Pa se je Donaldson nenadoma premislil in pretrgal je vse zveze z Lauro. Laura mu je napisala pismo, v katerem je čudovito opisala svoja čustva in svoj obup. Toda v zmedbi je pismo zašlo v napačno kuverto, ki je bila naslovljena na avtomobilskega trgovca Raymondja iz Wisconsinja. Raymond ji je kmalu odpisal, naj se ne muči zaradi človeka, ki ni znal ceniti njenih čustev, v isti sapi pa jo je poprosil za sestanek. Laura je postala radovedna in je kmalu odgovorila Raymondju, da bi ga prav rada osebno spoznala, a kaj ko ne more pustiti svojega vsakodnevne dela, razen tega pa je potovanja v daljni Wisconsin tudi drago.

Ze v drugem pismu je Laura prejela ček za 450 dolarjev, ki naj bi ji nadomestil izgubljene delovne dni in kril stroške potovanja. To pa je zdrastilo domišljivo in podjetnost mlade Laure. Raymondju je odpisala, da trenutno ne more odpotovati, ker je mati hudo zbolela. Potem pa

je v uradu napisala pismo, ki je bilo skoraj na las podobno prejšnjemu. Samo da je bilo pismo to pot naslovljeno na nekega klienta v Chicagu. Če bi ji ta vrnil pismo, bi se mu Laura samo oprustila zaradi pomote. Za vsak primer in za boljše uspeh pa je priložila še svojo fotografijo.

Na odgovor ni dolgo čakala in tudi neznanec iz Chicaga ji je svetoval, naj kar pozabi tistega nezvestega Maxa, ki je ni znal ceniti ob pravem času. Razen tega jo je povabil za teden dni v Chicagu. Igra se je ponovila, le da je novi znani neznanec, ki mu je bilo ime Peter Manner, poslal kar tisoč dolarjev za stroške potovanja in bivanja. Ko je prejela teh tisoč dolarjev, je Laura pomislila, da je ta svet pač poln bedakov, ki so pripravljani plačati sestanke, ne da bi zato že kar zahtevali kaj bolj konkretnega.

S 1450 dolarji v torbici se je Laura odpravila v Chicagu, da bi spoznala Petra. Na letališču sta se prvič srečala. Dekle je dokazalo, da je odlična igralka, saj je bila oblečena v precej skromno obleko, češ da ji tedenski zaslužek ne dopušča modnih muhavosti. Kavalirski Peter ji je brž odprl račun pri neki modni hiši, kjer so jo oblekli od peta do glave. V pogovoru ji je Peter povedal, da je član »Kluba osamljenih src«, kjer se zbirajo ljubezensko plašni moški. S tem pa je bila nova ideja že rojena, zakaj Laura je takoj pomislila, kako bi svojo dejavnost razširila na še druga »osamljena srca«. Potem ko je prejela za več kot tri tisoč dolarjev raznih daril, je napisala Petru, da ji je zelo žal, vendar pa v svojem srcu ne

TO SE PRIPETI SAMO...

... v WISCONSINU: Devetdesetletnik Charlie Christians je poslal svoj rojstni dan kar na kotalkališču. Vsi gostje so morali priti na kotalkah. Christians se s tem športom ukvarja zadnjih šest let.

... v OREGONU: Solski upravitelj Baiser je zahteval, da je šest mater prisostvovalo pouku svojih otrok. Trdile so namreč, da se njihovi otroci ničesar ne naučijo. Solsnik je sodil, naj same poskusijo, kako težko gre znanje v glavo.

... v BEVERLY HILLSU: Razvajanim otrokom, ki jim nikoli nobeno darilo ni dovolj dobro, je namenjena posebna torta za rojstni dan. Slaščičar zahteva zanjo 250 dolarjev. Kako tudi ne, ko pa gre za Alpe iz sladkorja in skozi tortno gorovje vozi miniaturna električna gorska železnica.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

NAGRADE: ZA 200.000 DINARJEV:
1 FIAT ZASTAVA 1300, 1 FIAT ZASTAVA 750, 1 ROCNA MOTORNJA KOSILNICA, 12 GARNITUR JEDILNEGA PRIBORA, 10 NAGRAD PO 30.000 DINARJEV ZA NAKUP POHISTVA PO IZBIRI.

ZA 50.000 DINARJEV:
1 HLADILNIK, 1 PRALNI STROJ, 5 MIKSERJEV, 5 SESALCEV ZA PRAH, 10 GRAMOFONOV, 3 FILMSKE KAMERE.

NJEGOV NAJOŽJI SODELAVEC

ZAVEZNIKI NE BI PODPRILI NAPADA NA KUBO

Spraševali smo se na primer, ali bo Sovjetska zveza napadla oporišča naših raket Jupiter v Turčiji, ki so bile prav tako blizu Sovjetske zveze, kakor so bile sovjetske rakete na Kubi bliž ZDA, in smo jih morda nameravali bombardirati. Ali bo predsednik Hruščov po našem napadu napadel raketne baze ZDA?

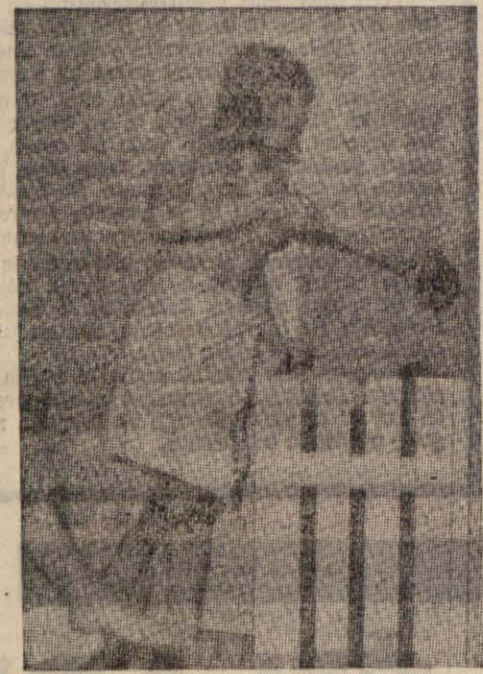
Poleg tega smo zelo dvomili, če nas bodo zavezniki iz Zahodne Evrope podprli pri vojaškem napadu zaradi sovjetskih raket v Karibskem morju. Zahodna Evropa je pač živeła v dosegu sovjetskih raket, in zelo smo dvomili, da bodo z nami, če bi zaradi nekaj ducatov raket na Kubi tvegali izzvati sovjetski napad na Turčijo ali morda priključitev Zahodnega Berlina.

Predsednik je zato naročil znanjemu ministru Rusku, naj pripravi analizo o vseh možnih nasprotnih ukrepih naših zaveznikov. Rusk nam je o tem poročal v sredo na seji vlade. Poudaril je, da moramo pri naših ukrepih gledati na Kubi upoštevati tudi možnost pomiritev, in da je celo v tem primeru težko pričakovati, da nas bodo zavezniki popolnoma podprli. Ko je končal, sem ga vprašal: »Ali si torej vose mnenje lahko razlagamo tako, da se bodo zavezniki in južnoameriške države obrnile proti nam, če bomo preostro nastopili, in da bodo izgubile zaupanje v nas, če ne bomo dovolj ostrji?«

»Nekako tako je,« je odgovoril Rusk. Potem je bilo v dvorani vse tiho.

V sredo (17. oktobra) je predsednik Kennedy odpotoval v Connecticut, da se udeleži volilnega zborovanja, ki je bilo že prej napovedano. Če bi ga preklicali, bi to vzbudilo samo suno. Tudi podpredsednik Johnson je nadaljeval predvolilno potovanje po zahodu.

Svetovalci so se ponovno zbrali v konferenčni dvorani zunanjega ministrstva. Opaziti je bilo določeno napredko pri definiranju spornih vprašanj. Ko smo imeli odmor za večerjo, sva skupaj z Robertom Kennedijem odšla na letališče počakati predsednika. Njegovo letalo

DOMAČA SAVNA IN BAR

Pleskarji in zidarji na gradbišču neke vile v hamburški četrti Wandsbek so pred dnevi doživeli brezplačno predstavo strip-teasa. Nastopila je Jessica Labusch, 23. fotomodel, ki je znana zaradi fotografij, na katerih je brez gornjega dela obleke. Tokrat je pozirala za reklamne fotografije domače savne »Finnjark«, ki so jo bili pravkar montirali v kleti vile.

Savna v stanovanju je zadnje čase menda konjiček nemških petičnikov. Privatno savno imajo med drugim kancler Erhard, Kruppov generalni Beitz, režiser Barlog. Savna ni poceni — 4000 do 5000 mark stane. Za ta denar dobi kupec celo kopico originalnih finskih smrekovih desk (»brez grč in smole« je reklama), s karimi pokrijejo stene, pa še lesene prične in posebne električne peči povrh. Uvozniki finskih savn propagirajo kamro za potenje, ki si jo daš postaviti na domu, celo z zgodovino, češ še stari Indijanci so imeli nekaj podobnega, da o moderni Finski ne govorimo. Savno si tako lahko daš postaviti povsod, kjer je le imas prostora dva metra v kvadrat. Toda večina naročnikov si da savno montirati v kleti. Menda v bližini domačih barov, ker se jim zdi savna kot zanašalec za »prisrčne domače zabave.

Nemški zdravniki pa nagajajo prodajalcem savn. Pravijo, da je savna nevarna za krvni obtok. Uvozniki se jezijo: »Zdravniki zamenjujejo finsko suho savno z rusko parno savno, ki so jo bili spoznali med vojno...«

RAKETE V SAN CRISTOBALU

Devetega oktobra 1962 je predsednik Kennedy dovolil izvidniškemu letalu U-2 prelet nad zahodnim rtom Kube. Letalo naj bi fotografiralo ozemlje, za katerega so sumili, da na otoku građe raketna oporišča.

Zaradi slabega vremena so morali polet preložiti, in šele 14. oktobra je letalo startalo. Bilo je čudovito jasno popoldne, ko je U-2 na veliki višini preletel otok s severa proti zahodu.

Še zvečer so posebni strokovnjaki obveščevalne službe natanko proučili filme, ki jih je bilo letalo posnelo. Analizirali so najnovejše fotografije in jih primerjali s stariimi. Ko so naslednjega dne strokovnjaki CIA še enkrat proučili ves fotografski material, so pozno popoldne odkrili na področju San Cristobal začetek gradbenih del za raketno oporišče. Baza naj bi bila namenjena za rakete na srednje razdalje. Rakete so bile tiste vrste, ki so lahko nosile atomski naboj z 20-kratno ali celo 30-kratno močjo atomske bombe na Hirošimo. Z raketnih oporišč v San Cristobalu bi rakete lahko zadele številne cilje v ZDA.

V ponedeljek zvečer (15. oktobra) so bili strokovnjaki trdno prepričani, da se ne motijo, in so med 20. in 22. uro o svojih odkritjih obvestili najvišje funkcionarje CIA. Novica je po hierarhični lestvici takoj nadaljevala pot do najvišjih voditeljev političnih in vojaških služb in do predsednikovega pooblaščenca za vprašanja državne varnosti McGeorga Bundyja.

Bundy je sicer sodil, da je odkritje izredno pomembno za ZDA, vendar pa sem mu dal prav, ko se je odločil, da ne bo takoj obvestil predsednika, ampak počakal do prihodnjega jutra, ko bo Kennedyju lahko poročal še natančneje.

Predsednik je bil ravno prebral jutranje časopise, ko ga je ob devetih Bundy obiskal kar v spalnici Bele hiše in mu poročal ugotovitve CIA. Kennedy je prosil Bundyja, naj mu še dopolne predloži vse dokumente o raketah na Kubi. Najprej si jih bo ogledal sam in šele potem skupaj s svetovalci.

Takoj ko je Kennedy prišel v pisarno, me je poklical in mi naročil, naj se ob 11.45 udeležim seje v viadni dvorani. Pred sejo pa naj pripravim vse njegove javne izjave, ki jih je bil dal v zvezi s tem, kako bomo reagirali, če bi Sovjetska zveza zgradila na Kubi raketna oporišča.

SAP

Ljubljana

v Palači »Slovenija cestec« — nasproti Kozolca

Turistična poslovalnica

Titova 38

tel. 315-353, 315-342, 315-352 in poslovalnice:

Idrija, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Piran, Brežice.

IZVRŠUJE VSE AVTOBUSNE PREVOZE, IZLETE IN POTOVANJA DOMA IN V INOZEMSTVO.

3.300.000 izvodov tedensko je zanesljiv uspeh vaših propagandnih sporočil

БОРБА

НОВОСТИ

СВЕТ

TV

НОВОСТИ

КИБИ

Ekonomika politika

BORBA

more odkriti potrebnih čustev, ki bi jo vezala na njega. Naj ji oprsti vendar...

Od tistega dne dalje je dvajset časopisov, ki izhajajo v ZDA za »osamljena srca«, postalo priljubljeno čtivo podjetne Laure. Izpisala si je več kot sto naslovov premožnejših moških, ki jim je pisala pisma o svojih problemih in težavah. Na fotografije ni pozabila, saj so jo spretno kazale kot prikupno, a očito plašno in neizkušeno dekle.

Prihajala so darila, denar in zaročni prstani. V nepolnem letu je že imela na svojem bančnem računu petindvajset tisoč dolarjev in seveda Cadillac. Težko je reči, koliko časa bi trajalo tako dopisovanje, če se ne bi po naključju vmešala policija. Nekega bančnega blagajnika so tako prevzela Laurina pisma, da je poveljnik denar. Ker primanjkljaja ni mogel pravočasno nadoknaditi, se je na prizorišču pojavila policija, ki se je končno za-

čela zanimati za romantično Lauro in klobčič se je pričel odvijati.

Nekega jutra so jo aretirali. V njeni torbici so našli kar deset pism na deset različnih naslovov. Kasneje so odkrili, da je bilo vsaj dvesto moških že pripravljeno priskočiti na pomoč v ljubezni razočarani Lauri.

»Ne morem jim menda prepričati, če sami pošiljajo denar. Se nikogar nisem prosila niti za en cent,« je dejala policistom. Potem so jo obtožili, da je s svojim pisanjem »moralno« prisilila blagajnika v krajo denarja. Šibka obtožba, ki so jo kajpak morali kmalu umakniti. Vsi napori, da bi jo oškodovanci tožili, so prav tako padli v vodo, saj kdo bi prostovoljno letal po sodiščih in se smešil. Oblastem ni preostalo drugega, kot da so jo izpustili na svobodo, le blagajnikov denar je morala vrniti. Ostalo ji je lepo premoženje, kožušina in Cadillac — in kdo ji kaj more!

PARIZ
NAROBE ROMUL

Pred nekaj dnevi je levinja v živalskem vrtu Saint Vincent De Tyrosse dobila štiri mladiče, toda kot se v ujetništvu pogosto dogodi, jih samica ni hotela hraniti. Ubupani direktor je zamljal iskalo kako drugo žival, ki naj bi nadomestila levčkom mater. Vendar zamljal, saj so medtem pomrli od lakote že trije mladiči. Do kraja nesrečni direktor se je končno domislil svoje nečakine, ki je pred štirimi meseci povila krepkega sina. Tako se je temu pridružil še levček in dvojica se zdaj skupno hrani na prsih mlade matere. Seveda pa je to le izhod za silo in na poti so že tri psi, ki bodo v nekaj dneh nadomestile pravo mater.

MILAN
TRIKRAT SO UDARILI

V manj kot pol ure so v Milanu oropali tri banke. Svojevrstni rekord, o katerem so se razpisali svetovni časopisi in ne zaman, saj kaže, da je Milano postal »lahak teren« za vse, ki jim je ljub tuj denar. Ne gre toliko za vsote, ki so jih naropali — skupno so pobrali nekaj več kot 17 milijonov lir — pač pa za drznost roparjev in za to, da so banke vse prelahke plen gangsterjev.

12. IX. 1965 so ob 11.03 oropali Banco del Monte, 4 milijoni plena; ob 11.15 so naropali v Banci Popolare di Milano 6,5 milijona in končno so ob 11.35 olajšali še Banco Popolare di Novara za 7 milijonov. V vseh treh primerih je sodelovala zakrpana trojka, ki je hitro in strokovno pobrala, kar se je pobrati dalo, ne da bi izgubljala čas in se podajala v nevarnost, da skrivne alarmne naprave obvestijo policijo. In res je policija vedno le za nekaj trenutkov prepozno prišla na prizorišče ropov. Izvedenci so prepričani, da so vsi trije ropi, ki so si sledili v tako hitrem zaporedju, gotovo delo ene same dobro vodene roparske skupine. Ker pa so si ropi sledili tako naglo, je tudi gotovo, da je bil glavni namen roparjev znesti policijo, ki je tako morala drobiti svoje sile v treh nasprotnih smereh. Gangsterski napadi so v vseh primerih prisestili uslužbenca, saj so roparji »delali« izredno hitro in metodično. Nobene nerove, nobenega izgubljanja časa, čeprav bi lahko pobrali še več denarja, toda tvegali niso sekunde za to, da bi morda še boljše počitlosti predale in blagajne. Dobro so vedeli, koliko časa bo minilo, preden bo policija prihitela na pomoč.

Storilci so bili zakrpani in dobro oboroženi, pripeljali pa so se, kot je to menda že običajno, z ukradenimi vozili. Te je policija sicer kasneje našla na milanski periferiji, žal pa za drznimi roparji ni ostala niti najmanjša sled. Prav ta organiziranost da slutiti, da je vse tri rope vodil en sam človek, ki je napade na posamezne banke časovno razporedil tako, da so bile policijske akcije razmetane po celotnem območju Milana.

LONDON
ZA VICTORJA SO KLINIKE KOT HOTELI

Medicinska revija, ki obravnava ta primer, sicer ne omenja prilika, vendar precej ostro slika nemirnega golfista, ki je oskodoval 83 bolnišnic in ki je znan prav do Skotske. Za kaj pravzaprav gre? Victor je v devetih letih kar 17-krat obiskal razne bolnišnice v Veliki Britaniji, seveda brezplačno, saj ga varuje »socialno«. Res je, da ni edini, ki izkorišča bolnišnice in klinike za hotele, ko se mu zažohče, zato pa je najpogostejši gost medicinskih ustanov. »Zbolis« takole, ko se ti zažohče, potem pa haid v bližnjo bolnišnico na brezplačno hrano in čisto posteljo po skrbno nego. Victor je star 57 let, prejema državno pokojnino in je ba je neprosiljiv mojster simuliranja vnetega sle-

piča in koronarne tromboze. Kot velik igralec simulira hude bolečine in se drugo, kar sodi zraven. Z Victorjem je že tako: komaj porabi pokojnino — za kar potrebuje le nekaj dni — že začne s simptomi...

RIM
NA LAŠKEM STO IN DESET

Poje tako nežno, da je v dveh letih prodal osem milijonov plošč. Toda skupaj z uspehom je postal tako nemogoč, da sta se italijanski radio in televizija RAI očela od svojega sicer najboljši priljubljenega pevca. Pevec popevk Bobby Solo v prihodnje ne bo več pel na zaslonih italijanske televizije.

Leta 1964 je bil debutant v San Remu in pel o solzi na obrazu (»Una lacrima su viso«), pesmico je prodal na treh milijonih gramofonskih plošč. Televizija ne joka za njim, pa čeprav je v preteklih letih nastopal pri njih vsak teden.

Prepozno je prihajal na vaje, milanski radijsko postajo je ogorčeno zapustil, ker vratar ni dovolil vstopiti eni od njegovih prijateljev, v Hamburgu so ga morali radijski producenti čakati nekaj ur, potem pa jih je obvestil, da ga ne bo. Solo pravi, da so ga s televizije izgnali zato, ker ženske obožujejo njegov glas, moški pa ga zato sovražijo.

To trditve je menda dokazal letos v San Remu, ko je povprečna popevka »Se pingui, se ridi« (Naj se smeješ ali jočeš) zmagala, pa čeprav tega noben strokovnjak ni pričakoval. Do uspeha so ji pomagale ženske, ki so bile v žiriji.

Seveda namerava Solo ustanoviti lastno produkcijo gramofonskih plošč. Solo: »Čas je, da se končno izkaže, kaj se skriva v mojem angleškem obrazu, da za njim nore ženske; kaj je v mojem glasu, ki deluje na endokrine žleze mladih deklet: gre za moza, ki je pripravljeno, da bo osvojil Ameriko, in ki je imel doslej 110 žensk iz vseh krogov, in so ga bile pripravljene moliti, mu služiti, metale so se mu pred kolena.«

Pravijo, da Solo ni posebno vesel svojega vpliva na ženske žleze. Da bi se opele zaljubljenki, ki so mu bile »pripravljene služiti«, jim je že zagrozil, da si bo dal operirati svoj angleški obraz.

Mozartov Don Juan poje: »Na španjolskem tisoč in tri...«
Kaj pa Solo? Raziskuje je hipoteze?

MISTER CHRISTINE KEELER? NE!

V preteklih letih ponavadi ni bila oblečena, kadar so jo fotografirali. Sedaj, za poroko, pa se je napravila v strogo ukrojen moder kostim, krilo ji je segalo doleč čez kolena, v roki je imela nežne mačice in poročajo o solzi v levem očesu. Nevesti je ime Christine Keeler (23).

Matičar angleškega provincialnega mesteca Wokingham ji je, kakor je navada, pokazal mater osmdeset visokega črnolasega ženina in vprašal: »Ali hočete tega moža za svojega zakonitega soproga. Ga goste ljubili, spoštovali in ubogali, dokler vaju smrt ne bo ločila?« Christine je sežnala: »Hočem.«

»Če se bom že poročila,« je zapisalo najbolj znano britansko dekle za zabavo po aferi z ministrom Profumom, »potem bo moj mož bogataš, in poročila se bom šele takrat, ko se bom že dovolj znela.«

Christine je vzela besedo nazaj. Njen izvoljenec je inženir za ogrevanje in zaščitni komaj 24 funtov (84.000 din) na teden in vse, kar lahko danes najbolj znan angleški ženin ponudi svoji življenjski družici s preteklostjo, je malomeščanska sreča v enodružinski hiši iz opeke. (Stala je 17 milijonov dinarjev.)

Pred kaminom v dnevni sobi svojega skromnega doma je novoporočenec James Levermore s povešenim pogledom izjavil reporterjem: »Christine je moja stara ljubica in mladosti in dolgo sem moral čakati nanjo.«

Jamesu je bilo petnajst let, ko se je bil zaljubil v svojo sošolko Christine, ki je bila ponavadi v rumenem puloverju in je tako rada vozila kolo. Christine je v svojih spominih zapisala: »Takrat sem imela precej fantov, toda niti najmanj si nisem želela stalnih razmerij.«

Ko je Christine zapustila šolo, Levermore ni več srečala. Najprej je delala v sprejemnici (»Seč me je preganjal okrog pisalne mize«, potem je bila otroška negovalka (»Prenehala sem spoštovati očke, ker so me pripeljali domov in me poskušali poljubiti«) in končno končala v majhnem penzionu (»Kjer me je lastnik poskušal posiliti«).

Sele potem ko je pričakovala otroka s podoficirjem ameriškega letalstva, novorojenček je po šestih dneh umrl, se je veseljaško dekle spet spomnilo svojega sošolca. Christine v zgodbi svojega življenja: »Tako kot vedno, kadar sem imela težave, mi je tudi tokrat stal ob strani. Ponudil mi je zakon, pa sem odklonila. To je bil zanj težak udarec in doživel je tak živčni pretres, da so ga morali zdraviti. Zaradi vsega tega sem popustila in mu objubila zaroko. Toda priznati moram in sram me je, da sem ga pustila na cedulu in na proslavo zaroke sploh nisem prišla.«

Begunka z zaroke se je naselila v Londonu. Bila je natakarka in »showgirl«, dokler se ni navezala na bogatega šekija, kjer je tudi spoznala zvodnika visoke družbe dr. Warda, ki je lepotico predstavljal ministru Profumu.

Afera Profumo je znana.

Christine danes: »Imam ego samo željo — normalno zakonsko življenje kot vsi drugi ljudje.«

Kako živeti kot vsi drugi ljudje, je problem, ki tare tudi njenega mladega moža. V minulem medenem tednu ga je množica reporterjev in fotografov, ki je oblegala njuno hišo, neprestano spominjala, kako prominentno damo je pripeljal domov.

Mister Levermore novinarjem: »Ne maram biti Mister Christine Keeler!«

Na slikah: levo — nekoč; desno — danes

SORENSEN O PREDSEDNIKU KENNEDYJU (8)

je pristalo nekaj minut pred 21. uro. Ostala sva v avtomobilu, da ne bi vzbudila pozornosti.

Natančno se spominjam, kako se je nasmejani Kennedy, govornik z volilnega zborovanja, prožno spustil po stopnicah letala, pomahal občudovalcem in takoj potem, ko je sedel v avtomobil, snel masko. Vsa teža bližnje krize se je pokazala na njegovem obrazu. »No, pojdimo,« je dejal soferju Billu, potem pa sva mu začela s pravosodnim ministrom natančno poročati o vsem, kar se je bilo zgodilo med njegovo odsotnostjo. Pripravil sem bil štiri tipkane strani poročila o tem, o čemer smo si bili svetovalci edini, in kje so žarišča nasprotnih mnenj. Izvleček je vseboval tudi vse možnosti, kako naj bi ZDA reagirale na postavitve raket v neposredno bližino. Seznan vprašanji, ki so ostala brez odgovora, je bil zelo dolg in je bil napisan na koncu.

Osemnajstega oktobra je imel predsednik v Beli hiši dvurni pogovor s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom, ki se je bil udeležil zasedanja OZN v New Yorku in se je tedaj vračal v domovino. Sestanek je bil že davno prej napovedan. Spraševali smo se, če bo Gromiko na sestanku obvestil Kennedyja o raketah na Kubi. Vsi pa so smenili, naj Kennedy molči o tem, da smo jih že odkrili.

Kennedy je za vsako ceno hotel prepričati Gromiko, da bi ga na pragu Bele hiše obvestil o oporiščih na Kubi. Sodil je, da si bo pridobil zaupanje ameriškega ljudstva s tem tako, če ga bo sam obvestil o oporiščih na otoku. V isti sapi pa je predsednik nameraval tudi obvestiti javnost o ukrepih vlade ZDA.

Pred sestankom je bil zelo zaskrbljen, vendar se mu posrečilo, da se je prijazno smehljaj, ko sta prišla minister Gromiko in Dobrinin, poslanik SZ v Washingtonu.

Gromiko, ki je sedel na zofii nasproti Kennedyjevega gugalnega stola, ni niti z besedo omenil raketnih oporišč. Glavna tema pogovorov je bil Berlin. Ko sta se pogovarjala o Kubi, je Gromiko označil omejitve pomorskega prometa ameriških zaveznikov s Kubo kot »trgovsko blokado, ki je v nasprotju z mednarodnim pravom«. Gromiko je nadaljeval: »Le kako naj ostane sovjetska vlada prekrižanih rok in naj ne ukrene ničesar... ko pa je v načrtu agresija in obstaja nevarnost vojaškega napada velesile na majhno državo.«

Kennedy je odgovoril tako, da je ponovil svoje septembrske izjave, kako bodo reagirale ZDA, če bi Sovjeti slika zveza na Kubi zgradila raketna oporišča.

»Gromiko se je gotovo spraševal, zakaj sem mu navajal svoje stare izjave,« mi je kasneje dejal Kennedy, »toda reagiral ni.«

BLOKADA ALI BOMBARDIRANJE

Medtem ko se je sovjetski zunanji minister še isti večer udeležil slavnostne večerje v osmem nadstropju zunanjega ministrstva, je samo nadstropje pod njim zasedala celotna skupina zunanjepolitičnih svetovalcev. Manjkala sta le Rusk in pa poslanik ZDA v Moskvi Thompson, ki sta bila na slavnostni večerji.

Čeprav smo o položaju na Kubi razpravljali samo tri dni — zdelo se nam je, da je minil že mesec — smo bili pri odločitvah zelo na tesno s časom. Kennedy je namreč sodil, da koncentracije ameriške vojsne mornarice v Karibskem morju ne bomo mogli več dolgo razlagati samo kot okrepitev zaradi povečanih kubanskih letalskih sil, ampak da bo skrivnost kaj kmalu prišla na dan.

Večina svetovalcev se je sedaj zavzemala za blokado Kube. Končno smo bili tako daleč, da smo lahko predsedniku predložili celotno skalo alternativ in vprašanji brez odgovorov.

Odšli smo v Belo hišo. Da bi ne vzbujali pozornosti, je namestnik zunanjega ministra predlagal, naj se ne odpravimo v koloni velikih črnih službenih avtomobilov. Tako smo se vsi razen referenta za Južno Ameriko Edwina Martina, ki je šel peš, stlačili v avtomobil pravosodnega ministra.

»Če pride do prometne nesreče, bodo imeli vsaj kaj reševati,« se je nekdo šalil.

V ovalni predsednikovi delovni sobi smo poročali o vseh alternativah: tako o blokadi kakor tudi o možnosti, da se spriznamo z raketnimi oporišči na Kubi.

Kennedy je sedaj prestopil iz tabora zagovornikov letalskega napada med tiste, ki so se zavzemali za blokado otoka.

Naslednjega dne je bilo ukazano vsem vojaškim poveljstvom v bližini Kube in Panamskega prekopa, naj bodo v stanju pripravljenosti. Vsi poslaniki ZDA v Južni Ameriki, ki so bili na dopustu ali pa na poročanju v ZDA, so se morali nemudoma vrniti v svoje ambasade. Thompson in Rusk sta po večerji z Gromikom izmenjala mnenji z Martinom in Johnsonom.

Toda dokončno se ni bilo odločeno. V petek, 19. oktobra zjutraj, se je zdelo, da bo treba na odločitve še zelo dolgo čakati.

Kennedy, ki se je bil odpravil na predvolilno potovanje na srednji zahod, kjer naj bi ostal več vikend,

me je poklical k sebi. Pravkar je bil govoril z načelniki štabov, ki so se zavzemali za letalski napad in invazijo, medtem ko so temu nasprotovali vsi drugi svetovalci.

Predsednik je bil nestrpen in je izgubljal pogum. Pričakoval je, da bova brat Bob in jaz vplivala na svetovalce, in se bodo končno zedinili. Sodil je, da je to nujno potrebno, saj različna mnenja in zamuda v vsakem primeru vplivajo na njegovo odločitev, kakršna koli že je. Predsednik je hotel kar najhitreje ukrepati, in zato ga bo Bob takoj poklical nazaj v Washington, ko se bodo svetovalci dokončno odločili.

Tiste noči sem delal do treh zjutraj. Okrepil sem se bil s prvimi toplimi jedlim v celem minulem tednu. Pripravil sem predsednikov govor, v katerem naj bi javnosti poročal, za kaj gre, in napovedal ukrepe ZDA. Med besedili, ki sem jih bral zato, da bi govor bolj napisal, sta bila tudi govora Wilsona in Roosevelta, ko sta napovedala svetovni vojni. V soboto zjutraj ob devetih smo preučevali govor, ga dopolnili, in so ga na koncu vsi povalili. Kmalu potem smo predsednika obvestili, naj se vrne v Washington.

»Predsednik se je na potovanju prehladil,« je nemudno povratek pojasnil novinarjem Kennedyjeve predstavniki za tisk Salinger. Kennedy je bil sicer v resnici prehlajen, toda to seveda ni bil resnični razlog, da se je iz Chicaga vrnil v Washington.

Se preden je sedel v letalo za povratek v Washington, je Kennedy poklical ženo, ki je bila v Glen Ori, naj se z otrokoma vrne v Belo hišo. Predsednik je bil pred največjo odločitvijo svojega življenja in hotel je, da bi mu družina pri tem stala ob strani.

Ko je končno padla kocka, je vprašal Jacqueline, če ne bi z otrokoma raje zapustila Washingtona tako kot mnogi drugi; v kritičnem času naj bi prebivala v bližini posebnega predsednikovega zaklonišča, ki naj bi bilo varno tudi pred atomskimi napadi. Jacqueline je odklonila, češ da bo vedno — tudi v vojni — najraje v moževi pisarni.

Predsednikov helikopter je pristal ob pol dveh popoldne. Potem ko je Kennedy prebral osnutek govora, sva v njegovi pisarni sproščeno klepetala, dokler se ob pol treh ni začela odločilna seja. Predsednik je začel sejo. Predstavnika obveščevalne službe McCone, naj poroča o najnovejšem fotografskem in drugem obveščevalnem materialu.

Ko je McCone končal, je bila v dvorani za trenutek grobna tišina. Pričakovali smo največjo in najbolj nevarno odločitev, ki jo je sploh kdaj prej moral ukazati kateri od ameriških predsednikov.

Prihodnjič: »Karantena«, ne »blokada« — »To je bila popolnost«

MED DVEMA TEČAJEMA

MOŽ, S KATERIM NE SPIM

● Ko je Mary Lindsay, 37, soproga novo izvoljenega newyorškega župana prebrala sestavek o svojem možu, je izjavila svojim prijateljem: »Saj to vendar ni mož, s katerim spim.«

MORDA PETIČ

● Znani hollywoodski zvezdnik Henry Fonda se je petič poročil. Njegova nova žena je nekdanja stewardesa Shirley Lee Adams, 30, ki jo je spoznal med poletom iz Los Angelesa v New York, in sta bila lani skupaj na počitnicah v Španiji.

»VI STE CEPECI!«

● Tako je odgovorila petinosemdesetletna znana igralka Tilla Durieux, ko jo je neki raziskovalec javnega mnenja vprašal na cesti: »Kaj sodite o seksu?«

MODNA EVA

● Pariški ustvarjalec mode Esterel je prišel na dan z novo verzijo, zakaj je Eva grešila: »Jabolko je ugriznila samo zato, ker ji je bilo že dovolj živeti brez zadovoljstva vseh žensk tega sveta — obleči novo obleko...«

TREZNI FINCI

● Finske oblasti so z zakonom izvirno poskrbele za napredek cestnega omrežja. Vsakega voznika, ki vozi vinjen, kaznujejo s tromesečnim delom pri gradnji cest. Pri tem se ne ozirajo na položaj, ki ga ima kaznovani v družbi.

CAROLIN NEDRČEK, ŠMINKA BB

● Slikar Henri Laville, ki je portretiral že večino filmskih umetnikov, je pokazal zbirko, v kateri ima po eno darilce teh slavnih zvezd. Stan Laurel mu je podaril korodeno svojega zoba, Jean Marais svojo prvo igračo, Lollobrigida očala, Carol Baker mu je dala svoj nedrček, Gary Cooper majico, Alain Delon šop las in Brigitte Bardot rdečilo za ustnice.

ZAKON JE ZAKON

● Angleži še vedno ob nedeljah ne morejo kupiti opreme za konja. Zakon iz srednjega veka pa jim dopušča, da jo kupijo za mežga. Zakon iz leta 1961 jim dovoljuje, da kupijo dele avionov, nadalje krste, nikakor pa ne morejo kupiti vložnega sadja. Ob nedeljah ne smejo kupiti avtomobila, lahko pa kupijo bencin. Tudi nakup rdečila za ustnice je ob nedeljah strogo prepovedan.

PASJA »LEPOTA«

● Tudi zelo grdi psi bodo lahko stranke lepote salona, ki ga bodo kmalu odprli v Parizu. Lastniki grdih psov pa bodo lahko sodelovali pri izvolitvi najgršega psa, ki bo dobil nagrado pet tisoč starih frankov. Pierre Lascaux je priredil volitve najgršega psa 17. novembra pod Eifflovim stolpom.

NOV ALKOTEST

● V petnajstem pariškem okrožju je lastnik nekega bara prišel na izvirno idejo. Za goste, ki radi preveč pogledajo v kozarec, je za točilno mizo obesil miniaturni napis: »Če tega ne morete več brati, ste že preveč popili!«

VZIGALICE ZA NAJLONKE

● Tudi ženske, ki ne kadijo, bodo odslej rade kupovale vzigalice. V Franciji bodo kmalu prodajali posebne vzigalice, katerih konice so prepojene s snovjo, ki takoj ustavi zanko na nogavici.

SUKARNO O LJUBEZNI

● »Ljubi svojo domovino, ljubi svoje ljudstvo, ljubi žene in umetnost, ljubi samega sebe.« Tako je zapisal Ahmed Sukarno, predsednik republike Indonezije, v svoji četrti avtobiografiji, objavljeni v ameriški reviji »Esquire.«

emona gramofoni

ZALJUBLJENI STRAH

Enid Bagnold

Bilo je nekega poletnega jutra, okoli petih. Ptiči, ki so se bili zbudili že ob treh, so se že zdavnaj razkropili in so zaspano skakljali okrog. Velika bela hiša z zelenimi oknicami se je bleščala sredi rosne trate, medtem ko je njen lastnik nemirno korakal sem in tja po travi. Njegovi težki gumijasti škornji so puščali temne lise na lesketajoči se rosi. Njegovi lasje so bili skuštrani in pod plaščem je imel na sebi pižamo. Pri vsakem zasuku na koncu trate je pogledal kviku na eno izmed oken; bilo je okno spalnice, ki jo je delil s svojo ženo. Kot pri vseh drugih oknih na pročelju hiše so bile oknice prislone k zidu in zastori blede rumenkaste barve so padali v težkih gubah. Lastnik hiše, ki je v tej nenavadni uri in tako neudobno napravljen hodil sem in tja po trati, namesto da bi udobno ležal v topli postelji, si je mel premle roke in se zdrzil, ko je ura nad hlevom odbila šest. Tedaj je stopil v hišo, šel po tistem hodniku in odprl vrata v kopalnico. Postana voda iz cevi je bila še mlajna in hitro se je okopal. Ko je šel iz kopalnice v oblačilnico, je zaslišal hišno v spodnjih dnevnih prostorih in ob sedmih je pozvonil slugi.

Ker se je bilo to zgodilo že prejšnjega dne, je bil sluga na zvonjenje pripravljen; zahal je in se mrsčil, toda bil je oblečen. »Dobro jutro,« je rekel gospod Templeton nepričakovano in precej glasno. Navadno ni tako pozdravljal, toda danes je hotel preizkusiti kvaliteto svojega glasu. Ker se mu je zdel miren in čvrst, je govoril naprej in si zaželel melono iz rastlinjaka. Pri zajtrku je imel le skromen tek in ko je pojedel reženj melone, je razgrnil časopis. Vrata jedilnice so se odprla in servirka in hišna sta vstopila in povedala, da odpovedujeta službo. »Čez mesec dni greva, sir,« je ponovila servirka, da bi premostila molk, ki je zavladal v sobi.

»S tem nimam nobenega opravka,« je tiho rekel. »Vaša gospa pride noč domov, bosta morala že njej povedati.«

»Le kaj jima je?« je vprašal gospod Templeton slugo, ki je prišel prav tedaj v sobo.

»Nič mi nista rekli, sir,« je lagal sluga, »vendar pa mislim, da ju je nekaj spravilo iz tira.«

»Ker sem izjemoma precej zgodaj vstal?« je vprašal gospod Templeton, »in se šel sprehat, zato?« Komaj je prikril drget v glasu.

»Da, sir. Pa še drugi vzroki so.«

»Tako? Kateri?«

»Hišna,« je ravnodušno rekel sluga, ko da bi govoril o letanju muhe, »je našla v vaši sobi vse polno razmetanih oblačil.«

»Mojih?«

»Ne, sir.«

Gospod Templeton se je usedel. »Spalno srajco?« je vprašal s slabotnim glasom, ko da bi ga rotil, naj bo razumen.

»Da, sir.«

»Eno ali več?«

»Dve, sir.«

»Sveta nebesa!« je rekel gospod Templeton in živčno stopil k oknu.

»Ni mogoče tajiti,« je zamrmral gospod Templeton. »Slekla se je... za naslonjajem.«

Potem je sklenil, da bo šel na zrak. Šel je čez polja in skozi gozd. Hotel se je pogovoriti z Georgeom Cassonom. Toda Georgeja ni bilo doma. Za ves dan se je bil odpeljal v London in spričo jutranjega sonca na bleščočih durih, spričo brhke hišne in treznega pogleda na zložen »Morning Post« na večni mizi je bil gospod Templeton pravzaprav čisto zadovoljen, da mu neverjetne zgodbe ni bilo treba nikomur zaupati. Osvežen in okrepljen od sprehoda se je vrnil domov.

»Telefoniral bom Hettie,« je sklenil, »zvedeti moram, ali bo res prišla noč.«

Poklical je torej svojo ženo, ji povedal, da mu je dobro, da je vse v redu, in z zadovoljstvom poslušal, da je tudi njej dobro in da se bo nočjo, brž ko bo konec njene prireditve, odpeljala z vlakom ob enajstih trideset in bo torej ob dvanajstih petnajst na domači postaji.

»Prej ne pelje noben vlak,« je rekla. »Poslala sem na postajo vprašat. Zaradi štrajka ni nobenega vlaka med sedmo in poldvanajsto.«

»Poslal ti bom voz na postajo. Ob pol enih boš že lahko doma. Morda bom že v postelji, zelo sem utrujen.«

»Pa menda nisi bolan?«

»Ne. Samo nemirno noč imam za seboj.«

Voter je rahlo zibal rumenkaste zastore pred oknom. Poleg kamina je stal visok naslonjač, opet z vzorčastim blagom. Nasproti tega naslonjača in kamina je stala široka zakonska postelja, v kateri je bil gospod Templeton preteklo noč ležal in se ukvarjal s svojim rokopisom. Zdaj je šel zamišljeno k naslonjaču, vtaknil roke v žepa in se zagledal v pisani vzorec. Potem je odkorakal k predalniku in potegnil ven zgornji predal. Na desni strani so bile zložene Hettiejine kombinize in hlačke, skrbno zlikane in poravnane. Na levi strani so bile nene sualne srajce, zložene vendar ne zlikane. Gospod Templeton je opazil, da je bila svila ponekod zmečkana.

»Dokaz,« je rekel, vtem ko je šel proti oknu, »to je dokaz, da se je v tem prostoru nekaj dogajalo, potem ko sem zjutraj odšel. Dekleti sta prepričani, da sta našli spalnici srajci tuje ženske. Srajci sta ležala zmečkani na tleh.« Vzdihnul je. »V resnici pa sta Hettiejini spalnici srajci. Zdravnik bi najbrž rekel, da sem ju sam zmečkal v neke vrste transu.«

»V zadnjih dveh nočeh?« je pomislil in spet pogledal posteljo. Zdelo se mu je, da traja že teden dni. Predpreteklo noč je ležal v postelji in delal, blazine si je bil nagrmadil pod hrbet in papirje razgrnil po odeji. Ko je okoli dveh ponoči, zatopljen v delo, dvignil pogled in se zagledal v vzorec na naslonjaču, ki je bil z naslonjajom za roke obrnjen k njemu, je videl: bele roke so bingljale z naslonjaja, ko da bi nevidno telo postrani čepelo na sedežu. Strmel je v roke in mrzlo ga je spreletelo po hrbtu. Negibno je sedel in opazoval roke.

Minilo je deset minut, nato so se roke iznenada umaknile, ko da bi se nevidno telo presedlo.

Gledal je in gledal, udje so mu trdili od groze in medtem ko je čas mineval, se je trudil, da bi omilil učinek nenavadnega dogajanja.

»Preutrujen sem,« si je rekel. »Bral sem že o tem. Možgani ne morejo več. Začnejo karkoli zrcaliti.« Srce se mu je umirilo, previdno se je zleknil in skušal zaspati. Razmetanih papirjev se ni upal dotakniti, negibno je pri luči ležal do zore. Ob petih je vstal in ne da bi odmaknil pogled z naslonjača, brez halje in copat zbežal iz sobe. Na hodniku je našel plašč in za skrinjo gumijaste škornje, odpalnil je hišne dur in začel hoditi po rosi travi.

Drugo noč (prejšnjo noč) je delal kot po navadi. Tako zelo si je v dolgih urah hoje na svežem zraku zagotavljal, da je bilo doživljanje preteklih noči samo posledica domišljije, posledica prehudega napora, preutrujenosti oči in duha, da se ni spomnil niti na to, kako je hotel naslonjač obrniti s sedežem proti postelji. Zdaj, ko je spet na pol ležal v postelji in delal, je kdaj pa kdaj kradoma pogledal na njegovo vzorčasto naslonjajo in si želel, da bi ga bil obrnil.

Ni še delal dve uri, ko je opazil, da se na stolu nekaj dogaja.

»Kdo je?« je zavpil. Rahlo šuštenje, ki ga je bil slišal, je za hip ponehalo in se potem ponovilo. Zazdelo se mu je, da je zagledal roko in potem bi lahko prisegel, da se je izza naslonjaja pokazal pramen svetlih las. Čez čas se je tisto na stolu premaknilo in nekaj, nekaj predmet ali kaj, je svistnilo po zraku in pristalo na tleh. Ni mogel videti, kaj je bilo. Minilo je pet minut in po ponovnem presedanju se je na naslonjaju pojavila roka in položila nanj nekaj belega, trdega, nekak sveženj, s katerega je bingljalo ozek trak.

Gospod Templeton je imel za seboj dve razburjivi noči in mnogo razburljivih ur. Ko je ugotovil, da je sveženj steznik, s katerega visi podveza, je njegovo srce začelo nemirno biti in milijon črnih las mu je kot oblak zaplesalo pred očmi. Izgubil je zavest.

Ko se je prebudil, je bila soba temna. Svetilka ni več gorela in počutil se ni preveč dobro. Ko se je obrnil v postelji, da bi udobneje ležal, se je zavedel svoje groze. Ozrl se je v temi v sobi in videl, da se za zastori že svetlika dan. Potem je zaslišal šum pri umivalniku, ki je bil nekaj metrov bližje kot naslonjač. Ni bil sam: tisto je bilo še zmeraj v sobi.

Pri slabotni svetlobi, ki je pronicala skozi zastore, je lahko ugotovil, da si njegov obisk daje opraviti okoli umivalnika. Zaslišal je rahel klenket porcelana in šum tekoče vode. Zagledal je obrise ženske.

»Slekla se je,« si je rekel, »umiva se.«

Pri naslednji misli mu je postalo slabo. Ali je mogoče, da hoče ženska k njemu v posteljo?

Ta misel ga je poglajala iz postelje in iz sobe. Drugo jutro je tako spet dočkal na rosi travi in hodil sem ter tja, dokler ni ura odbila šest in so se oglasili glasovi služinčadi.

»In zdaj,« je pomislil gospod Templeton, »ko je popoldne stal v pospravljeni spalnici in se oziral po njej,« ubo Hettie prepričana, da sem ji nezvest, ali pa da pri nas strah.«

Stopil je k naslonjaču, ga zgrabil in ga hotel potisniti na hodnik, ko si je pomislil. »Ne, nočoj naj se ostane, kjer je,« je pomislil, »še bom spat kot ponavadi. Za oba bo dobro, če zvem kaj več o tej stvari.«

Preostanek popoldneva je prebil na prostem. Po čaju je igral golf in šel potem po zelo lahki večerji spat. Glava ga je neznansko bolela, saj že dve noči skoraj očesa ni bil zaslišnil, toda pomirjen je ugotovil, da mu srce normalno bije. Vzel je dve tableti aspirina, da bi si omilil glavobol, in je legel v posteljo. Odprl je neznemirljiv roman, da bi lahko mirno opazoval. Hettie bo prišla ob pol enih, toda sluga je bedel, da ji bo odprl. V kotu spalnice je bil zanjo pripravljen pokrit plađen z obloženi krukhi.

Zdaj je bilo pol enajstih. Čakati bo moral pohitro uro. »Vsak trenutek utegne priti,« je pomislil (in mislil pri tem na svojo nočno obiskovalko). Naslonjač je bil obrnil tako, da je lahko videl sedež.

Minilo je četrte ure in glava ga je tako bolela, da je knjigo odložil na kolena in ugasil veliko svetilko pri postelji. Prizgal je lučko na uri nad kaminom, tako da je sam ležal v temi. Pet minut kasneje je zaspal. Zlezel je globlje in ležal je z glavo zakopano v blazinah in bolečina, ki jo je čutil celo v spanju, mu je še vedno butala v glavi. V podzavestju je slišal svojo ženo, kako je vstopila, in potihem je upal, da ga ne bo prebudila. Slišal je rahlo šuštenje in potem njeno hojo po sobi. Toda glava ga je tako silno bolela, da se ni mogel dvigniti, niti roke ni mogel premakniti, in kmalu, medtem ko se je iz polsna potapjal v spanec, je začutil, kako se je odeja ob njem rahlo dvignila in slišal je svojo ženo, kako je smuknila v posteljo.

Drgetaje od mraza je potegnil odejo tesneje nase. Bilo mu je, ko da je v postelji zapihal veter, prepil, in meglice spanja so se razgubile. Bil je v trenutku buden. V navalu kesanja, ker je ni bil pozdravil, ko je prišla, je stegnil roko in pod odejo tipal k njej. Otiral je njeno zapestje in ga oklenil s svojimi prsti. Bilo je mrzlo, nenavadno, ledeno, in ker se ni ganila, je mislil, da spi.

»Vožnja od postaje je bila hladna,« je pomislil. »Ubožica. Ampak vso posteljo je shladila,« je zamrmral potem. Stisnil je njeno zapestje, da bi ji ga ogrel, in zaspal.

Zbudil ga je ropot avtomobila pod oknom. Pramen svetlobe je polzel po steni, kakor sij žaromet. Presenečen je slišal, kako se je premaknil zapeh na durih. Na razsvetljeni številčnici velike ure nad kaminom je videl kazalca, ki sta kazala sedemindvajset minut čez dvanajst.

In potem je gospod Templeton, ki je še vedno oklepal zapestje poleg sebe, zaslišal zvonki glas svoje žene spodaj v veži.

VLADO BULATOVIĆ - VIB IZ NOVE ZBIRKE SATIR MENJALNICA IDEALOV

SATIRA NE POZNA MEJA

PLANINCI

V planinah sem videl osamljenega človeka, ki je žalosten strmel v gorski vrh. Ta bela privlačnost je blestela v daljini.

»Kaj čakate, zakaj ne plezate?« sem vprašal človeka v gozdarjih.

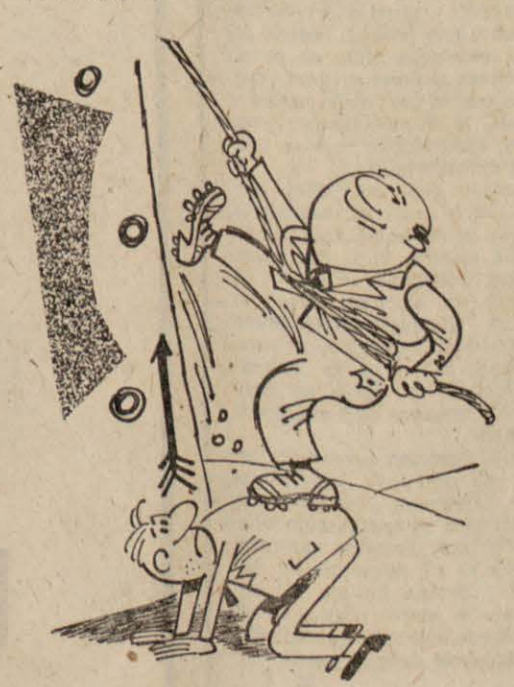
»Ne morem sam.«

»Kje so drugi?«

»Ni več pravih planincev!«

»Mar to pomeni, da planinstvo odmira?«

»Narobe, planinstvo cvete, vendar tam spodaj, v nižinah. Ko se boste vrnili, se ozrite okrog sebe. Videti boste, da se ljudje neprestano vzpenjajo. Na primer, skupina se napoti, da bi osvojila vrh. Najprej se zvežejo med sabo, naredijo navezo. Najspodobnejši gre prvi. Povzpne se na položaj in se na njem okrepi. Potem potegne k sebi naslednjega iz skupine.«

Tako sta že dva na vrhu. In medtem ko se eden pripravlja na napredovanje, se drugi povzpne višje. Ko se povzpne, se okrepi in potegne za seboj tovariša z nižjega položaja.

Če komu izmed njih spodrsne, ne bo treščil v prepad, zadržala ga bo vrh — naveza, zadržala ga bo skupina s svojimi telesi.

Planinstvo je krepak šport! Ni vrha, ki ga skupina, med seboj povezana, ne bi mogla osvojiti. Planinci so krepki fantje, Tovaški. Drug drugemu dajejo korajžo, ploskajo si, drug drugega vlečejo...

Ti osebno si sicer lahko slabič, s krivotni nogami: poglavitno je, da je skupina močna. Tudi če ti rado spodrsne ali te vleče navzdol — drugi te bodo že izvlekli.«

Zaradi redkega zraka se s planincem ni sva dolgo pogovarjala. Pustil sem ga, naj razmišlja v samoti.

Spustil sem se v dolino. Tam sem obiskal ustanove, predstojništva in direkcije. Zrl sem ljudem v noge. Mnogi izmed njih so nosili okovane gozdarje.

Prestrašen sem stekel na ulico. Dvignil sem pogled. Brž ko bi zagledal zagorel obraz, bi se ga izognil. Bal bi se plezalske strasti, ki brli v njegovih očeh.

Morda se bo kdaj kakšnemu tujemu planincu zazdelo, da sem jaz kamen, na katerega mora stopiti, ko se bo začel vzpenjati.

ABECEDOVCI

V mojem mestu je mnogo nepismenih. Razkropljeni so, žive v vseh občinah. Včeraj sem napisal prošnjo, naj bi vse nepismene preselili v eno občino in ta rezervat imenovali OBČINA ABECEDOVCI. Nova občina bi bila eksperimentalnega značaja. Novi predsednik bi podpisoval akte

s tremi križi, sekretar z dvema, odborniki z enim križem.

V občini bi lahko zelo varčevali. Ne bi potrebovali niti pošte niti šole, niti reforme niti stenskih časopisov.

Najbolj znan občan bi bil človek z največjim prstnim odtisom. V Abecedovcih bi živel ljudje z najmočnejšimi žveci. Občani ne bi dobivali nobenih pozivnic.

Mladi bi se zaljubljal na prvi pogled, ker si ne bi mogli dopisovati. Fantje bi se lahko ženili samo z dekleti iz te občine, da bi se tako ohranila rasa, oziroma, da bi se jim rodili nepismeni otroci.

Na tem občinskem ozemlju ne bi bilo niti gramofonov niti pisemnih ovaduhov in čenc.

V občini nikoli ne bi vedeli, kateri letni čas je. Kadarkoli bi deževalo, bi mislili, da je jesen.

Vsi ljudje bi bili srečni. Ne bi brali časopisov. Ne bi vedeli, da pri nas ljudje kradejo.

V tej občini bi živel najbolj mirni otroci na svetu. Najbolj nemirne otroke bi strahili z abecedo in fotografijami Vuka Karadžića.

Med obiski tujih delegacij bi se občina Abecedovci spremenila v rezervat za gluho neme. Tujci bi bili ganjeni nad našo skrbjo za defektne.

SREČNA DRUŽINA

2. KOLO

SREČNA DRUŽINA — Kupon 4 Izpolnite s tiskanimi črkami!

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

Odgovor na četrto vprašanje: Koliko ste v tem mesecu potrošili za gospodinjstvo? .....

Tako, mesec november se bo iztek in z njim drugo kolo naše nagradne igre »Srečna družina«. Danes objavljamo zadnji, to je četrti kupon drugega kola. Kot veste, bomo izžrebani družini povrnili vse gospodinjstve izdatke za ta mesec: sem sodi stanovanjska najemnina, hrana, kurjava, obrok v banki, vstopnice za gledališče, kino itd.

Kaj morate storiti? Izpolnite vse štiri kupone, denite jih v kuverti in pošljite do 27. nov. na naš naslov:

UREDNIŠTVO »TT« LJUBLJANA p. p. 150 »SREČNA DRUŽINA«
 Prosimo vas, da v kot kuverte obvezno napišete »Srečna družina«, kajti s tem nam prihranite mnogo dela pri sortiranju pošte.
 Zelim vam mnogo sreče. Vendar, če je tokrat ne bi bilo, bo pa nemara prihodnjič: že v naslednji številki začnemo objavljati TRETJE KOLO nagradne igre!

Z OBISKA V KOZMETIČNEM SALONU

NEGA OBRAZA

Ta zapis naj bo kot odliček iz dnevnika, lahko pa prijateljski klepet, ko si ob skodelici kave zaupamo vse majhne in velike dnevne dogodke, izmenjamo nasvete, kujemo načrte.

Včeraj sem ves popoldan tekala iz trgovine v trgovino in iskala blago za zimski plašč, pa nisem imela sreče, da bi našla »ta pravega«. Vsa nevoljna in utrujena, nezadovoljna s seboj in z drugimi, sem se vračala po Miklošičevi s postaje proti središču mesta, da bi končala za kletki krog brezuspešnega iskanja.

Na vogalu, kjer se Pražakova ulica strne z Miklošičevo, sem se čisto iz navade ustavila pred izložbo trgovine s kozmetiko in začela pregledovati, če so morebiti dobili kaj novega. Ne vem. Pozornost mi je pritegnila lepo urejena izložba kozmetičnega salona Cutis. Nega in čiščenje obraza, poživitve polti, odstranjevanje aken in mozoljev, masaža lasišča in zdravljenje las so stvari, ki vzbudijo pozornost vsake ženske, saj bi bila rada lepa, privlačna, negovana in samozavestna. Utrujena, nemirna sem kar čutila, kako se mi koža na obrazu zbira v žalostne gube in ob odsevu klavnice podobne v izloženem oknu sem bila še bolj nezadovoljna.

V trenutku sem se odločila in prestopila prag kozmetičnega salona. V simpatični sprejemnici, okusno in preprosto urejeni, me je sprejela voditeljica salona. Takoj mi je bila zaupanje, ko

mi je s prijaznim nasmeškom pomagala sleči plašč in me vprašala po željah in naročitih. Pravzaprav niti sama nisem vedela, kaj bi bilo treba storiti, zato sem ji kar zaupala svoje žalostno počutje. Prepustila sem ji, da ukrene vse potrebno. Peljala me je v salon, ki je z zavesami pregrajen v štiri prostore. Eden je bil še prost, tako sem že čez nekaj trenutkov udobno ležala na prečnem ležalniku, do vratu prekrita z belim pregrinjalom.

Čiščenje obraza je potrebno vsak dan! Če hočemo, da bomo imele lepo in zdravo kožo, jo moramo tudi pravilno in skrbno ter redno negovati. Ni dovolj, da se vsak dan umivamo z vodo in čistim obraz z najrazličnejšimi losioni in čistilnimi mleki. Vsaj enkrat na teden moramo temeljito očistiti pore, ki so se zamašile, in obraz uprezračiti, kot se temu v kozmetiki pravi. Sele nato začnemo kožo utrjevati in masirati, kar pa zahteva veliko pazljivosti in važe. Brez posveta s kozmetičarko se raje ne lotimo tega, ker lahko naredimo več škode kot koristi. Kozmetičarka najprej ugotovi, kakšna je koža na obrazu, potem se odloči za nego, ki jo ta koža potrebuje. Najprej je na vrsti čiščenje, potem masaža, ki je lahko ročna, vse pogosteje pa uporabljajo različne električne aparate, ki utrjujejo obrazne mišice in kiva ter poživljajo krvni obtok. Uporabljajo jih tudi za masažo lasišča, saj je v večini primerov prav nepravilen krvni obtok kriv izpadanja las

in še vrste drugih »modernih« bolezni las.

Po masaži, ko se ob enakomernem gibanju prstov kozmetičarke po obrazu, namazanem s hranljivo vitaminsko kremo, sproščajo in obenem krepijo obrazne mišice, sem se z masko — obilno hranljivih snovi — na obrazu mirno prepustila desetminutnemu počitku.

Vzdrušje v salonu je pomirjajoče, slišim le rahle zvoke glasbe in pritažene glasove kozmetičark, ki svetujejo svojim pacientkam in jim dajejo navodila za uporabo raznih kozmetičnih pripravkov.

Ko so mi odstranili vitaminsko oblogo, je bilo treba samo še urediti obraz — »maquillage«, kot se temu po francosko pravi, ali »make-up«.

Ko sem se spet pogledala v ogledalo, ni bilo več na obrazu prejšnjega nemira in utrujenosti. Svež in spočit obraz, notranja mirnost in dobra volja — življenje je spet lepše. Seveda je bila tokrat utrujena najbrž kozmetičarka, saj sem jo med nego radovedno spraševala to in ono, kar pa ji ni preganilo prijaznega nasmeška.

Med drugim sem izvedela, da je kozmetični salon Cutis v enoletnem delovanju v sklopu podjetja »Drogerijaz« dosegel že lepe uspehe, kar dokazuje tudi številni stalni pacienti. Bila sem tudi pomirjena, ko sem ugotovila, da sem plačila v salonu zmerno vsoto denarja in tako sem si rekla, da bom še kdaj prišla.

PAULA ZUPAN

BRALKE SVETUJEJO

Spoštovano uredništvo, Vsem mladim — na tudi starejšim gospodinjstvom — svetujem:

1. Nikoli ne pripravljajte jedi, ki družini ne dišijo.
2. servirajte okusno ter vsaj z malenkostno dekoracijo.
3. hrana naj ne bo preveč na prehladna (nikoli pa postana).
4. Če se član družine začne približevati za 1 uro, mu pripravite namesta običajnega krompirja vodene žilnice ali kaj podobnega, da bo jed sveža.
5. bodite nasmejani ter vljudni in med kosilom ne govorite preveč. Če kateri izmed članov družine kaj pove, poslušajte pozorno, in če je snov pogovora resna, dajte temu vsakokrat primeren odgovor. Če vam časa dopuška, sedite po kosilu vsaj za dve minuti in položite noge višje od sedišča ter in mislite na nič. Le tako boste ohranili zdrave živce. Izplača se. Seveda pa bodo člani družine, če so bistri, to opazili in bodo temu primerno bolj obzirni do vas.
6. S posodo, s pohištvom uporabi najprej v vodi, ki smo ji dodali pralno sredstvo, nato pa jo splaknemo pod toplo, tekotno vodo. Ob času čiščenja je priporočljivo posodo oplakniti še z vodo, v katero smo dali ž rahljeno limono in jo nekajkrat stisnili; posoda ne bo imela vonja po hrani.
7. Posodo sušite na mrazostem stojalu, ki ga lahko — če sie dovolj spretni — napravite doma. Za pomivanje imetje dve krpa, ki ju vsakokrat prežvakate v kisu ali s limoninimi olupki.
8. Posodo sušite na mrazostem stojalu, ki ga lahko — če sie dovolj spretni — napravite doma. Za pomivanje imetje dve krpa, ki ju vsakokrat prežvakate v kisu ali s limoninimi olupki.
9. Tla pometajte vsak dan in vsaj enkrat dnevno želite krpo. Če so tla lesena, jih pobrišite s navadne doma. Za pomivanje imetje dve krpa, ki ju vsakokrat prežvakate v kisu ali s limoninimi olupki.

F. M., Celje

OZEBLINE

Spoštovano uredništvo, v eni prejšnjih številkih vašega lista, ki ga redno prebram, sem brala vprašanje bralke, kako naj neguje ozebel nos.

To seveda ni zdravniški, temveč domači nasvet, ki pa lahko tudi koristi, saj sem ga že večkrat preizkusila in je zelo uspešen za vse ozebline.

Vsak večer je treba ozebel mesto namazati z medom. Zjutraj nos seveda umijemo in namazamo z vazelinom, da ga zaščitimo pred mrazom. To pomagamo vsak dan, vsaj teden dni. Prepričana sem, da bo to vaši bralki pomagalo.

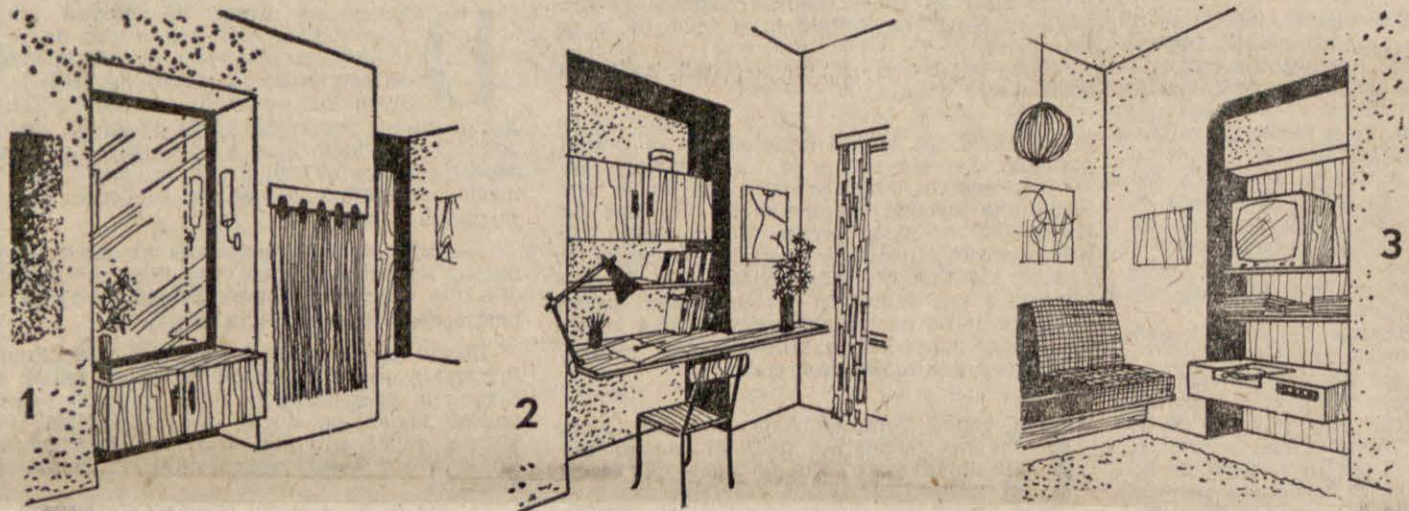
Sama sem imela ozebline na petah in prstih in sem si jih z medom popolnoma odpravila. Prav tako sta storila dva moja znanca, ki sta imela prale na rokah že otele od ozebel.

Zelim, da ta moj nasvet objavite. Zelo bi me razveselilo, če bi tisti, ki se bodo ravnali po njem, sporočili, ali jim je med pomagal ali ne.

Lepe pozdrave, J. C., Črnuče

NOTRANJA OPREMA STANOVANJA

PROBLEMI MED VRATI IN TEČAJI

Med vsemi, ki smo opazili, da imamo v stanovanju vrata, ki ne koristijo ničesar, nas je precej težkih, ki smo ta problem rešili silno preprosto. Pred vrata smo porinili omaro, alj pa celo zabili vanje nekaj žebčev, na katere obešamo obleko, krpe, morda celo megle in krtače.

Napak mislijo tisti, ki pravijo, da najdemo odvečna vrata samo v starejših hišah z velikimi sobami. Tudi projektanti modernih stanovanjskih »obsebnikov« imajo mnogokrat kosmato vest na račun nepremišljeno zasnovanih prostorov. V že tako alj tako majhnih sobah so radodarno predrlj z vrati kar največ sten.

Niste torej edini, ki bi jih najraje razsekali, odprtino v zidu pa zazidali. Storitve raje tako kot vsi tisti, ki najdemo obilje tudi za tovrstne rane v zidovih.

Predvsem moramo vedeti, da vrata niso ni le varčevanje s prostorom, temveč ima tudi neprecenljive praktične prednosti. Oprema niše je cenejša kot pohištvo, ki bi ga kupili za to, da bi zakrili odprtino.

Odločnica pri izdelavi vratne niše je globina. Po navadi zadoštuje debelina zidu. Če je dovolj debel, lahko vgradimo v nišo delovni koticček, garderobo ali, delimo, police za televizor, radio in gramofon. Manj globoke niše spremenimo v prostore za knjižne police, ki skoraj zanesljivo sodijo v vsak prostor. Tudi omara za lepoticke in zrcalo ne zavzameta veliko prostora. Nišo torej idealno izpolnimo tako, kot zahteva sam prostor.

V starejših stanovanjih je navadno na vratih in podbojih reliefni opaž. Kljub temu da so ga naše stare mame zelo cenile, je danes boljše, če ga prekrijemo z gladko oblogo, alj celo odstranimo, tako da bomo namesto njega imeli gladek zid, ki ga bomo pobarvali ali prekrili s tapeto. Najbolj preprosto je, če podboje in vratne površine prekrijemo z deskami, vezano ploščo ali furnirano iverko. Oblogo pritrdimo tako, da jo na osnovno pribijemo s tankimi žebčji brez glav, tako kasneje sploh ne bo opaziti, kje so zabiti. Edina sled za njimi so le drobne luknjice v površini obloge, če pa oblogo odstranimo, je videti le malenkostno sled na podboju. Pod oblogo na vratih damo plast izolacijskega materiala, denimo pe-

nasto gumo, štirpor ali klobučevino.

Najpreprostejša rešitev je niša s predobno garderobo in stenskim ogledalom. Dodaten kos na stici 1 je stenski obešalnik, kakršnega izdelamo sami in se tako izognemo nakupu skoraj vedno kičaste garderobne stene, kakršne prodajajo v naših trgovinah. Za obešalnik potrebujemo le lepo desko, nekaj obešalnih kljuk in oblogo za zid, ki jo naredimo iz rafije, napete na podlogo, alj iz čiste mreže, ki jo prebarvamo s črnim lakom za table.

Skica 2 naj bo dokaz za trditve, da kdor piše, ne potrebuje pisalne mize. Prijeten koticček, ki po uporabnosti odtehta pisalno mizo, je lep in hkrati ne bode v oči v prostoru, kamor bi — posebno v majhnih stanovanjih — sicer ne sodil. Če je v sobi, kjer stoji, dovolj svetlobe, se kljub spredaj zaprti steni ni treba bati za otrokove oči, ki bo imel ob niši prostor za učenje.

Primer niše za televizor, radio, gramofon in podobno bi bil morda na stici 3. Aparate in zvočnike moramo, kajpak, razvrstiti po svojih potrebah.

Ves material, ki ga potrebuje, bomo — sicer ne brez težav — dobili v trgovinah. Tudi omari, ki jih bomo vpeli v nišo, bomo morda našli pri Lesnini alj v podobni trgovini. Poiskali jih bomo med elementi za regal omare, ki jih že prodajajo po posameznih kosih. Uvožene tapete za oblogo so sicer drage, ker pa jih ne bomo potrebovali veliko, se je odločimo za nakup. Dobili jih bomo pri Chemu.

Pri izbiri barv in materiala moramo paziti, da niša ne bo preveč kičaste opremljena. Za lep videz je vsekakor najbolj važna, da niša smiselno sodi v prostor.

rice, ki jih bomo vpeli v nišo, bomo morda našli pri Lesnini alj v podobni trgovini. Poiskali jih bomo med elementi za regal omare, ki jih že prodajajo po posameznih kosih. Uvožene tapete za oblogo so sicer drage, ker pa jih ne bomo potrebovali veliko, se je odločimo za nakup. Dobili jih bomo pri Chemu.

Pri izbiri barv in materiala moramo paziti, da niša ne bo preveč kičaste opremljena. Za lep videz je vsekakor najbolj važna, da niša smiselno sodi v prostor.

elegantni udobni

Čevlji Leda

ZA MLADE GOSPODINJE

POSPRAVLJANJE OMAR

V prečiščeno omaro in na lepo prevlečeno police sodi tudi urejena garderoba, skrbno zloženo perilo in sortirane drobnjarije.

Ko se sonce začne nagibati k zatonu, torej še preden se zrak ovlaži, znosimo prekrtačeno in izprašeno obleko zopet v omaro. Delo je slabo opravljeno, če obešalnike na hitro razobesimo po omaram in ne poznamo razparanega šiva, ne pravilno luknjastega šepa in ne zlikamo naplajenih kolen. Obleko moramo sortirati: manjše okvare in manj umazane kose uredimo sami, ostalo pa odnesemo h krojačji oziroma v čistilnico.

Kako čistimo sami? Zamašene ovratnike prekrtačimo z vodo, ki smo ji dodali salmijak, alj jih zdrgnemo s penasto belo gobo, ko smo nanesli na umazan del bogato peno bosa alj četa. Med umazaniji bolj izpostavljena mesta spadajo še rokavi in deli hlač ob kolenih, pri ženskah pa še izrezi ob vratu. Nekoliko bolj zahtevno je čiščenje hlač ob spodnjem robu, kjer najdemo najrazličnejše madeže od paste za čevlje, črne lise od verige na kolesu pa do blatnih plik, ki si jih namečejo moški na hla-

ga splaknemo in položimo na posevno desko, da se odtečejo. Potem jih zravnamo na stari rjuhi alj frotriki v njihovo obliko, zavijemo in ko so že skoraj na pol suhe, v senči dokončno posušimo. Da bo ostala volna prožna, dodamo zadnji vodi žilčko glicerina, če pa je pletenina neobstojejših barv, vodi primesimo kis. Likamo jih z neprevročim likalnikom, če pa so iz sintetičnih vlaken, jih sploh ne likamo. Pletenin nikoli ne menčamo, posebno še ne onih, ki so iz umetnih vlaken, ker zgubijo v mokrem stanju precej svoje trdnosti.

Otroško garderobo pospravljamo posebno pazljivo. Oblekam, krilom in plaščkom, ki bodo jeseni alj spomladi gotovo prekratkli, odparamo spodnji rob pri rokavih ter zalikano in deloma že umazano črto dobro očistimo. Sele take obesimo v omaro, kjer se bodo čez zimo alj poletje izvise-

li. Veliko lažje bomo zakrili zoporno mejo med staram in novim, ki velikokrat kazni še sicer kar čedno oblačilo.

Posteljino in telesno perilo bomo zložili na police alj v predale, lepo poravnano s prepoginjeno stranjo navzven. Vmes bomo položili košček alj dva toaletnega mila, da se bo po omari razlezel prijetni vonj. Se pogled na vrhino police v omari, ki je namenjena klobučkom, torbicam in raznim drugim drobnjarijam.

Gotovo čepi na polici klobučki, ki ni prav nič estetski s staram zamaščenim trakom, in svetla torbica, ki je čez poletje kar potemnela.

Trak pri klobučku odparamo in ga nadomestimo z malo širšim, ki bo zakril morebitne madeže, ki so se že razlezli po klobuččevini. Letos so menda celo moderni do 5 cm široki trakovi.

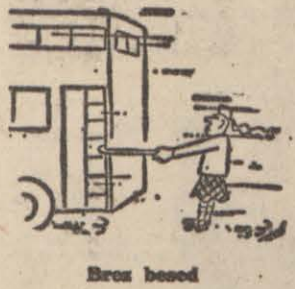
In še pameten nasvet! Ko jeseni alj spomladi pregledujemo garderobo, izločimo iz omar, kjer se kar gnetejo obešalniki, bolj navadne sezonske obleke in jih spravimo na police, v prazne kovčke alj zavemo v staro rjuho. Drugi kosji bodo zadilali, ko ne bodo mečkali več drug drugega.

M. P.

19 MILIJONOV Jugoslovanov, to je DEJSTVO

Dejstvo pa je tudi to, da pój vsak Jugoslovan letno 12 krožnikov juhe, izdelek »PODRAVKE«. Dejstvo je, da nad dve tretjini potrošnikov koncentriranih juh pri nas z zaupanjem kupuje juhe — izdelek »Podravke« — glede na povpraševanje je to 70 % vseh juh.

PODRAVKA

Brez besed

Sam se prepričaj, da je sadrži čas, da se obrne!

Brez besed

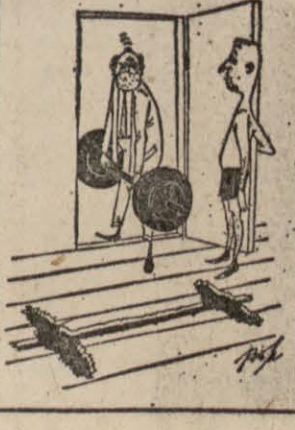
Brez besed

Brez besed

Brez besed

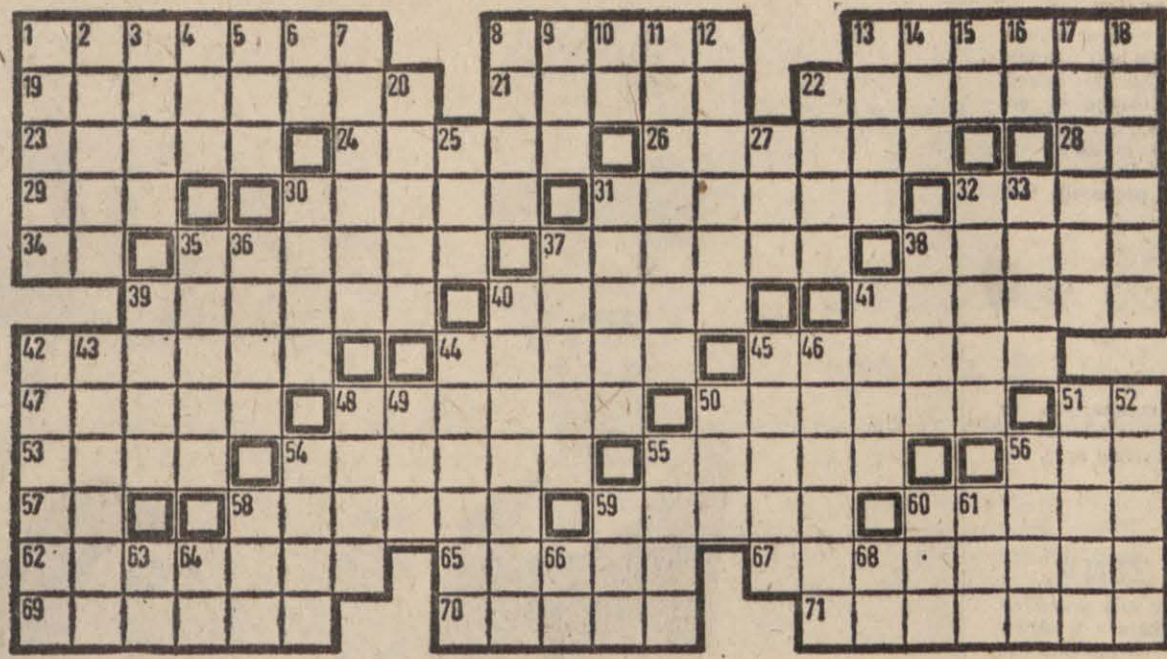

Brez besed

Brez besed

Izdaje in tiska Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani - Odgovorni urednik Zoran Jerin - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p.p. 150/III, tel. 23-522 do 23-526 - Prodajni oddelki: Ljubljana, Titova 1, tel.: 20-453 - Naročnina: celotna 3600 din, polletna 1800 din, četrtletna 900 din, mesečna 300 din. Za inozemstvo plačana v Jugoslaviji - celotna 6.000 din, mesečna 500 din; plačana v tujini: v USA dolarjih 6,4 dolarja, v britanskih funtih 2 funta 3 šilinge, v zahodnonemških markah 26 mark, v švedskih kronah 33,5 krome, v italijanskih lireh 4.000 lir - Oglasi, oddelki: Ljubljana, Titova 1, tel.: 21-896, štev. žiro računa NB 501-1-167 - Rokopisov ne vračamo.

VODORAVNO:

1. slaven fran. dramatik, avtor geraca (Edmond), 8. žensko ime, sloveče drame »Cyrano de Ber-13. iz desetic sestavljen pod, 19. glasbeni izraz za razložen sklad, izvečen na harfi, 21. izkop, odkopavanje, 22. slaven španski baročni slikar, največjo vrednost imajo njegove realistične slike iz vsakdanjega življenja (Bartholome Esteban), 23. topla, drhal, sodrga, klapa, 24. ostror rezilo, britva, 26. gosta rjava tekočina, preostanek pri proizvodnji sladkorja, 28. ime orke, 29. velik jelen, ki živi v močvirnatih predelih severovzhodne Evrope in Azije, 30. pernat žival, 31. kdor odda glas, volivec, 32. glavno poveljstvo oboroženih sil, 34. začetnik slavnega švedskega kemika, izumitelja dinamita, 35. reka v vzhodni Srbiji, ki se izliva v Donavo, 37. znak dobrega pranja, belost, 38. sredozemska rastlina z zimzelenimi listi, ki imajo mnogo eteričnih olj in zaradi tega močno diši, 39. iz ljudstva sestavljeno sodišče, 40. slovenski športni list, 41. morje v severni Evropi, 42. bitka, vojna, boj, 44. pripadnik ene od ras, 45. žensko ime, 47. narodno moško ime (Egidij), 48. potepuh, vagabund, postopač, 50. angleški humoristični pisatelj 18. stoletja (Lawrence), 51. avtomobilski oznaka za okraj Krnuševac, 53. mesto v zahodni Romuniji, blizu jugoslovanske meje, 54. osnovna surovina za izdelavo porcelana, porcelanka, 55. ime sodobnega italijanskega slavista Salvinija, ki je izdal zbirko o »slovenski moderni liriki«, 56. časovno razdobje 60 minut, 57. oznaka za »neznanca«, 58. ime mogočnega celjskega grofa, 59. reka, ki teče skoz glavno mesto Anglije, 60. grapa ob cesti, poti, odtočni kanal za vodo, 62. italijanski matematik, izumitelj posebnega vpetja gredi, ki ležita ena na drugi pravokotno (Geronimo), 65. pojem iz slovnice, 67. »kraljica« športa, 69. knjiga z zemljevidi, atlas, 70. skrivnost, tajnistvenost, 71. orožna, tovarna orožja, skladišče orožja;

NAVPIČNO:

1. preklica po kateri se vzpenja fiziol, fiziolovka, 2. umetno vlakno, napravljen iz akrilnitrila, posebno primerno za

mešanice z volno, 3. uradni akt, zapis, 4. lahkoatletski disciplina, 5. nekdanji turški veleposelnik, 6. začetnik kraja na Primorskem, 7. narek, pisanje po nareku, 8. zemeljski pas, območje, predel, 9. pesem hvalnice, hvalospev, 10. kratica humanitarne ustanove, 11. del rok v pregibu, 12. tek do jedi, slast, 13. šema, maškar, 14. naplaci, predujem, 15. avtomobilski oznaka za Rijeko, 16. zaporedni črki abecede, 17. pripadniki Zenonove filozofske šole, 18. zlitina bakra in cinka, imenovana rdeča med, 20. oljnik sadež, 22. sladek izcedek nekaterih tropskih dreves, 25. mlada kravica, 27. važna tekstilna rastlina in obenem tudi surovina, 30. naneseno rečno kamenje, 31. moštvo prve nogometne lige iz Mostarja, 29. velik jelen, ki živi v močvirnatih predelih severovzhodne Evrope in Azije, 30. pernat žival, 31. kdor odda glas, volivec, 32. glavno poveljstvo oboroženih sil, 34. začetnik slavnega švedskega kemika, izumitelja dinamita, 35. reka v vzhodni Srbiji, ki se izliva v Donavo, 37. znak dobrega pranja, belost, 38. sredozemska rastlina z zimzelenimi listi, ki imajo mnogo eteričnih olj in zaradi tega močno diši, 39. iz ljudstva sestavljeno sodišče, 40. slovenski športni list, 41. morje v severni Evropi, 42. bitka, vojna, boj, 44. pripadnik ene od ras, 45. žensko ime, 47. narodno moško ime (Egidij), 48. potepuh, vagabund, postopač, 50. angleški humoristični pisatelj 18. stoletja (Lawrence), 51. avtomobilski oznaka za okraj Krnuševac, 53. mesto v zahodni Romuniji, blizu jugoslovanske meje, 54. osnovna surovina za izdelavo porcelana, porcelanka, 55. ime sodobnega italijanskega slavista Salvinija, ki je izdal zbirko o »slovenski moderni liriki«, 56. časovno razdobje 60 minut, 57. oznaka za »neznanca«, 58. ime mogočnega celjskega grofa, 59. reka, ki teče skoz glavno mesto Anglije, 60. grapa ob cesti, poti, odtočni kanal za vodo, 62. italijanski matematik, izumitelj posebnega vpetja gredi, ki ležita ena na drugi pravokotno (Geronimo), 65. pojem iz slovnice, 67. »kraljica« športa, 69. knjiga z zemljevidi, atlas, 70. skrivnost, tajnistvenost, 71. orožna, tovarna orožja, skladišče orožja;

BERITE PO KOSILU

»Na kaj pa misliš, Cilka?«
»Na nič!«
»Tipična ženska logika! Saj vendar ne moreš na nič misliti.«
»Pač, ljubi Filip, pravkar mislim na to, kar si mi podaril za lanski rojstni dan!«
*
»Telefon zvonil. Lenčka dvigne slušalko.«
»Tvoj prijatelj Vinko je, tisti, ki si bil z njim sinoči, Janec.«
»A tako - hm,« momlja mož.
»Da, zanimal se je, kako ti gre, ker te baje že najmanj pol leta ni videl...«
*
»Prijateljci sedita ob kavi in se pogovarjata. Mož pa mirno sedi na svojem stolu in molči. Ko se prijateljica posluša, reče:
»Ali je tvoj mož vedno tako molčeč?«
»Ne vedno! Ti bi ga morala slišati jesti!«
*
»Mlada nevesta se vsa v solzah poslavlja od svojih domačih. Mater objame okrog vratu in ihti:
»Ne morem se ločiti od tebe, draga mama, ne morem!«
Pa meni njen oče:

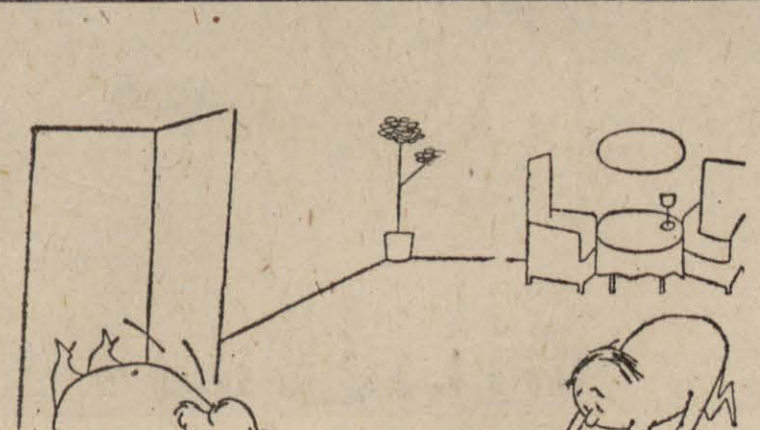
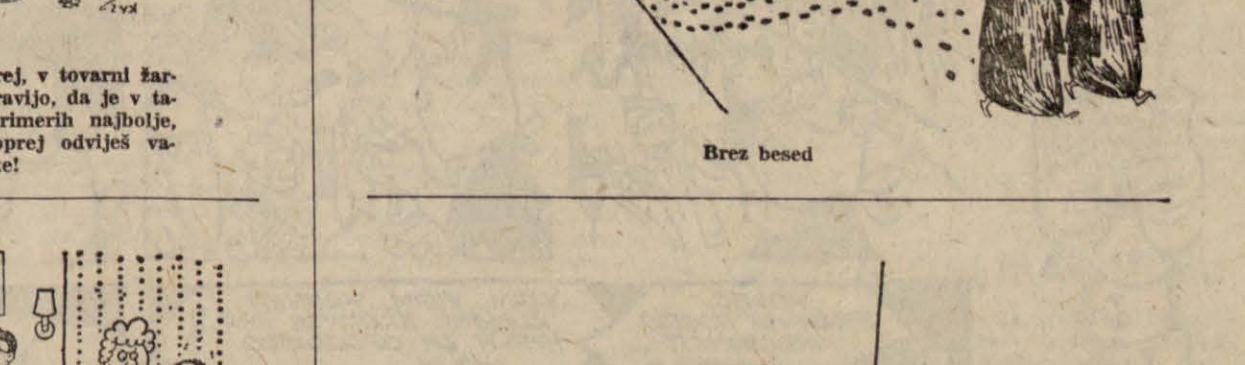
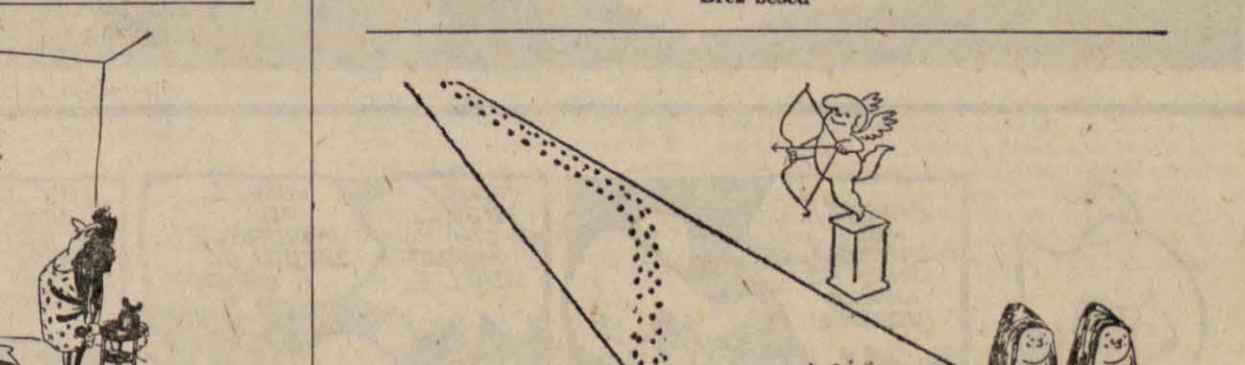
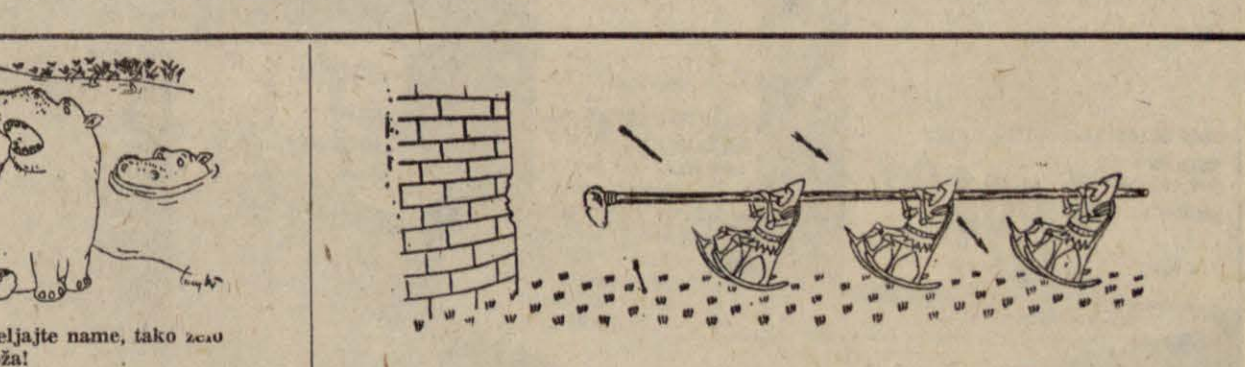
Jadrazu, 42. kitica iz osmih verzov, osmerica, 43. slovenski risar, odlični satirik in karikaturist (Nikolaj), 44. nepotrebna stvar, napota, breme, navliaka, 45. medicinski izraz za jetiko, tuberkulozo, 46. telena očinov na vodi, 48. barva igralnih kart, 49. refrakcija svetlobnih žarkov, 50. sumničija, 51. rudnik premoga v centralni Bosni, 52. zver iz rodu psov, podobna volku, ki živi pri nas na polotoku Pelješcu, 54. grofija v jugovzhodni Angliji, glavno mesto Maidstone, 55. veleotok v vzhodni Sibiriji, dolg 4246 km, izliva se v Severno ledeno morje, 56. človeški izloček, 58. krčma s prenočišči, gostišče, 59. glas, zvok, 60. vodna pregrada, bran, 61. grška boginja nesreče, 63. avtomobilski oznaka Libanona, 64. pritrilnica, 66. nedeljiva soglasniška skupina, 68. različna soglasnika.

REŠITEV UGANKE IZ PREJANJE STEVILKE
KRIZANKA: 1. listek, 7. svatba, 13. klakar, 19. Ostwald, 21. valček, 22. Arizon, 23. Vera, 24. orglja, 28. stožek, 29. rod, 29. Krc, 30. nagota, 31. pajček, 32. pita, 33. ee, 34. pekel, 35. breva, 36. dinar, 37. karat, 38. strela, 40. plast, 42. Marko, 44. porok, 45. kruna, 46. EM, 48. onet, 49. diolen, 51. carina, 53. PAA, 54. set, 55. tonkin, 56. Kolima, 57. pabu, 58. oborina, 60. strina, 62. Aristot, 64. Ranina, 65. tarpan, 66. Tartar.

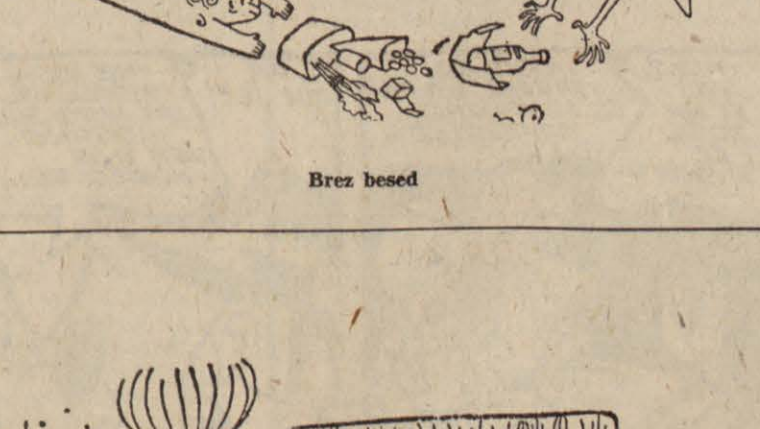
BERITE PO KOSILU

»Vzemi jo s seboj, otrok moj, mirno jo vzemi s seboj!«
*
»Bet, kako si proslavljala svoj rojstni dan? je vprašala Regina svojo najboljšo prijateljico.«
»Moj mož me je tokrat res presenetil!«
»Res, s kom pa?«
*
Ona: »Danes pa vem, kaj je delo, Beno!«
On: »Ali si pospravila stanovanje?«
Ona: »Dosti huje - spravila sem v red svojo torbico!«
*
Sodnik: »Dajte no, pobotajte se vendar s svojo ženo.«
»Ne!« odločno odvrne mož.
»Ona je nemogoča! Niti z mojo prijateljico se ne razume!«
*
Grof Bobby je šel na obisku pri starejši dami. Da bi ga kratkočasila, mu je pokazala družinski album.
»Ta deček na sliki je moj stari oče, ko je bil star 10 let,« mu je razlagala.
»Neverjetno!« strmi Bobby.
»Z desetimi leti, pa že stari oče!«

PUSTOLOVŠČINE CISCA KIDA

Brez besed

Brez besed

Milan, jutri moraš odpovedati službo v avtomobilskem servisu.

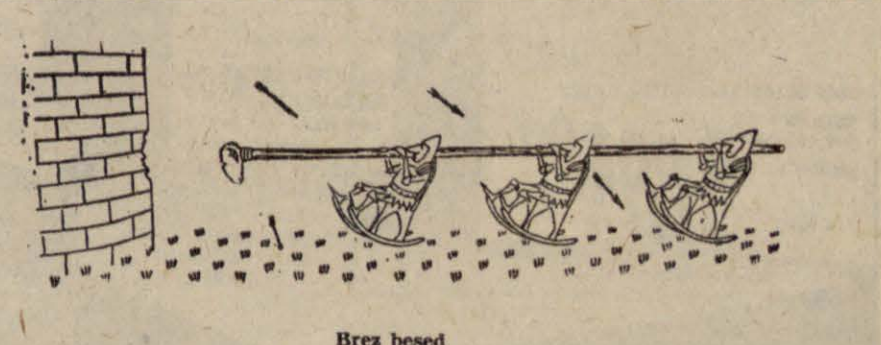
Prosim, streljajte name, tako zec me srbi koža!

... torej, v tovarni žarnice pravijo, da je v takih primerih najbolje, da poprej odvijes varovalke!

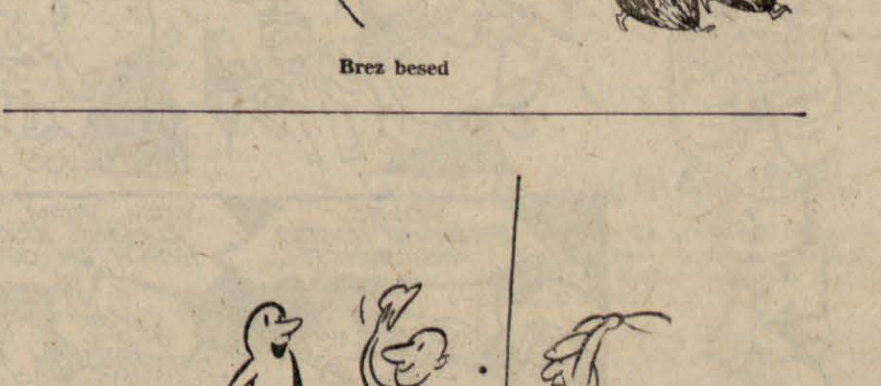
Zakaj naj čaka, da bo prišel pravi? Ali sem morda to storila jaz?

Brez besed

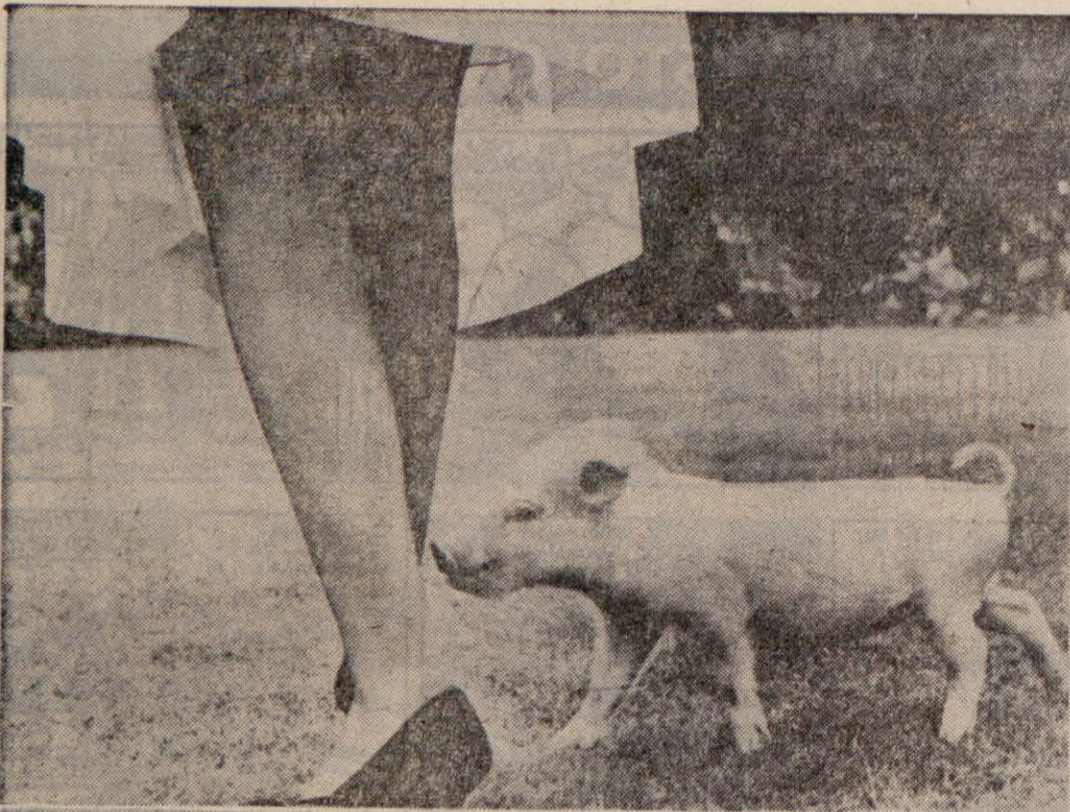
Brez besed

Brez besed

Brez besed

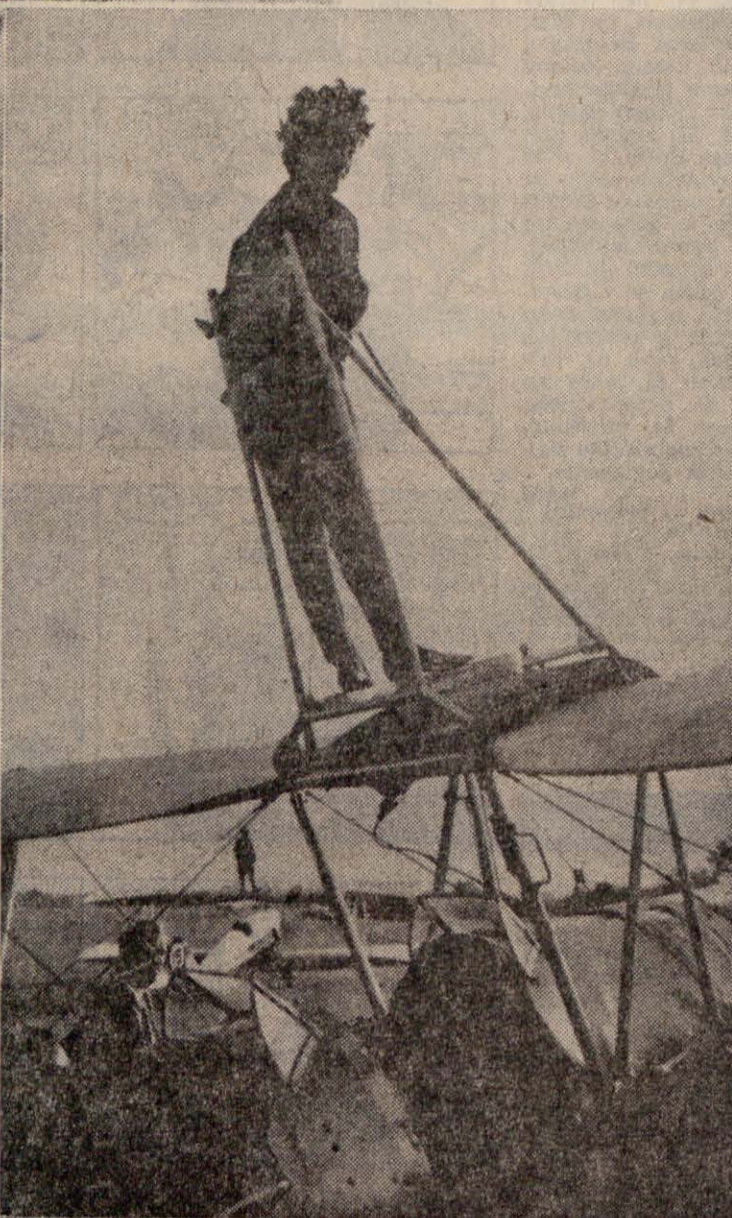
MODNI ustvarjalci trde, da bo letos mila zima, in zato tudi večerne obleke za predpust krojijo bolj poletno. O uporabnosti (pravijo priložnosti) pričujoče toalete so objavili tri fotografije. Prvi dve, s kožuščkom in brez njega, sta začetek serije. Četrto podoba pa so celo Parižani prepustili fantaziji gledalcev.

PRAŠIČ! je vzkliknila sprehajalka. In res je bil prašiček. Zlobneži pa trde, da je imel moško srce. Inkarnacija?

D'KAR JE ŽENA, to je mož... Se ena potrditev stare rusnice prihaja z letališča Fair Oaks, kjer se akrobatska zakonca Luis in Juanita Benjamin ravno pripravljata na polet.

SEDEM novinarjev se je postavilo na stražo nad zelo nevaren ovinek na avtomobilski cesti v Kentu, da bi fotografirali in opisali morebitno nesrečo. Niso dolgo čakali. Mini cooper S je nerodno pripeljal v ovinek, in že ga je zaneslo, da se je postavil na glavo in obstal v jarku. Potnika sta se kakor po čudežu le opraskala.

KDO JO POZNA? Poročajo, da je dekle, ki je padlo v kanal na dunajski ulici, jugoslovanska filmska igralka Sonja Romanov in da ravno vadi za kader iz novega filma, ki ga snemajo na Dunaju. Pri tem »resničnem« prizzoru sta bila dva prava policijska agenta in pa junaški filmski partner, ki Sonji podaja roko.

AMERIŠKIM davkoplačevalcem je menda vojne in oboroževanja že čez glavo. Da bi jih vsaj malo pomirili in jim pač razložili, koliko vse to stane, in da oborožene sile pač potrebujejo veliko denarja, so v New Yorku odprli razstavo sodobnega orožja in primerke opremili tudi s cenami. Mitraljez za 894 dolarjev, »bazuka« 172 dolarjev...

ROKOVAN
MIKA MUSTER

